

Allmennkringkastingsrapporten
Kringkastingsåret 2009

Delrapport I - NRK

Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

Innhold

1	Innledning.....	3
1.1	Nærmere om rapportens oppbygning	3
1.2	NRK-plakaten blir innlemmet i NRKs vedtekter	3
1.3	Vurderingsgrunnlaget	5
1.3.1	Plattformnøytralitet i innfrielsen av programforpliktelsene.....	5
1.3.2	Internett i allmennkringkasteroppdraget	6
1.4	NRKs særstilling.....	8
1.5	Medietilsynets uavhengighet i allmennkringkastertilsynet	9
1.6	Strukturen i evalueringen av NRKs innfrielse av oppdraget.....	9
2	Vurdering av NRKs allmennkringkastingsvirksomhet i 2009	10
2.1	NRKs allmennkringkasterregnskap	10
2.2	Programstatistikken	10
2.3	Krav til ulike tilbudskategorier	13
2.3.1	Kunnskap, innsikt og læring.....	13
2.3.2	Nyheter og aktualiteter	20
2.3.3	Distrikt.....	27
2.3.4	Kultur og underholdning	29
2.3.5	Norsk musikk, drama og film.....	35
2.3.6	Sport	38
2.3.7	Barn og unge	43
2.3.8	Sámi og minoriteter	47
2.3.9	Livssyn	53
2.3.10	Tjenester og spill	55
2.4	Overordnede krav i allmennkringkasteroppdraget som helhet.....	57
2.4.1	Den demokratiske funksjonen	57
2.4.2	Norsk språk, identitet og kultur.....	58
2.4.3	Nyskaping, kvalitet og økt samfunnsverdi	61
2.4.4	Tematisk og sjangermessig bredde	62
2.4.5	Smale og brede grupper.....	71
2.4.6	Nye medieplattformer	72
2.5	Tilgjengelighet og gratis tilbud.....	74
2.6	Redaksjonell uavhengighet og krav til at NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt	78

Sammendrag

I 2009 fikk NRK nye vedtekter. Det er første året NRK har hatt ett allmennkringkasteroppdrag også på Internett, og Medietilsynet vurderer nå NRKs virksomhet både på radio, fjernsyn og Internett.

Medietilsynets vurdering viser at NRK i det store og hele oppfyller sitt allmennkringkasteroppdrag. Tilsynet fremhever at NRK gjennom økt bemanning og produksjon i distriktskontorene i 2009 styrker sitt lokale tilbud og tilstedeværelse. Det flerkulturelle tilbudet, varierte dramaproduksjoner samt tilbudet til barn på tvers av plattformer fremheves også. Medietilsynet finner at NRK med sitt tilbud bidrar til å styrke samisk språk, identitet og kultur, men påpeker at NRK ikke har et samisk fjernsynstilbud i helgene. Tilsynet mener NRK ikke oppfyller kravene om et tilbud til nasjonale minoriteter og nynorskandel.

For å vurdere oppfyllelsen av oppdraget på Internett har Medietilsynet blant annet innhentet en undersøkelse av NRKs nyhetstilbud på nett i 2009. Den finner at tilbudet samlet sett kan beskrives som omfattende, bredt orientert og mangslungent. Undersøkelsen viser at NRK hadde et løpende oppdatert nyhetstilbud, men pekte også på utviklingspotensial i tilfanget av fakta- og bakgrunnsinformasjon.

1 Innledning

1.1 Nærmere om rapportens oppbygning

Allmennkringkastingsrapporten 2009 er Medietilsynets sjette evaluering av allmennkringkasterne programforpliktelser.

Årets rapport har en noe annen inndeling enn tidligere års rapporter, og presenteres nå i to delrapporter. Delrapport I inneholder evalueringen av Norsk rikskringkasting AS (NRK), mens Delrapport II inneholder evalueringene av de kommersielle allmennkringkasterne TV 2 AS (TV 2), Radio Norge AS (Radio Norge) og P4 Radio Hele Norge AS (P4).

Det er i år ett vedlegg til rapporten; en eksternt utført undersøkelse av NRKs nyhetstilbud på nett i 2009.

1.2 NRK-plakaten blir innlemmet i NRKs vedtekter

NRK fikk i 2009 nye vedtekter. De nye vedtektene inkluderer den såkalte NRK-plakaten, som reflekterer de krav og forventninger Stortinget stiller til NRKs allmennkringkasteroppdrag.

Det å etablere en allmennkringkastingsplakat ble først tatt opp i St.meld. nr. 30 (2006-2007) *Kringkasting i en digital fremtid*, der Kultur- og kirkedepartementet (heretter departementet) drøftet en rekke aspekter knyttet til NRK som allmennkringkaster. En hovedkonklusjon var at NRKs daværende vedtekter ikke i tilstrekkelig grad reflekterte den teknologiske og markedsmessige utviklingen samt endringer i publikums mediebruk. Følgelig anså departementet det ikke lenger hensiktsmessig med den tradisjonelle todelingen mellom NRKs kjernevirksomhet (de tre hovedkanalene på radio og fjernsyn) og annen redaksjonell virksomhet.

Departementet mente at de spesifikke programkravene fremdeles på en god måte reflekterer de forventninger til bredde og mangfold som bør stilles til NRKs programvirksomhet. Følgelig konkluderte departementet med at de overordnede kravene til NRKs allmennkringkastingstilbud skulle utdypes og gis samme anvendelse både for tradisjonell programvirksomhet og nye medietjenester.

I tillegg skulle det fastsettes spesifikke, kvantifiserbare krav til NRKs nye tjenester, tilsvarende de spesifikke krav til bredde og mangfold som allerede ble stilt til den tradisjonelle programvirksomheten i radio og fjernsyn. Med henvisning til at NRK på visse områder hadde mindre presist formulerte krav enn de kommersielle allmennkringkasterne, fremmet departementet også forslag til tilsvarende presiseringer for NRK, blant annet for norsk musikk (se kapittel 9 i St.meld. nr. 30 (2006-2007)).

Etter en høring av utkast til NRK-plakat våren 2007 la departementet frem St.meld. nr. 6 (2007-2008) *NRK-plakaten "Noe for alle. Alltid"*, der både grunnlaget for en NRK-plakat og planene for den konkrete utformingen av en slik plakat ble drøftet. NRK-plakaten var i dette forslaget bygd opp omkring fem pilarer:

1. *NRK skal understøtte og styrke demokratiet*
2. *NRK skal være allment tilgjengelig*
3. *NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur*
4. *NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold*
5. *NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt*

Alle pilarene har en rekke underpunkter som nærmere definerer NRKs forpliktelser. I denne meldingen la departementet opp til at plakaten skulle være et politisk styringsinstrument og samle Stortingets krav og forventinger til NRK (s. 13). Det ble også presisert at Medietilsynet fremdeles skulle føre tilsyn med NRKs innfrielse av forpliktelsene i vedtektene.

Departementet ville, som generalforsamling i NRK, sørge for en harmonisering mellom plakaten og vedtektene med mer detaljerte krav til NRKs virksomhet i vedtektene (s. 17).

Året etter la departementet frem en ny melding (St.meld. nr. 6 (2008-2009) *NRK-plakaten – NRKs samfunnsoppdrag*) med et nytt forslag til NRK-plakat. Forslaget fra forrige melding var i det vesentlige beholdt, men det ble tatt inn presiseringer både som oppfølging av konklusjonene fra St.meld. nr. 30 (2006-2007) på de punkter der NRKs tidligere vedtekter var mer spesifikke eller kvantitative. Departementet mente de mer konkrete, kvantifiserbare kravene fra de tidligere vedtektene var så vidt vesentlige at de også burde fremgå av NRK-plakaten, blant annet for å sikre at Stortinget gis en anledning til å drøfte dem. I tillegg foreslo departementet at plakaten skulle utvides til å inkludere en sjettede pilar:

6. *NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.*

Denne pilaren presiserte blant annet krav til at NRK skulle ha et løpende oppdatert tilbud av: Nasjonale og internasjonale nyheter, et eget regionalt nyhets- og innholdstilbud, egenutviklet innhold for barn og unge, fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunnsspørsmål, kunst og kultur, sport og underholdning samt tjenester som stimulerer til interaktiv deltakelse. I denne tredje meldingen ble det lagt til grunn at dette nye forslaget til NRK-plakat i sin helhet skulle innarbeides i NRKs vedtekter.

I St.meld. nr. 18 (2008-2009) *NRK-plakaten – dekning av valg* la departementet frem forslag til endring av NRK-plakaten som innebar følgende supplement til plakaten § 12 b.: ”NRK skal ha en bred og balansert dekning av politiske valg. Samtlige partier og lister over en viss størrelse omtales normalt i den redaksjonelle valgdekningen.”

Alle de fire ovennevnte stortingsmeldingene danner bakgrunnen for det nye og utvidede allmennkringkasteroppdraget NRK nå har. Stortinget har sluttet seg til forslagene om NRK-plakaten.

1.3 Vurderingsgrunnlaget

NRK plakaten ble tatt inn i vedtektene i NRKs generalforsamling 29. juni 2009. Som forutsatt ved vedtagelsen baserer Medietilsynets vurdering av NRKs allmennkringkastingsvirksomhet i 2009 seg på vedtektene slik de fremstår etter 29. juni 2009. Dette er nå det samlede vurderingsgrunnlaget i Medietilsynets evalueringer av allmennkringkastingsforpliktelsene til NRK.

NRKs vedtekter representerer et høyt antall krav til NRKs programtilbud, med stor variasjon hva angår kvalitative og kvantitative dimensjoner, både på overordnet og mer spesifikt nivå. Det vil i de fleste tilfeller gi tilstrekkelig vurderingsgrunnlag dersom det gjennomgående gis en beskrivelse av programmets art og formål, supplert med noen eksempler på hva som faktisk er sendt i det aktuelle programåret. Dette prinsippet står ikke i motstrid til at det for Medietilsynets mulighet til å trekke konklusjoner knyttet til bredden i enkelte tilbud er nødvendig med mer utfyllende informasjon på programnivå. Tilnærmingen samsvarer med det nivået på redegjørelsen som kreves av de kommersielle allmennkringkastingskanalene.

Noen av de nye vedtektsbestemmelsene har bestemmelser knyttet til NRKs forretningsmessige virksomhet. Disse hører tradisjonelt ikke hjemme under allmennkringkastingstilsynet. Dette gjelder for eksempel kontroll med kryssubsidiering og regnskapsmessig skille, slik de nå fremgår av NRKs vedtekter i pilar fem/§ 16 bokstavene c. og f. Departementet har på spørsmål fra Medietilsynet presisert at hele plakaten, og således alle bestemmelsene fra § 12 til 17, skal ligge til grunn for tilsynet, jf. brev av 26. oktober 2009. Departementet presiserer imidlertid at det vil være naturlig å utøve betydelig grad av skjønn i tilsynsarbeidet. Medietilsynet legger til grunn at bestemmelsene knyttet til kryssubsidiering og NRKs forretningsvirksomhet kun evalueres på et overordnet nivå i allmennkringkastingstilsynet. Etablerte kontrollsystemer som revisjonen av NRK gjennomført av ekstern revisor, Riksrevisjonens årlige selskapskontroll og Konkurransetilsynets tilsyn etter konkurranseloven ivaretar det nærmere tilsynet.

1.3.1 Plattformnøytralitet i innfrielsen av programforpliktelsene

NRK-plakaten og NRKs vedtekter angir ikke tydelig hvilke krav som skal innfris på de ulike plattformene. Medietilsynet rettet derfor 19. mai 2009 en henvendelse til departementet vedrørende forståelsen av de nye vedtektene. Departementet har i brev av 26. oktober 2009 gitt noen avklaringer på Medietilsynets spørsmål. Her gir departementet følgende generelle føringer for tilsynet:

- Det er grunn til *ikke* å være helt kategorisk i tolkningen av hvilke deler av programtilbudet de ulike kravene under pilar 3 og 4 gjelder. For enkelte krav vil det være naturlig å se på kravet per plattform. I andre tilfeller vil det være mer naturlig å se alle plattformer under ett.
- I allmennkringkastingstilsynet vil det være viktig å ta hensyn til at NRK har som oppgave å tilrettelegge innholdet på en måte som gjør at allmennkringkasteren når ut til publikum på alle relevante medieplattformer. For NRK vil det i fremtiden være vesentlig å kanalisere innsatsen

til de plattformene der målgruppene befinner seg. Dette kan tale for at Medietilsynet ser flere medieplattformer i sammenheng, og ikke kategorisk krever at forpliktelsene er oppfylt for hver enkelt medieplattform – med mindre den aktuelle bestemmelsen i vedtektene eksplisitt angir plattform.

- Selv om pilar 6 setter opp konkrete krav for tilbudet på Internett, utelukker det ikke at innholdet på nrk.no kan være en del av vurderingsgrunnlaget for flere av punktene under pilar 3 og pilar 4. Et eksempel er skoleportalen som NRK nå bygger opp på Internett, som departementet mener bør vurderes å innfri kravet om at *NRK skal bidra til utdanning og læring, herunder tilby innhold tilrettelagt for skoleverket*, selv om NRK for eksempel ikke har undervisningsprogrammer i radio og/eller på fjernsyn.
- Et annet eksempel er kravet til daglige norskspråklige programmer for barn under 12 år og jevnlig norskspråklige programmer for unge. Departementet viser her til at NRK Super har etablert seg som en seriøs konkurrent til andre kanaler med barn som målgruppe, og er et helhetlig tilbud for barn, med egen digitalradio og innhold på nett. En slik helhetlig satsning på barn og unge kan tale for at man ser de ulike tilbudene på de ulike medieplattformene samlet.
- Eksempelet på et krav som det er naturlig å vurdere innfrielsen på hver plattform for seg, er kravet om minst 25 prosent nynorsk, som departementet mener det er naturlig å forvente at skal være oppfylt for alle medieplattformer.

Medietilsynet mener det er viktig å etablere et godt tilsynsregime for den offentlige allmennkringkasteren NRK. Kringkastingsåret 2009 er det første året Medietilsynet evaluerer NRK etter de nye vedtektene, og tilnærmingen til tilsynsoppdraget er under utvikling. Behovet for en viss dynamisk tilnærming til hvordan allmennkringkasteroppdraget skal defineres, må balanseres mot behovet for å etablere en klar og forutsigbar tilsynspraksis. Disse prinsippene vil etableres over tid.

Medietilsynet vil i tolkningen av plattformnøytralitet for de sentrale programkravene i NRKs allmennkringkasteroppdrag legge til grunn at NRKs nye vedtekter ikke innebærer en omdefinering av kravene til mangfold og bredde på NRKs radio- og fjernsynsplattform, men å sikre at disse prinsippene også utvides til NRKs virksomhet på andre plattformer. Slik blir det viktig å se helheten i NRKs virksomhet når ivaretagelsen av overordnede krav vurderes.

Presiseringen av enkelte av kravene til NRKs tilbudskategorier skyldes blant annet at de tidligere vedtektene på flere punkter var mindre spesifikke enn kravene som i dag stilles til de kommersielle allmennkringkasterne. I tolkningen av om et krav skal innfris i det samlede tilbudet eller på hver enkelt plattform, må dette etter Medietilsynets vurdering, tillegges vekt. Hensikten med slike presiseringer må være å sørge for at det stilles minst like strenge krav til den offentlige allmennkringkasteren som til de kommersielle allmennkringkasterne.

1.3.2 Internett i allmennkringkasteroppdraget

Innholdskravene i NRKs tidligere vedtekter er, som nevnt ovenfor, i det vesentlige videreført i de nye vedtektene. I tillegg er oppdraget utvidet med flere innholdsforpliktelser, herunder også en egen pilar med spesifikke krav til NRKs tilbud på nett. Slik er tilsynet med NRKs

allmennkringkasteroppdrag utvidet til å omfatte nye medietjenester, og Medietilsynet er forutsatt å evaluere innfrielsen av disse forpliktelsene på lik linje med overholdelsen av kravene til programvirksomheten på radio og fjernsyn. NRKs tilbud på nett er per i dag relativt omfattende, og et reelt tilsyn med ivaretagelsen av allmennkringkastingskravene på alle plattformer forutsetter at NRK har rapporteringsmåter som gjør det mulig å gjøre en faktisk evaluering. Det finnes i dag ingen samlet klassifisering eller fremstilling av NRKs aktiviteter på Internett. I allmennkringkasterregnskapet for 2009 presenterer NRK eksempler på nettilbudet, og understreker der at disse ikke gir et fullstendig bilde av tilbudet. Etter Medietilsynets vurdering forutsetter et reelt tilsyn med denne plattformen kartlegginger som bidrar til en mer fullstendig oversikt over NRKs tilbud.

NRK har i forbindelse med Medietilsynets oppdrag om å foreta en gjennomgang av NRKs eksisterende tjenester på nye medieplattformer, lagt frem en forenklet oversikt over sitt nettilbud. Oppdraget fra departementet er en engangsforeteelse, og kan ses i sammenheng med etableringen av prosedyren for forhåndsgodkjenning av nye tjenester i NRKs allmennkringkasteroppdrag som ble inntatt i forskrift om kringkasting 23. april 2010 med virkning fra 1. mai 2010. Bestemmelsene om forhåndsgodkjenning i forskriftens kapittel 6¹ innebærer at nye tjenester som skiller seg vesentlig fra andre tjenester som allerede tilbys innenfor allmennkringkastingstilbudet, må forhåndsgodkjennes før NRK kan implementere dem, og at kun tjenester som oppfyller demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet kan implementeres. Gjennomgangen av de eksisterende tjenestene skal sikre at også de tjenester som er introdusert før prosedyren for forhåndsgodkjenning igangsettes faller innenfor NRKs allmennkringkasteroppdrag. Medietilsynets vil presentere sine vurderinger i en egen rapport i slutten av juni 2010. Rapporten oversendes departementet i form av en rådgivende uttalelse.

En klassifisering av NRKs tilbud på nett er som nevnt viktig i det regulære tilsynet med NRKs innfrielse av allmennkringkasteroppdraget, der Medietilsynet årlig skal vurdere hvordan NRK innfrir vedtektenes krav til tilbudet på nett. Disse bestemmelsene inneholder både krav til regularitet og fordypning i de aktuelle tilbudskategoriene, og stiller store krav til vurderingsgrunnlaget. Medietilsynet ønsket å sette fokus på denne nye siden ved NRKs allmennkringkasteroppdrag i forbindelse med den første evalueringen av de nye vedtektene, og valgte å innhente en ekstern undersøkelse av NRKs nyhetstilbud på nett. Undersøkelsen er utført av Institutt for informasjons- og medievitenskap ved Universitetet i Bergen. Hovedansvarlig og prosjektleder har vært filosof og professor i IKT og samfunn Dag Elgesem, som også er instituttleder ved Institutt for informasjons- og medievitenskap. Han har hatt med seg en prosjektgruppe på følgende sju personer: førsteamanuensis i medievitenskap Hallvard Moe, stipendiat i medievitenskap Helle Sjøvaag, stipendiat i informasjonsvitenskap Eirik Stavelin og fire vitenskapelige assistenter Maren Agdestein, Joachim Laberg, Linn Lorgen og Gyri Smørdal Losnegaard.

¹ Se <http://www.lovddata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19970228-0153.html#map006> for bestemmelsene knyttet til forhåndsgodkjenning av nye tjenester i NRKs allmennkringkasteroppdrag.

Universitetet i Bergen fikk i oppdrag å vurdere NRKs nyhetsinnhold på nett i 2009, og å beskrive og analysere dette i henhold til konkrete innholdsbestemmelser. Undersøkelsen gir en generell oversikt over omfang og bredde i NRKs totale nyhetstilbud på nett som ble publisert i løpet av 2009. I undersøkelsen er det gjort bruk av både kvalitative og kvantitative analyser av ulike datasett basert på ulike deler av NRKs tilbud. Medietilsynet finner grunn til å fremheve det arbeidet oppdragstakeren her har gjort med hensyn til utvikling av nye metoder for nettanalyser og det omfattende datagrunnlaget og analysearbeidet som er gjort. Undersøkelsen bygger på automatisert kvantitativ analyse av 74430 tekstbaserte nyhetssaker på nrk.no og manuell kvantitativ analyse av 1192 forsidesaker, i tillegg til dyptgående kvalitative analyser av stortingsvalget og klimatoppmøtet i København. Det er gjort komparativ analyse av deknningen til nrk.no og tv2.no. Undersøkelsens funn gir gode bidrag til de vurderinger Medietilsynet skal gjøre av nettilbudet til NRK, samtidig som analysedesignet som er utviklet synes godt egnet for senere analyser av nyhetsformidlingen på nettet. Oppdragstaker anbefaler å bruke analysedesignet i senere undersøkelser:

En årlig undersøkelse av denne typen, inkludert flere case-studier, over tid og i sammenligning med andre medier, vil kunne bidra til en bedre forståelse både for NRKs virksomhet på nettet, nettets egenart som medium og nyhetsjournalistikk på nett i bred forstand. (s.101).

Undersøkelsen understreker viktigheten av å utvikle rutiner for innsamling og arkivering av NRKs nettinnhold, slik at det blir tilgjengelig for senere vurderinger av NRKs forpliktelser. Medietilsynet ønsker å utarbeide en praksis for tilsynsarbeidet på dette området i samarbeid med NRK. Funnene fra årets undersøkelse vil brukes i Medietilsynets evaluering av de relevante vedtektsbestemmelsene. Undersøkelsen er i sin helhet vedlagt allmennkringkastingsrapporten.

1.4 NRKs særstilling

Ettersom NRKs programforpliktelser ikke er hjemlet i lov, men nedfelt i selskapets egne vedtekter², omfattes ikke NRK av kringkastingslovens sanksjonsregler. Medietilsynet kan således ikke ilegge NRK sanksjoner, slik tilsynet har myndighet til å gjøre overfor de kommersielle allmennkringkasterne.

Oppfølgingen av Medietilsynets vurderinger av NRKs programvirksomhet ivaretas av NRKs generalforsamling. Departementet legger opp til at St.prp. nr. 1 (budsjettproposisjonen) inneholder en beskrivelse av NRKs virksomhet, slik at Stortinget årlig orienteres om NRKs oppfyllelse av sitt oppdrag (St.meld. nr. 30 (2006-2007) *Kringkasting i en digital fremtid*, s. 131).

² Se <http://www.regjeringen.no/Upload/KKD/Medier/NRK.vedtekter.pdf> for NRKs vedtekter, sist endret i ekstraordinær generalforsamling 21.12.2007.

1.5 Medietilsynets uavhengighet i allmennkringkastertilsynet

I Ot.prp. nr. 81 (2008-2009)^[1] foreslo Kultur- og kirkedepartementet å lovfeste en begrensning av departementets instruksjonsmyndighet overfor Medietilsynet blant annet ved utarbeidelsen av allmennkringkastingsrapporter.

Ved lovendring av 19. juni 2009 fikk bestemmelsen i kringkastingsloven § 2-13 en tilføyelse. Medietilsynets oppdrag er etter lovendringen formulert slik:

”Medietilsynet skal utarbeide en årlig rapport om kringkasteres oppfyllelse av allmennkringkastingsforpliktelser. Medietilsynet kan ikke instrueres av Kongen eller departementet ved utarbeidelsen av slik allmennkringkastingsrapport”.

Allmennkringkastingsrapporten for 2009 er utarbeidet i tråd med dette.

1.6 Strukturen i evalueringen av NRKs innfrielse av oppdraget

Medietilsynet evaluerer hver enkelt vedtektsbestemmelse i NRKs allmennkringkasteroppdrag. Tilsynet har valgt å gjennomgå NRKs innfrielse av vedtektsbestemmelsene ved å strukturere de ulike kravene i ti tilbudskategorier. Tilbudskategoriene har tilsynet valgt å kalle følgende: 2.3.1 Kunnskap, innsikt og læring, 2.3.2 Nyheter og aktualiteter, 2.3.3 Distrikt, 2.3.4 Kultur og underholdning, 2.3.5 Norsk musikk, drama og film, 2.3.6 Sport, 2.3.7 Barn og unge, 2.3.8 Sámi og minoriteter, 2.3.9 Livssyn og 2.3.10 Tjenester og spill. I disse kategoriene behandles både overordnede og mer spesifikke krav som dreier seg om krav til bestemte tilbud og/eller en bestemt publikumshenvendelse. Deretter behandles de overordnede kravene til NRKs virksomhet som ikke kan knyttes til en bestemt tilbudskategori, men tolkes til å gjelde for samtlige tilbudskategorier og allmennkringkasteroppdraget som helhet. Disse kravene behandles i seks punkter under kapittel 2.4. Deretter behandles kravene til tilgjengelighet og gratis tilbud i kapittel 2.5. Og til sist behandles kravene til redaksjonell uavhengighet og til at NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt i kapittel 2.6.

Medietilsynet behandler således ikke vedtektsbestemmelsene i den rekkefølgen som fremgår av vedtektene. Bestemmelsene om allmennkringkastingsoppdraget i NRKs vedtekter er lagt ved som første vedlegg til denne rapporten.

^[1] <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/otprp/2008-2009/otprp-nr-81-2008-2009-.html?id=557340>

2 Vurdering av NRKs allmennkringkastingsvirksomhet i 2009

2.1 NRKs allmennkringkasterregnskap

NRK har lagt frem et allmennkringkasterregnskap der det i innledningen gis en overordnet beskrivelse av medielandskapet NRK opererer i, samt at statistikk over programkategorier i NRKs hovedkanaler og en beskrivelse av tilbudet i en rekke nisjekanaler presenteres. Regnskapet er i tillegg inndelt i egne kapitler som tar utgangspunkt i ulike innholdssjangrer som NRK har i sitt programtilbud, og som avslutning til disse kapitlene har NRK knyttet enkelte underpunkter i vedtektene. NRK presiserte ved fremleggelsen av sitt allmennkringkasterregnskap at det måtte leses som en helhet, og fremholdt at det for vurderingen av mange av vedtektsbestemmelsene er viktig å se på helheten.

NRK har også etter forespørsel fra Medietilsynet gitt noen supplerende opplysninger om visse programområder og tilbud.

2.2 Programstatistikken

Programstatistikken står sentralt i vurderingsgrunnlaget når Medietilsynet evaluerer NRKs innfrielse av allmennkringkasteroppdraget. I vurderingen anser Medietilsynet at det er relevant å se hen til utviklingen for de enkelte programområdene og det relative forholdet mellom dem, over tid. Tilsynet presenterer derfor programstatistikken NRK har lagt frem for hovedkanalene på radio- og fjernsynsplattformen for de to siste årene:

Tabell 1: Programstatistikk for NRK1

NRK1	Antall timer		Andel i prosent	
	2008	2009	2008	2009
Barneprogram	838	700	10,1	8,4
Drama	1 434	1 483	17,2	17,8
Informasjonsprogram	1 475	1 098	17,7	13,2
Kunst/kultur/medier	552	579	6,6	6,9
Musikk	938	1 140	11,3	13,7
Naturprogram	142	196	1,7	2,3
Nyheter	1 029	1 403	12,4	16,8
Religion/livsfilosofi	45	31	0,5	0,4
Sport	1 207	1 057	14,5	12,7
Underholdning	522	563	6,3	6,7
Undervisning	0	2	0,0	0,0
Vitenskap	122	92	1,5	1,1
Annet	12	1	0,1	0,0
Totalt	8 316	8 345	100,0	100,0

Tabell 2: Programstatistikk for NRK2

NRK2	Antall timer		Andel i prosent	
	2008	2009	2008	2009
Barneprogram	5	0	0,1	0,0
Drama	204	365	3,4	5,8
Informasjonsprogram	1 219	1 542	20,4	24,7
Kunst/kultur/medier	482	482	8,1	7,7
Musikk	169	169	2,8	2,7
Naturprogram	100	134	1,7	2,1
Nyheter	2 616	2 494	43,8	40,0
Religion/livsfilosofi	33	48	0,6	0,8
Sport	889	572	14,9	9,2
Underholdning	205	300	3,4	4,8
Vitenskap	45	117	0,8	1,9
Annet	12	17	0,2	0,3
Totalt	5 979	6 240	100,0	100,0

Tabell 3: Programstatistikk for NRK3

NRK3	Antall timer		Andel i prosent	
	2008	2009	2008	2009
Drama	1 040	1 059	26,9	27,3
Informasjonsprogram	241	324	6,2	8,4
Kunst/kultur/medier	64	26	1,7	0,7
Musikk	2 079	2 019	53,8	52,1
Naturprogram	10	13	0,3	0,3
Sport	18	7	0,5	0,2
Underholdning	394	417	10,2	10,8
Vitenskap	7	8	0,2	0,2
Annet	8	2	0,2	0,1
Totalt	3 861	3 875	100,0	100,0

Tabell 4 – Programstatistikk for NRK Super

NRK SUPER	Antall timer		Andel i prosent	
	2008	2009	2008	2009
Animasjonsdrama	2 125	2 244	47,7	48,5
Drama	974	1 016	21,9	21,9
Dokumentar	266	113	6,0	2,4
Magasin	133	118	3,0	2,5
Musikk	52	16	1,2	0,3
Underholdning	662	846	14,9	18,3
Undervisning	54	77	1,2	1,7
Annet	186	201	4,2	4,3
Totalt	4 452	4 631	100,0	100,0

Tabell 5 - Programstatistikk for P1 hele døgnet

NRK P1	Antall timer, hele døgnet		Andel i prosent	
	2008	2009	2008	2009
Drama	80	0	0,9	0,0
Musikk	2 423	2 529	27,6	28,9
Kunst/kultur/medier	0	4	0,0	0,0
Underholdning	2 101	2 084	23,9	23,8
Hjem/fritid/hobby	156	104	1,8	1,2
Vitenskap	112	100	1,3	1,1
Religion/livsfilosofi	223	211	2,5	2,4
Samfunnsspørsmål	735	735	8,4	8,4
Nyheter	948	906	10,8	10,3
Portrett	189	193	2,2	2,2
Barneprogram	135	136	1,5	1,6
Reg. sendinger inkl. Såmi Radio	1 384	1 424	15,8	16,3
Sport	289	259	3,3	3,0
Annet	9	75	0,1	0,9
Totalt	8 784	8 760	100,0	100,0

Tabell 6 – Programstatsitikk for P2s dagtilbud

NRK P2	Antall timer, dagtid		Andel i prosent	
	2008	2009	2008	2009
Drama	243	242	3,7	3,7
Musikk	2 155	2 242	32,7	34,1
Kunst/kultur/medier	1 395	1 442	21,2	21,9
Underholdning	70	50	1,1	0,8
Hjem/fritid/hobby	27	16	0,4	0,2
Vitenskap	382	458	5,8	7,0
Religion/livsfilosofi	97	100	1,5	1,5
Samfunnsspørsmål	983	1 065	14,9	16,2
Nyheter	1 026	754	15,6	11,5
Portretter	62	55	0,9	0,8
Reg. sendinger inkl. Såmi Radio	135	135	2,0	2,1
Sport	13	12	0,2	0,2
Annet	1	1	0,0	0,0
Totalt	6 589	6 572	100,0	100,0

Tabell 7 - Programstatistikk for P3 hele døgnet:

NRK P3	Antall timer		Andel i prosent	
	2008	2009	2008	2009
Musikk	5 908	6 903	67,3	78,7
Kunst/kultur/medier	814	0	9,3	0,0
Om film	0	89	0,0	1,0
Musikkjournalistikk	0	233	0,0	2,7
Nyheter	549	310	6,3	3,5
Humor	0	289	0,0	3,3
Underholdning	1 130	580	12,9	6,6
Aktualitet/samfunn	361	291	4,1	3,3
Sex og samliv	0	76	0,0	0,9
Annet	20	0	0,2	0,0
Totalt	8 782	8 771	100,0	100,0

2.3 Krav til ulike tilbudskategorier

2.3.1 Kunnskap, innsikt og læring

§ 15 a. NRK skal tilby tjenester som kan være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap gjennom programmer av høy kvalitet.

§ 15 f. NRK skal bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold

§ 15 g. NRK skal formidle innhold fra Norden og bidra til kunnskap om nordiske samfunnsforhold, kultur og språk.

§ 15 h. NRK skal bidra til utdanning og læring, herunder tilby innhold tilrettelagt for skoleverket.

§ 17 e. NRK skal stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre

NRKs redegjørelse

NRK har et eget kapittel om *fakta* (s. 45 til 53), og sier også noe generelt og mer spesifikt om tilbudet innenfor *kunnskap* og *informasjon* i forordet og innledningskapittelet *mediehuset NRK/kanaler* (s. 4 til 13). Videre redegjør NRK for sitt internasjonale fokus både i innledningskapittelet, i kapittelet om *kultur* (s. 61 til 70) og i kapittelet om *nyheter* (s. 77 til 85) NRK har også kommet med supplerende opplysninger i e-post av 27. mai 2010.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 a:

- I faktakapittelet viser NRK til at fakta- og informasjonsprogrammer er blant de største innholdskategoriene på NRKs tv- og radiokanaler, og at P2 og NRK2 spesielt utmerker seg som kanaler for kunnskapsformidling. NRK1 sendte 479 timer informasjonsprogrammer i beste sendetid i 2009.
- Programstatistikken for fjernsynskanaler viser at det til sammen ble sendt 2 964 timer informasjonsprogrammer på NRK1, NRK2 og NRK3 i 2009. Av disse timene ble 1 098 timer

sendt i NRK1, 1 542 i NRK2 og 324 i NRK3. På radioplattformen er det P2 som sender flest timer med og har de største andelene innenfor *samfunnsspørsmål* og *vitenskap* med henholdsvis 16,2 og 7 prosent. I P1 utgjør *samfunnsspørsmål* 8,4 prosent og *vitenskap* 1,1 prosent.

- NRK viser også til at nettilbudet også tilbyr et omfattende innhold i lyd, bilder og tekst som kan knyttes til fakta- og informasjonskategorien. Det vises til egne sider for helse og livsstil som er knyttet opp til NRK1-programmet *Puls*. Videre vises det til *Viten*-sidene som tar for seg forbrukerteknologi, data og nett, der det lenkes til programmer som *Verdt å vite*, *Newton*, *Schrödingers katt* og teknologibloggen *NRKbeta*. Det er også egne nettsider for tv-programmet *Brennpunkt*, og der ligger *Maktbasen* en database med informasjon om lokal- og rikspolitikere. I tillegg viser NRK til værtjenesten *yr.no*, *NRK Skole*, *matsider* og *Planteguiden*.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 f:

- I forordet til allmennkringkasterregnskapet for 2009 vises det til at NRK som hovedleverandør av mangfold, også skal være til stede og speile det som skjer på de mange ulike arenaene i menneskers hverdag, både i det norske og i det internasjonale samfunnet.
- NRK har ikke gjennomført egne innholdsanalyser av utenriks i nyhetsdekningen i 2009. Søndagsrevyen er formatert slik at magasindelen legger hovedvekten på utenriksstoff. NRKs korrespondenter dekker nyheter fra en rekke steder i verden, både for radio, tv og nett.
- I kapittelet om *mediehuset NRK/kanaler* vises det til at NRK2 har et særskilt internasjonalt fokus, og at nyhetsmagasinet *Urix* er et av kanalens lengstlevende programmer, som bidrar til kunnskap om internasjonale forhold og aktuell samfunnsmessig og politisk tematikk fra andre land.
- NRK2s dokumentartilbud gir seeren mange av de beste filmene fra det internasjonale markedet. Noen eksempler er *Billedbrev fra Latin-Amerika*, *Billedbrev fra Europa*, *Amerikansk vintur med Oz og James*, *Svenske slag*, *Smaken av Danmark*, *Vestindia – vårt tapte paradisi*, *Spelet om Iran* og *den globale miljøhistorien*. P2 sender utenriksredaksjonens lørdagsmagasin *Verden på lørdag* med aktuelle saker, analyser, utenrikskommentaren og korrespondentbrevet. I kapittelet om kultur viser NRK til at litteraturdekningen i P2 har fokus på både norske og internasjonale bøker. Videre fremgår det at både *Store Studio* og *Safari* har budt på reportasjer om internasjonale trender og samtidskultur.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 g:

- Nordiske forhold dekkes innenfor ulike programsjangrer i NRK; NRK samarbeider med de andre nordiske allmennkringkasterne innenfor nyheter på radio og tv. Årsrapporten fra Nordvisjonen viser 1 210 utvekslede nyhetsinnslag. *Skavlan* er et samarbeid mellom NRK og SVT, med egne redaksjoner i begge land, noe som gjenspeiles i gjestelisten.
- I kapittelet om *kultur* (s. 60 til 69) forteller NRK om samarbeidet med de nordiske allmennkringkasterne DR, SVT og YLE om *Nordisk forfatteratlas*, som er en del av litteratursidene på nrk.no. Prosjektet har som formål å fremme interessen for nordisk litteratur på en spennende og visuell måte. Atlaset informerer om nordisk litteratur, og er ment å inspirere til økt lesing av verk som er skrevet av nordiske forfattere.
- I innledningskapittelet og i kapittelet om *drama* (s. 37 til 44) redegjør NRK for den nordiske utvekslingen av drama gjennom Nordvisjonen, som fylte 50 år i 2009. Dette nordiske samarbeidsprosjektet gjør at nasjonale dramaserier blir tilbudt et stort norsk publikum, takket være samproduksjon og felles finansiering. I 2009 sendte NRK den svenske dramaserien *Livet i Fagervik* og den danske serien *Forbrytelsen 2*. Årsrapporten til Nordvisjonen viser blant annet 570 samproduksjonstimer, 1 069 tilbudte utvekslingsprogrammer samt 90 nye, 163 igangværende og 85 avsluttede samproduksjoner.

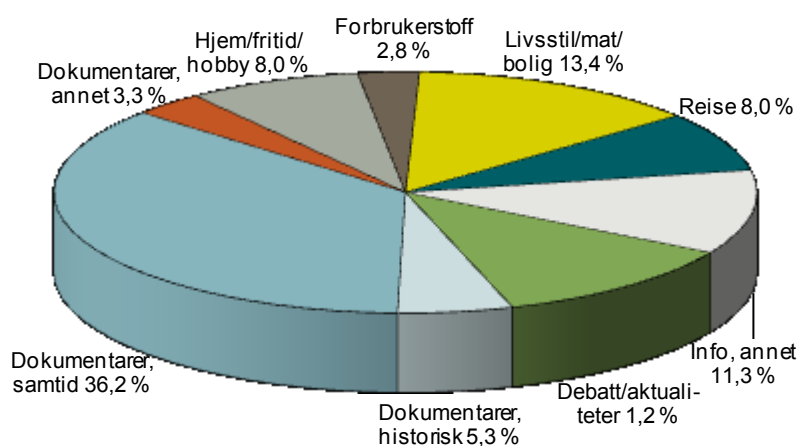
Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 h:

- I 2009 lanserte NRK et nytt undervisningstilbud på Internett: *NRK Skole*. Den nye skoleportalen er NRKs viktigste satsning når det gjelder å tilby innhold tilrettelagt for skoleverket. Portalen tilgjengeliggjør radio- og tv-klipp fra NRKs arkiver for elever og lærere i grunnskolen og på videregående skole. *NRK Skole* lages i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Utdanningsdirektoratet. NRK tilbyr også kunnskapsprogram for et bredere publikum på radio og tv. Eksempelvis har NRK2 flater og programsatsninger knyttet til kunnskapsformidling; Magasinprogram om teknologi *Tekno* i primetime på NRK2 (6 x 30 min. vår og høst), *Spekter* som gir kunnskap, sammenheng og bakgrunn knyttet til aktuelle hendelser og temaer hver onsdag (20 x 55/45 min.) og *Historiekveld* hver fredag fra 2130 der mange er kunnskapsprogram. Dokumentarserien *Lærerne* brukes i lærerutdanningen som eksempel på hvordan forholdene i skolen er.

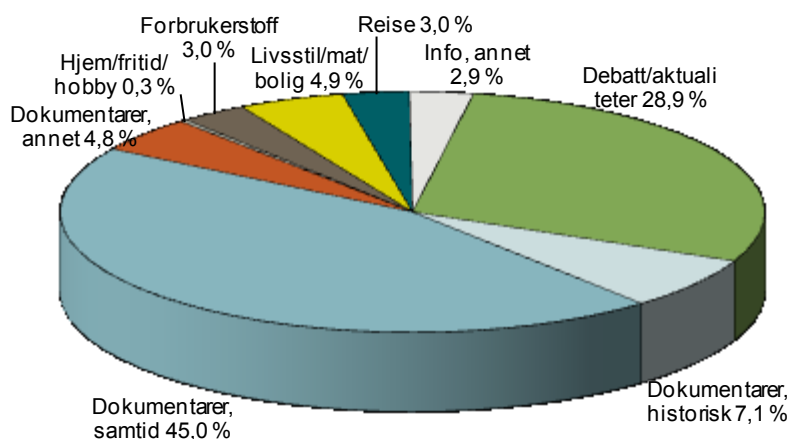
Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 17 e:

- NRK viser til at gode, allmenntjenlige tjenester fra NRK bidrar til at grupper uten stor kunnskap om Internett lærer seg å bruke nettet. Yr.no er et eksempel på en populær nyttetjeneste som har fått eldre mennesker til å ta i bruk nettet for å sjekke været, og veien videre til andre former for søk på Internett er kort. NRK stimulerer til forståelse og bruk av nye medieplattformer blant brukere i alle aldre ved å utvikle tjenester som har allmenn interesse og nytte.

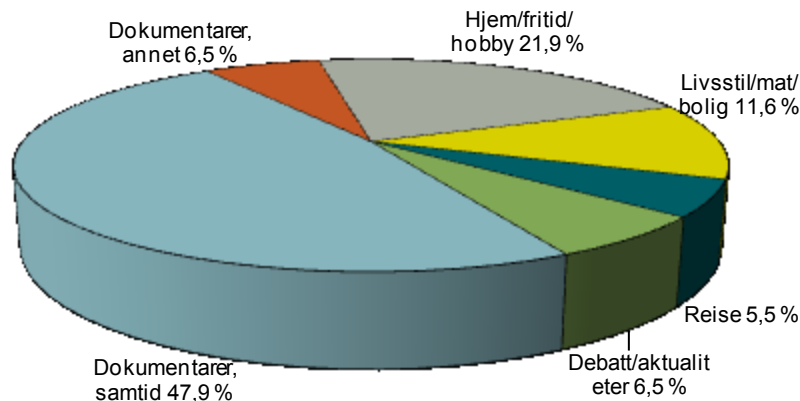
Figur 1: Informasjonsprogrammer på NRK1 fordelt på underkategorier

Figur 2: Informasjonsprogrammer på NRK2 fordelt på underkategorier

Figur 3: Informasjonsprogrammer på NRK3 fordelt på underkategorier

Medietilsynets vurdering

§ 15 a. NRK skal tilby tjenester som kan være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap gjennom programmer av høy kvalitet.

§ 15 bokstav a. kan sees som en videreføring og presisering av de tidligere vedtektenes krav til programmer som er informerende og utviklende, og som øker befolkningens allmennkunnskap (tidligere vedtekters § 3-4 første ledd, annet strekpunkt).

Den nye ordlyden gir kravet en videre rekkevidde ettersom det nå dreier seg om et krav om at NRK gjennom programmer av høy kvalitet skal tilby tjenester som kan være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap. Dette kravet må forstås som et typisk overordnet krav som sier noe om et forventet resultat av NRKs virksomhet, men det er samtidig et krav som kan vurderes gjennom å se nærmere på innhold, omfang og regularitet for bestemte programkategorier i NRKs programtilbud. Medietilsynet legger den sistnevnte forståelsen til grunn for sin evaluering av hvordan NRK innfrir dette kravet.

Tilbudskategorier som tradisjonelt byr på innhold som bidrar til kunnskap og innsikt er *informasjonsprogram, nyheter, aktualiteter, dokumentar, samfunnsprogram, kulturprogram, naturprogram og vitenskapsprogram*. Kravet er formulert slik at det gjelder NRKs tilbud av tjenester gjennom programmer, noe som tilsier at samspillet mellom programvirksomheten og nettet blir viktig i evalueringen. Medietilsynet legger til grunn at ”med høy kvalitet” kan forstås som bredde og fordypning i de perspektivene som tilbys gjennom denne programvirksomheten. For øvrig stiller en rekke av de øvrige vedtektsbestemmelsene konkrete krav for flere av de nevnte relevante tilbudskategoriene, og bidrar slik til vurderingen av kravet i § 15 a., jf. evalueringene av innfrielsen av blant andre kravene om å *fremme den offentlige samtalen*, den gravende journalistikken, og til tilbudet av *nyheter/aktualiteter* og *kultur* som følger i punkt 2.3.2 nedenfor.

Etter Medietilsynets vurdering viser programstatistikken og NRKs redegjørelse i regnskapet at NRK byr på en rekke programmer som byr på kunnskap, innsikt, opplevelse og refleksjon i 2009. Programstatistikken i tabellene 1 – 7 ovenfor viser at samtidig som andelen *informasjonsprogram* reduseres med litt under 400 timer fra 2008 i NRK1, øker den både i NRK2 (med over 300 timer) og NRK3 med over 80 timer. For NRK Super brukes annen kategorisering, men *dokumentar* (3 prosent), *undervisning* (én prosent) og *magasin* (6 prosent) er sjangrer som tradisjonelt byr på kunnskap og innsikt. Omfangsmessig er det en liten reduksjon fra 399 timer i 2008 til 38 timer i 2009. I fjorårets allmennkringkastingsrapport pekte Medietilsynet på at antallet timer med informasjonsprogrammer økte betydelig i 2008. Statistikken for 2009 bekrefter at omfanget i det samlede tilbudet er stabilt. Profileringen av fjernsynskanalene - der NRK2 utmerker seg som kanalen for kunnskapsformidling og fordypning - gir utslag i den interne fordelingen av denne typen programmer mellom kanalene.

NRK redegjør også spesifikt for en rekke faste programmer på NRK2 som byr på kunnskapsprogrammer for et bredere publikum. I radiokanalene er andelen *samfunnsprogram* i P1 stabilt, i P2 øker den med nesten 100 timer, i P3 er det en reduksjon innenfor *aktualitet/samfunn* med 70 timer. Dette tyder på tilsvarende utvikling i profileringen av de tre radiokanalene.

Etter Medietilsynets vurdering vier NRKs kanaler stort rom til programkategorier som tradisjonelt byr på perspektiver til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap, samtidig som det redegjøres for utstrakt samspill med tjenester på nett. Programbeskrivelsene av *informasjon og faktaprogrammer, nyheter, aktualiteter, nyheter, dokumentar, kultur, natur og vitenskap*, både i radio og på fjernsyn, og i samspill med nett, gir grunnlag for å konkludere med at NRK byr på et regelmessig og variert tilbud innenfor disse programområdene i 2009. Medietilsynets vurdering er at NRK gjennom programmer av høy kvalitet tilbyr tjenester som kan være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap, og således innfrir kravet i § 15 bokstav a.

§ 15 f. NRK skal bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold

I stortingsmeldingen om den nye NRK-plakaten uttalte departementet at det å ha en god dekning av utenriksstoff ligger implisitt i kravet om å medvirke til kunnskap om internasjonale forhold (St.meld. nr. 6 (2007-2008):26). Medietilsynet legger denne forståelsen til grunn i evalueringen av NRKs innfrielse av § 15 f., men oppfatter ordlyden i denne bestemmelsen til å favne videre enn en ren nyhetsbasert utenriksdekning. Å øke kunnskapen om internasjonale forhold må etter tilsynets vurdering innebære å tilby en variasjon og dybde i dekningen av andre land enn Norge, som i tillegg til en grundig dekning av internasjonale nyhetssaker omfatter både samfunns- og kulturspørsmål i bred forstand.

NRK gir uttrykk også for en slik bred forståelse når det i allmennkringkasterregnskapet fremheves som sentralt i NRKs oppdrag å speile det som skjer på de mange ulike arenaene i menneskers hverdag, også i det internasjonale samfunnet. Det redegjøres for faste

programmer på radio- og tv-plattformen som ivaretar internasjonale nyhets- og aktualitetsstoff: *Verden i dag* på P2, magasindelen i *Søndagsrevyen* på NRK1 og ikke minst nyhetsmagasinet *Urix* på NRK2.

NRK2 har ifølge NRK et særskilt internasjonalt fokus, og bidrar med den fordypende utenriksdekningen. NRKs redegjørelse viser også noe av den internasjonale dekningen gjennom dokumentartilbudet. Medietilsynet mener likevel at NRK i neste års regnskap kan redegjøre nærmere for tema og hvilke land/verdensdeler som dekkes gjennom det høye antallet dokumentarer som tilbys. En slik oversikt er nødvendig for å kunne si noe nærmere om den faktiske bredden i dekningen. I tillegg mener Medietilsynet det er relevant med en tilsvarende redegjørelse for dekningen av internasjonal kultur.

Etter Medietilsynets vurdering viser NRKs redegjørelse at programtilbudet inkluderer en bredde og dybde i både i utenriksdekningen og i dekningen av kultur- og samfunnsspørsmål i bred forstand, og følgelig at NRK innfrir kravet i § 15 bokstav f.

§ 15 g. NRK skal formidle innhold fra Norden og bidra til kunnskap om nordiske samfunnsforhold, kultur og språk.

Kravet i § 15 g. om å formidle innhold fra Norden er også ny, og har en ordlyd som gir noen flere presiseringer enn for kravet om å øke kunnskapen om internasjonale forhold. Kravet presiserer både det å ”formidle innhold fra Norden” og ”bidra til kunnskap om nordiske samfunnsforhold, kultur og språk”. Medietilsynet legger til grunn at dette kravet dreier seg om å tilby nyheter fra Norden, og en bredde og dybde i dekningen av nordiske forhold innenfor samfunn og kultur i bred forstand.

Redegjørelsen fra NRK viser et utstrakt samarbeid mellom de nordiske allmennkringkasterne gjennom Nordvisjonen. I kulturkapittelet viser NRK til *Nordisk Forfatteratlas*, som også er et samarbeid mellom de nordiske allmennkringkasterne og har som formål å fremme interessen for nordisk litteratur på en spennende og visuell måte. Medietilsynet mener redegjørelsen viser at NRK har fokus på å formidle innhold fra Norden gjennom et utstrakt nordisk samarbeid, og at dette reflekteres både i nyhets-, dokumentar- og kulturdekningen. Samlet sett bidrar dette til kunnskap om nordiske forhold i den brede forstand som bestemmelsens ordlyd legger opp til, og følgelig er vurderingen at kravet i § 15 bokstav g. innfridd. Som for redegjørelsen om den internasjonale dekningen er det likevel ønskelig at NRK i neste års regnskap kan redegjøre noe nærmere for tema og hvilke land som dekkes gjennom nyhets-, kultur-, dokumentar- og dramatilbudet.

§ 15 h. NRK skal bidra til utdanning og læring, herunder tilby innhold tilrettelagt for skoleverket.

Kravet i § 15 bokstav h. er nytt. Etter innspill fra Medietilsynet under høringen om den nye NRK-plakaten tok departementet denne bokstaven inn som et nytt underpunkt til pilar fire, som handler om at NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskaping. Departementet

viste til at prinsippet om å fremme utdanning og læring ofte inngår i allmennkringkasteroppdraget til de lisensfinansierte kringkasterne i våre naboland.

NRK redegjør for at *NRK Skole* er den viktigste satsningen nå det gjelder tilbudet tilrettelagt skoleverket, men at det også tilbys kunnskapsprogram for et bredere publikum både på radio og tv. Som vist i punkt 1.3.1 ovenfor har departementet eksplisitt forutsatt at utviklingen av en slik skoleportal bør vurderes som tilstrekkelig til å innfri dette kravet, jf. brev av 26. oktober 2009. Medietilsynet legger følgelig dette til grunn i sin vurdering. Når det gjelder kunnskapsprogram for et bredere publikum, vil Medietilsynet tolke det slik at dette faller inn under vurderingen av NRKs innfrielse av overordnede krav som i 15 bokstav a., se ovenfor.

§ 17 e. NRK skal stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre.

§ 17 bokstav e. peker noe utenfor det tradisjonelle allmennkringkastingstilsynets fokus på vurdering av innholdet og til virkninger hos brukerne av NRKs tilbud. Medietilsynet forstår i denne sammenheng ”nye medieplattformer” som Internett. NRK redegjør for at NRK ”stimulerer til forståelse og bruk av nye medieplattformer blant brukere i alle aldre ved å utvikle tjenester som har allmenn interesse og nytte” (s. 18). Eksemplene som gis er *yr.no* og *ut.no*. Medietilsynet mener NRKs redegjørelse alene gir begrenset grunnlag for å vurdere ivaretagelsen av dette kravet.

Den eksterne undersøkelsen av NRKs nyhetstilbud på nett i 2009 så også på ivaretagelsen av § 17 bokstav e., og pekte blant annet på følgende (s.100):

- Bestemmelsen er tydelig knyttet til opplevelsen og effekten av NRKs tilbud, slik at bruker-/ spørreundersøkelser blant brukere i alle aldre vil gi nyttige bidrag til deler av vurderingen. Det er mulig å kvantifisere bruken av NRKs nettilbud men vanskeligere å tallfeste. Det vises her til at kravet grenser mot det som omtales som digital kompetanse
- Et konkret tiltak i 2009 er NRKbetas *BitTorrent for din bestemor* der NRK gir veiledning i bruk av tjenester på nye medieplattformer, knyttet til publisering av tv-programmateriale innen dokumentar- og fiksjonssjangrer.
- Undersøkelsen har ikke funnet gode eksempler på lignende type tjenester direkte forbundet med nyhetstilbudet på nett i 2009. NRK fremhever heller ingen nyhetstjenester i tilknytning til dette kravet.
- NRKs nyhetstilbud innrettet mot spesielle målgrupper, som musikkjournalistikk på *Lydverkets* nettsider, nettdelen av *Supernytt* antas å stimulere til nettbruk blant unge og barn. Enkelte interaktive tjenester i 2009, som *Geirs valgskole* antas å være rettet mot en yngre målgruppe, mens *Valgspillet: Bit for bit* antas å være mest brukt av voksne og eldre.

Medietilsynet følger konklusjonene og anbefalingene i den eksterne undersøkelsen, som understreker de sammensatte sidene ved dette kravet. For å kunne gjøre en reell vurdering av alle de tre delene: NRKs stimulering til bruk, forståelse og kunnskap, må det gjøres kvantitative og kvalitative undersøkelser. Etter Medietilsynets vurdering gir NRKs redegjørelse og den eksterne undersøkelsen tilstrekkelig informasjon til å fastslå at NRK har tjenester som søker å bidra til innfrielsen av dette kravet, og at så langt vurderingsgrunnlaget strekker seg må kravet anses innfridd.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til kunnskap, innsikt og læring slik de fremgår av § 15 a., § 15 f., § 15 g., § 15 h. og § 17 e.

2.3.2 Nyheter og aktualiteter

§ 12 b. NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser. NRK skal ha en bred og balansert dekning av politiske valg. Samtlige partier og lister over en viss størrelse omtales normalt i den redaksjonelle valgdekningen.

§ 12 c. NRK har som oppgave å avdekke kritikkverdige forhold og bidra til å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

§ 15 e. NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Nasjonale og internasjonale nyheter
- Fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunnsspørsmål

NRKs redegjørelse:

NRK har et eget kapittel om *nyheter* (s. 78 til 85), et eget kapittel om *fakta* (s. 46 til 53). NRK har også kommet med supplerende opplysninger i e-post av 28. mai 2010.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 12 b.:

- I kapittelet om nyheter er s. 80 til 82 viet til valgdekningen, og beskriver bruken av radio, tv og nett. NRK ønsket gjennom satsningen *Velg!09* å utfordre lyttere, lesere og seere til å ta stilling. I fjernsynets valgdekning var NRK1 hovedkanalen, først og fremst gjennom magasinet *Velg!09*, som ble sendt mandag til torsdag med utvidet distriktssending i etterkant. Programserien åpnet med sending fra festningen i Kristiansand, der statsministeren og alle partilederne deltok, og avsluttet med partilederdebatt. NRK gjeninnførte partilederutspørringene på tv, og dro på miniturné for å komme tettere på temaer og personer, blant annet ble debatt om kriminalpolitikken sendt fra Oslo fengsel.
- På radio brukte NRK kjente programmer som *Dagsnytt* og *Politisk Kvarter* til valgdekningen, og *Politisk Kvarter* satte flere ganger dagsorden med høyaktuelle gjester. Det var tradisjonell utspørring av alle partilederne på radio, men også nytt samarbeid med radioprogrammet *Kveldsåpent* der lyttere fikk stille spørsmål til partilederne. Det var tett samspill mellom distrikts- og rikssendinger med valgekspert og kommentator i studio under valgnatten på radio.
- På nettet ga nrk.no velgerne overblikk og oversikt med fylkesvis presentasjon av listekandidater, presentasjon av partiene med historiske klipp, og en presentasjon av partilederne og valgene fra 1945 til 2005. Gjennom *Geirs valgskole* på nettet gav nrk.no en innføring i alle sider ved et valg, på nettsiden *Sammenlign partiene* kunne publikum sammenligne hva de ulike

partiene mente om viktige valgsaker, og i *Valgomaten* kunne leserne teste ut og finne sitt parti. NRKs politiske reporter kommenterte valgkampen i *Lillas Blogg*.

- NRK dekket både de store og de små partiene gjennom et samspill mellom nett, radio og fjernsyn. Småpartienes førstekandidater ble presentert på distriktssiden til nrk.no, og enkelte distriktskontorer laget lengre presentasjoner av småpartiene i radio og fjernsyn. Kystpartiet, Miljøpartiet De Grønne, Demokratene og Pensjonistpartiet var omtalt særlig gjennom radio og fjernsyn i distriktene. På riksdekkende tv var regjeringspartiene AP, SV og SP med førti ganger, mens opposisjonen var med femti ganger. Partiet Rødt, Miljøpartiet De Grønne, Demokratene, Pensjonistpartiet og Kristenfolket.no var representert i enkelte rikssendinger.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 12 c.:

- I faktakapittelet (s. 46 til 53) skriver NRK om gravende journalistikk, og løfter frem *Brennpunkt* og *Forbrukerinspektørene* som hovedprogrammene. Begge programmer ble sendt i NRK1, og omfattet henholdsvis 22 og 36 sendinger. I *Brennpunkt* har NRK gjennom gravende journalistikk satt søkelys på en rekke forhold i det norske samfunnet, eksempelvis asylpolitikk, barnebertføringer, psykisk syke i fengslene og tankseksplasjonen i Sogn og Fjordane. *Forbrukerinspektørene* opererer i skjæringspunktet mellom gravende og forbrukerrettet journalistikk, og i 2009 ble blant annet mobilbransjen viet stor oppmerksomhet, der blant annet temaer som ”hvordan er arbeidsforholdene i Kina” og ”Hvordan angår krigen i Kongo deg som mobilkunde?”.
• NRK sendte elleve programmer av aktualitetsmagasinet *Spekter*, som blant annet tok opp Hva nå, Israel, Norske tog på feil spor, Hvorfor sliter guttene, Islam i Norge, Tyskland etter murens fall, NAV i krise – hva skjer og Det norske forsvaret. NRK sendte tre programmer i dokumentarserien *Slanger i paradiset* på NRK1 i 2009. Serien var en ekstern produksjon som fortalte om hvordan og hvorfor den organiserte kriminaliteten rammer Norge, og for første gang søkte et tv-team svar hos de kriminelle selv. Første episode i denne dokumentarserien var det mest sette enkeltklippet i nett-tv i hele 2009 med 122 000 unike brukere. Tabellen over antall timer informasjonsprogrammer på de tre hovedfjernsynskanalerne (s. 52) kategoriserer dokumentartilbudet – se figurene 1, 2 og 3 ovenfor.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 e.:

- NRK har eget kapittel om nyheter (s. 77 til 85), som innledes med at Internett stadig blir viktigere for folk når det gjelder å holde seg oppdatert på nyheter. Ny forside på nrk.no ble lansert samtidig med to store nyhetsbegivenheter: Barack Obamas Norgesbesøk og klimatoppmøtet i Danmark. På den nye forsiden vies nyhets- og aktualitetsstoffet stor plass (s. 30). Det vises til tilstedeværelse under krigen i Gasa (NRK første nyhetsteam inn i området), innsettelsen av Barack Obama og oppstanden i Iran i 2009. Det vises også til deknningen av Nobels fredspris og klimatoppmøtet i København. NRK hadde en bred dekning av disse begivenhetene.
• Korrespondentnettet til NRK i 2009 besto av sju korrespondenter som dekket Afrika (kontor i Nairobi), Asia (Beijing), Europa (Brussel), Midt-Østen (Jerusalem), Russland (Moskva) og to i USA (Washington DC). I 2009 hadde NRK en stringer i London, og der vil det gjenåpnes korrespondentkontor i 2010.
• NRK beskriver en rekke nyhetsprogrammer på radio. P1 har *Her& Nå* mandag til fredag, mellom kl. 1500 til 1600, som gir siste nytt, aktuelle debatter, reportasjer, sport og trafikk; *Ukeslutt* lørdager, mellom kl. 1230 til 1330, som gir nyheter, debatter, reportasjer, musikk og oppsummering av nyhetsuken med skråblikk. P2 har *Nyhetsmorgen* mandag til fredag, mellom kl. 0630 til 0800, som utdyper viktigste saker med reportasjer og gjester i studio, og der samfunnsredaksjonen, utenriksredaksjonen og NRKs korrespondenter over hele verden bidrar med viktige bakgrunnssaker som gjør det lettere å forstå nyhetsbildet; *Verden på lørdag* lørdager kl. 1100 til 1200, som er utenriksredaksjonens lørdagsmagasin med aktuelle saker, analyser, utenrikskommentaren og korrespondentbrevet; *Dagsnytt Atten* mandag til fredag kl. 1800 til 1900, som byr på debatter, aktuelle intervjuer og analyser; *Søndagsavisen* søndager

kl. 1100 til 1200, som et magasin med nyheter, debatter, intervjuer og reportasjer og gir rom for utdyping, ettertanke og litt musikk.

- For fjernsyn har NRK presentert tabeller med oversikt over antall nyhetsendinger på NRK1 og NRK2 i 2009. NRK1 har *Dagsrevyen 19* (285 sendinger), *Dagsrevyen 21* (192), *Lørdagsrevyen* (41), *Søndagsrevyen* (39), *Morgennytt* (1 354), *NRK nyheter/bulletiner* (1 458), *Nyheter på tegnspråk* (244). NRK2 har *Morgennytt* (1 366), *NRK nyheter/bulletiner* (2 809), og *Urix* (34).
- Aktualitetstilbudet beskrives ikke i et eget kapittel i NRKs regnskap, men det fremgår i innledningskapittelet at aktualitetstilbudet er viktig i NRK, at det også ble opprettholdt gjennom sommermånedene med *Sommeråpent* i NRK1. Videre fremgår det at NRK2 har et fokus på aktualitet i sitt programtilbud; *Spekter* gir bakgrunn for nyheter og hendelser, talkshowet *I kveld* samt P2s *Dagsnytt Atten*. I beskrivelsen av P2s tilbud trekkes titler som *Nyhetsmorgen*, *Kulturnytt*, *Sånn er livet* og *Dagsnytt Atten* frem, og i P3 utgjør *aktualitet/samfunn tre* prosent av sendetiden. I kapittelet om flerkulturelle beskrives innretningen på *I kveld* ytterligere og i kapittelet om livssyn beskrives *Mellom himmel og jord* i P1 som et aktualitetsprogram som tar opp livssyn og religioner i et flerkulturelt samfunn.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 17 a.:

- Når det gjelder nyheter på nett, redegjør NRK for lanseringen av ny forside på nrk.no i desember 2009 (s. 79). NRK opplevde trafikkrekord for unike brukere på nrk.no i forbindelse med Barack Obamas mottakelse av Nobels fredspris og klimatoppmøtet i København, og henviser i den sammenheng til sine nasjonale og internasjonale nyheter på nett. Mange brukte direktesendingene på nett-tv i denne forbindelse. Åtte prosent mener nrk.no er best på nyheter i 2009, en økning på tre prosentpoeng (eller 60 prosent) fra 2008.
- NRK mener det aller meste av nettinholdet forutsetter en løpende oppdatering for at det skal fremstå som attraktivt, herunder nyhetstilbudet. NRKs nettstrategi er å vise det viktigste i verden, Norge og NRK, dvs. være en primærtjeneste på nyheter i lyd og bilder og tekst – fra og til hele Norge. Det publiseres daglig mellom 400 og 500 nyhetsartikler, som dekker brede stoffområder: Lokale nyheter, riksnyheter, utenriks, økonomi, kultur, underholdning og vitenskap. I tillegg kommer egne nyhetstjenester på yr.no (vær- og klimarelatert stoff), UT.no (turrelaterte saker, politikk knyttet til friluftsliv osv.). Mellom 10 og 20 prosent av sakene har i tillegg multimediainnhold, først og fremst videoer hentet fra NRKs sendinger, eller spesial-lagede videoer for nett.

Medietilsynets vurdering

§ 12 b. NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser. NRK skal ha en bred og balansert dekning av politiske valg. Samtlige partier og lister over en viss størrelse omtales normalt i den redaksjonelle valgdekningen.

Første setning i § 12 bokstav b. er ny i NRKs vedtekter, men representerer et prinsipp som tradisjonelt har stått sentralt i allmennkringkastingen. Kravet dreier seg både om at NRK skal skape arenaer for den offentlige samtalen og at NRK skal bidra til kunnskap og analyse av viktige samfunns- og kulturspørsmål.

NRK gir i allmennkringkasterregnskapets fakta- og nyhetskapitler en beskrivelse av sentrale programmer som bidrar til å oppfylle kravet både på fjernsyn, radio og nett. I supplerende opplysninger er det gitt utfyllende informasjon om regularitet og sentrale temaer i tilbudet.

For innfrielsen av dette kravet er sentrale satsninger innenfor nyhets- og aktualitetsdekningen, debatter, dokumentar, etc. på samtlige av NRKs plattformer relevante. De samme programmene og tjenestene som er relevante for å vurdere innfrielse av § 12 b. vil også være relevante for vurderingen av § 15 a. om programmer som skaper økt kunnskap og innsikt, se vurderingen i 2.1 ovenfor. Det samme gjelder kravene i § 15 e. om nyhets- og aktualitets-tilbudet som behandles nedenfor.

Redegjørelsen for innfrielsen av kulturdekningen i punkt 2.4 nedenfor er også relevant. Medietilsynets samlede vurdering er at NRK gjennom en rekke faste programmer som byr på debatt og informasjon innfrir kravet i § 12 bokstav b. Det vises til de nærmere vurderingene av de nevnte punktene.

Andre setning i § 12 bokstav b. er også ny i NRKs vedtekter. Presiseringen av NRKs oppdrag knyttet til politiske valg ble tatt inn i utkastet til NRK-plakaten i ettertid, jf. St.meld. nr.18 (2008-2009) *NRK-plakaten – dekning av valg*. Med begrunnelse i at undersøkelser av redaksjonell praksis viser at de store partiene får mest omtale i media ble NRK gitt oppgaven om å dekke samtlige partier og lister over en viss størrelse. Endringen innebærer altså ikke at alle partier og lister som stiller til valg vil være garantert redaksjonell omtale, og den innebærer ikke krav om likebehandling når det gjelder dekningen av partiene, se nærmere i St.meld. nr.18 (2008-2009).

I vurderingen av innfrielsen av andre og tredje setning i § 12 b. om dekningen av politisk valg legger Medietilsynet til grunn at NRK legger frem oversikter for programsatsning, plattform, kanal og tidspunkter, og en overordnet redegjørelse for hvilke partier som ble representert. I NRKs allmennkringkasterregnskap for 2009 er det en relativt detaljert beskrivelse av programformat, regularitet og de ulike kanalenes dekning av stortingsvalget i 2009. NRK viser til programmer og tiltak som legger til rette for interaktivitet med velgerne gjennom muligheter til direkte utspørring i programmer og tilbud på nett, som *Geirs valgskole*. NRK omtaler også hvilke partier som fikk slippe til, og der fremgår det at småpartiene primært ble presentert på nettsidene, gjennom distriktssidene, – men at det også var representasjon i enkelte rikssendinger. Medietilsynet mottok ingen henvendelser vedrørende NRKs redaksjonelle dekning av stortingsvalget, verken under selve valgkampen eller i etterkant av selve valget. Tilsynet har ikke gjort egne undersøkelser av NRKs dekning av stortingsvalget 2009.

Etter Medietilsynets vurdering reflekterer NRKs redegjørelse at kravet til en bred og balansert dekning av valget i 2009 er ivaretatt.

§ 12 c. NRK har som oppgave å avdekke kritikkverdige forhold og bidra til å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

Kravet i § 12 c. dreier seg om forventningen til at NRK driver undersøkende og gravende journalistikk. Denne typen journalistikk beskrives av NRK i faktakapittelet hvor det

redegjøres for programmer som *Forbrukerinspektørene* og *Brennpunkt*. NRK redegjør også for tilhørende og supplerende tjenester på nettet gjennom egne nettsider for de aktuelle programmene og tilleggstjenester som f. eks. *Maktbasen*. NRK redegjørelse viser både til at NRKs journalister daglig jobber med undersøkende journalistikk i den faste nyhetsdekningen på tv, radio og nett, og til flere faste programmer som byr på ytterligere fordypning som *Brennpunkt*, *Forbrukerinspektørene* og *Spekter*.

Medietilsynet viser til at NRK gjennom de tidligere vedtektsbestemmelsene hadde krav til ”jevnlige aktualitets- og dokumentarprogrammer”, og at både regularitetskravet og kravet til dokumentarprogrammer er borte i de nye vedtektene. Medietilsynet mener det i vurderingen av kravet til å avdekke kritikkverdige forhold osv. er grunn til å se på dokumentartilbudet som sådan, der utenlandske dokumentarer kan bidra til å sette søkelyset også på forhold utenfor Norge. I vurderingen av dette kravet er det også naturlig å se hen til § 15 f. om at NRK skal bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold. NRK2 har et betydelig dokumentartilbud, der samtidsdokumentaren står sterkt, se figur 2 ovenfor. Etter Medietilsynets vurdering innfrir NRK kravet til gravende journalistikk slik det fremgår i § 12, jf. konklusjonen i vurderingen av § 15 f. og g. ovenfor.

§ 15 e. NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.

Første del av § 15 e. gir NRK i oppgave å tilby nyheter og aktualiteter. De nye vedtektene formulerer denne oppgaven mindre presist enn de gamle som anga krav til regularitet, daglige nyheter og jevnlig aktualiteter, og krav til egenproduserte nyheter. Medietilsynet synes likevel det er rimelig å legge disse forventningene til grunn i vurderingen av NRKs innfrielse av kravene på dette området.

NRK redegjør for en rekke nyhets- og aktualitetstilbud som NRK selv produserer jevnlig, herunder også faste programmer som byr på ulike fordypende perspektiver på aktuelle hendelser, noe *Dagsnytt Atten*, *Her og nå*, *I kveld* og *Urix* er eksempler på. Medietilsynet vurderer kravet som innfridd.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- *Nasjonale og internasjonale nyheter*
- *Fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunnsspørsmål*

§ 17 a. pålegger i de to første kulepunktene et nytt, omfattende krav til NRK på Internett. NRK viser i sin redegjørelse til omleggingen av egen forside på Internett med større fokus på nyheter og aktualiteter. Det gis eksempler på vesentlige nasjonale og internasjonale begivenheter som fikk stor oppmerksomhet i NRKs nettdækning i 2009. NRK har i supplerende opplysninger redegjort for sin nettstrategi, og der fremgår det at NRK vil være primærtjeneste på nyheter i lyd, bilder og tekst fra og til hele Norge. NRKs strategi om daglig

publiseringer av 400-500 nyhetsartikler på brede stoffområder, som lokal, nasjonal og internasjonal nyhetsdekning, gir klare indikasjoner på at NRK ivaretar dette kravet.

For å gjøre en full vurdering av oppfyllelsen av vedtektsbestemmelsen har Medietilsynet innhentet en ekstern undersøkelse av NRKs nyhetstilbud på nett i 2009 fra Universitetet i Bergen, se nærmere i punkt 1.3.2 ovenfor. Oppdragstakeren har gjennomført automatisert kvantitativ analyse av 74430 tekstbaserte nyhetssaker på nrk.no og manuell kvantitativ analyse av 1192 forsidesaker. Det er også gjort dyptgående kvalitative analyser av stortingsvalget og klimatoppmøtet i København, samt sammenlignet dekningen til nrk.no og tv2.no.

Med grunnlag i de kvantitative og kvalitative analysene av NRKs tilbud gir undersøkelsen en oversikt over omfanget av og bredden i NRKs totale nyhetstilbud. Analysene gir et omfattende grunnlag for Medietilsynets vurdering av NRKs innfrielse av kravet til nyheter og bakgrunnsinformasjon på nett. Undersøkelsen forfølger seks problemstillinger som er gjengitt over de mest relevante funnene.

1) I hvilken grad hadde NRK et løpende og oppdatert nyhetstilbud på nettet?

- Den automatiserte kvantitative analysen viser at NRK i gjennomsnitt publiserte 195 nyhetsrelaterte, tekstbaserte saker daglig på nrk.no 2009. Det ble publisert nyhetsartikler alle dager. Det var betydelig mindre produksjon i helger enn på ukedager, med ca. 100 publiserte saker om dagen på lørdager og søndager mot rundt 250 om dagen på hverdager.
- NRK publiserte til enhver tid en vesentlig mengde nyhetssaker på forsiden. Måling av oppdateringsfrekvensen på nyhetsinnholdet på forsiden til nrk.no viser at 36 prosent av sakene var førstepubliseringer i 2009. Det vil si at 36 prosent av sakene som ble produsert for publikasjon for forsiden av nrk.no var nye saker i forhold til saksutvalget timen før. 78 prosent av sakene i topp 10 ble så flyttet opp eller ned på siden etter hvert som nyhetsbildet blir oppdatert, mens 32 prosent av sakene ble stående på samme sted fra en time til den neste. 26 prosent av topp 10-sakene på forsiden ble flyttet nedover på siden utover dagen, mens kun seks prosent ble oppgradert (flyttet lenger opp på siden) i løpet av dagen.
- NRK hadde et løpende og oppdatert nyhetstilbud på nett i 2009.
- NRKs totale nyhetstilbud på nett beskrives samlet sett som omfattende, bredt orientert og mangslungent.
- NRK bruker ulike medieformer i sin nyhetsformidling på nett, fra tekstbaserte saker, via visuelle uttrykk til audiovisuelt innhold. Analysene er konsentrert om innhold som er eksklusivt for nettet, i hovedsak tekstbaserte nyhetssaker. De delene av NRKs tilbud på nett som kan karakteriseres som videreformidling av innhold produsert for kringkastet radio og tv er ikke prioritert i undersøkelsen.

2) Hvor mye av nyhetsinnholdet besto av regionale, nasjonale og internasjonale nyheter, og hvordan fordelte dette tilbudet seg mellom ulike geografiske områder?

- Alle distriktskontorer produserer saker, og de produserer et tilnærmet likt antall hver måned året gjennom. Produksjonen av nasjonalt nyhetsinnhold var jevnt fordelt mellom NRKs distriktskontorer.
- Nyhetsinnholdet på nrk.no var i stor grad preget av regionale og lokale nyheter produsert av NRKs distriktskontorer, og i tilsvarende liten grad preget av internasjonale nyheter.

3) Hvordan fordelte nyhetstilbudet seg over ulike innholdskategorier, og hvordan ble disse prioritert?

- Nyhetsinnholdet på nrk.no forsiden og nettstedet som helhet har betydelige forskjeller. Forsiden fremstår som en nettavis og prioriterte kultur- og underholdningsstoff. Nettstedet som helhet reflekterer strukturen i organisasjonen NRK, der distriktskontorene er sentrale nyhetsprodusenter. Nettstedet som helhet prioriterte nyheter som omhandlet sosiale spørsmål. Utenriksnyheter ble i større grad prioritert på forsiden enn i nettstedet som helhet.
- Nyhetstilbudet på nrk.no dekket alle ordinære typer nyhetsinnhold innenfor økonomi, politikk, sosiale spørsmål, kriminalitet, ulykker, kultur- og underholdning, sport og vær. Mindre fokus på teknologi og vitenskap.

4) I hvilken grad og hvordan var nyhetstilbudet på nett koblet sammen, til andre deler av NRKs tilbud og til eksterne aktører?

- Et definerende trekk ved nettet som medieplattform er bruk av hyperlenker og andre henvisninger, og god lenkebruk kan bidra til større informasjonsbredde og -dybde. Både den automatiserte kvantitative analysen og case-studien av dekkningen av klimatoppmøtet i København er brukt for å vurdere NRKs praksis med hensyn til lenkebruk. NRK bruker i hovedsak lenker som koblinger mellom eget materiale (36 prosent), og lenker i begrenset grad sin nyhetsformidling til andre aktører (12 prosent). Case-studien av klimatoppmøtet i København viste imidlertid en mye høyere andel enn gjennomsnittet på tolv prosent, der NRK i dekkningen i 38 prosent av nyhetstekstene hadde en eller flere eksterne lenker. Dette tyder på at eksterne lenker brukes i større grad i dekkningen av et komplekst saksfelt som klimatoppmøtet.
- Bruken av samlinger med kontekstualiserende lenker (kontekstbokser) i tekstbaserte nyhetssaker var begrenset, og kun basert på interne lenker. En avgrenset case-studie av henvisninger fra *Dagsrevyen* til nrk.no viser få tilfeller av slike henvisninger.

5) Hvordan ga NRKs nyhetsinnhold på nettet fakta- og bakgrunnsinformasjon sammenlignet med andre aktører og plattformer?

- Case-studien av klimatoppmøtet viste at NRKs dekning var preget av mange, for det meste egenproduserte, men ofte korte saker. Det var lite bakgrunnsstoff i denne dekkningen.
- Studien viste at sammenlignet med dekkningen i Aftenposten og VGs papirutgaver og i *Dagsrevyens* hovedsendinger, bidro NRKs nettdækning kun i begrenset grad med dybde og alternative perspektiver. NRKs nyhetsdekning på nett samsvarte her med det generelle nyhetsbildet.
- Analysen avdekket systematiske skjevheter i perspektivene som ble presentert av NRK på nettet. Særlig er det påfallende at de vitenskapelige kildene er så lite fremme i dekkningen, at det globale perspektivet i så liten grad omfatter stemmer fra sør, og at perspektivet er så lite fremtidsorientert.

6) Hvordan benyttet NRK interaktive tjenester som kommentarfelt for diskusjon, spørreundersøkelser, spillelement og tester i nyhetsformidlingen?

- NRK hadde en begrenset integrert bruk av ulike interaktive elementer i den tekstbaserte nyhetsformidlingen. Spillelement (formidlingen av en nyhetssak knyttes til dataspill), spørreundersøkelser, egentester/quiz'er og videofiler var generelt lite utbredt, mens kommentarfeltet (som er den eneste kategorien som gir mulighet for både direkte ytringer fra brukerne og diskusjon mellom dem) ble brukt i noe større grad (25 prosent).
- NRK benyttet en rekke ulike interaktive tjenester i dekkningen av stortingsvalget. NRK la også til rette for at brukerne kunne komme til orde, og inngikk i mindre skala i dialog med brukerne.

- NRK hadde et mer omfattende og mangfoldig tilbud i dekningsområdet på nett når det ble sammenlignet med TV2 som i hovedsak bød på ”hard news”. NRKs bruk av spill og interaktive tjenester fremsto samtidig som mindre oversiktlig og mindre tydelig integrert i den resterende valgdekningen.

Undersøkelsen er i sin helhet vedlagt Allmennkringkastingsrapporten og der fremgår øvrige funn, samt redegjørelse for metode og analysedesign.

Medietilsynet vurderer på denne bakgrunnen at NRK innfrir kravet til et løpende oppdatert nyhetstilbud på nett, både når det gjelder nasjonale og internasjonale nyheter. Nyhetsinnholdet på nrk.no var i stor grad preget av regionale og lokale nyheter produsert av NRKs distriktskontorer og i tilsvarende liten grad preget av internasjonale nyheter, noe som er et resultat av NRKs mange distriktskontorer. Undersøkelsen viser også at forsiden på nrk.no i større grad prioriterte utenriksnyheter enn nrk.no som helhet. Den viser også at NRK i begrenset grad tilbyr eksterne og kontekstualiserende lenker, samt i begrenset grad tilbyr bakgrunnsstoff i nyhetssaker. Etter Medietilsynets vurdering er det ikke grunnlag for å konkludere med at NRK ikke innfrir kravet til fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunns spørsmål på Internett. Medietilsynet finner snarere at NRK har et utviklingspotensial hva gjelder å bruke de særskilte egenskaper denne medieplattformen har for å tilføre den tradisjonelle nyhetsdekningen dybde og fordypning. Medietilsynet imøteser NRKs redegjørelse på dette området i 2010.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til nyheter og aktualiteter slik de fremgår av § 12 b., § 12 c., § 15 e. og § 17 a.

2.3.3 Distrikt

§ 14 a. NRK skal reflektere det geografiske mangfoldet i Norge og ha et godt lokalt tilbud og lokal tilstedeværelse.

§ 14 e. NRK plikter å sende innhold som enten er produsert i, eller som tar det innholdsmessige utgangspunkt i, distriktene. NRK skal ha distriktssendinger alle hverdager.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- *Et eget regionalt nyhets- og innholdstilbud*

NRKs redegjørelse

NRK omtaler distriktstilbudet i innledningskapittelet *mediehuset/NRK kanaler* og har et eget kapittel om *distrikt* som refererer både til § 14 a. og e. samt § 17 a., strekpunkt to om et eget

regionalt nyhets- og innholdstilbud. I disse kapitlene og i supplerende opplysninger av 28. mai 2010 fremgår blant annet følgende:

- NRK viser til at det geografiske mangfoldet reflekteres i NRK1 gjennom daglige distriktsnyheter (s. 9).
- Den daglige produksjonen fra distriktene har økt i 2009 – samt samiske nyheter, barne-tv og kulturmagasinet.
- NRK redegjør for organiseringen av distriktskontorene, med tolv distriktskontorer og en rekke lokalkontorer som til sammen gjør at NRK er representert på 55 ulike steder i landet. Det er lagt ved et kart som viser organisasjonsstrukturen (s. 31).
- NRK1 og P1 har lokalsendinger alle hverdager. I NRK1 sendes de kl. 1840 til 1900 mandag til fredag pluss en nyhetsoppdatering kl. 2055 rett før *Dagsrevyen 21* – og med riksdekkende reprise på NRK2 dagen etter. På P1 er det lokalsending fra kl. 0600 til 0900, fra 1100 til 1300 og 1600 til 1730.
- Alle distriktskontorene har styrket bemanningen i 2009, og NRK har fått på plass en beredskapsordning for distrikts- og regionkontorene. Det legges vekt på teknisk utstyr som bidrar til å lette mulighetene for direkte tilstedeværelse og formidling i og fra distriktene.
- Lokal- og riksnyhetsredaksjonene samarbeider om store fellessaker og distriktskontorene leverer saker til ”riks” (*Dagsnytt, Her og Nå, Dagsrevyen, Kveldsnytt, Norge i dag* og forsiden på *nrk.no*). *Norge i dag* i *Dagsrevyen 21* er en rikssending med et utvalg av dagens nyhetsinnslag som er sendt lokalt tidligere på kvelden. Mange av distriktskontorene er også med og produserer serien *Folk – norsk underholdningsdokumentar. Gode fortellinger om spennende mennesker i hele landet*. Alle distriktskontorene var involvert i *Sommeråpent* gjennom sommeren (nytt i 2009).
- NRKs tolv distriktskontorer har alle egne nettsider med et omfattende nyhetstilbud, i tillegg til at det kommer saker fra de ca. 40 lokalkontorene. Dette gjør at NRK totalt sett dekker de fleste større byer og tettsteder. NRK har satset på mer kvalitet i nettjournalistikken, mer video og flere direkte-sendinger (side 34). Flere distriktskontorer har opplevd økt nettbesøk i 2009.
- Forsiden av *nrk.no* legger vekt på lokal forankring ved at den skal ha stoff fra hele landet. Det vises til at *nrk.no* er det eneste nyhetsnettstedet med nettjournalister i alle fylker og bemanning gjennom hele uken. Det satses mye på overføringer av lokale arrangementer i nett-tv i en del distriktskontorer. NRKs strategi er å kunne presentere nyheter, vær og trafikkinformasjon enda mer lokalt tilpasset, noe som gjøres dels gjennom *nrk.no* og dels gjennom egne tjenester som *yr.no*. NRK ser nettet som en bærebjelke i oppdraget å speile hele landet.

Medietilsynets vurdering

§ 14 a. NRK skal reflektere det geografiske mangfoldet i Norge og ha et godt lokalt tilbud og lokal tilstedeværelse.

§ 14 e. NRK plikter å sende innhold som enten er produsert i, eller som tar det innholdsmessige utgangspunkt i, distriktene. NRK skal ha distriktssendinger alle hverdager.

NRK har tolv distriktskontorer og 40 underliggende kontorer rundt i landet, noe som oppfyller kravet til lokal tilstedeværelse. NRKs redegjørelse for virksomheten på disse kontorene, inkludert distriktssendingene på P1 og NRK1 samt dokumentarserien *Folk*, viser at NRK reflekterer det geografiske mangfoldet i Norge og har et godt lokalt tilbud. Den styrkede bemanningen og økt produksjon fra distriktskontorene i 2009, viser også at NRK legger ressurser i å oppfylle kravet til å sende eget innhold fra distriktene. Et godt lokalt tilbud

speiles også i NRKs beskrivelse av samspillet mellom lokale og nasjonale sendinger for distriktsstoffet, fokus på distriktssaker på nettet og på forsiden til nrk.no.

§ 14 e. stiller krav til distriktssendinger alle hverdager. Medietilsynet mener det er rimelig å legge til grunn at dette kravet skal oppfylles på både radio- og tv-plattformen, i tråd med de tidligere vedtektenes krav til dekningen av distriktene. NRK redegjør for distriktssendinger alle hverdager både i P1 og på NRK1, og innfrir således regularitetskravet.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- *Et eget regionalt nyhets- og innholdstilbud*

§ 17 a. utvider NRKs regionale oppdrag til Internett, der tilbudet skal være løpende oppdatert. NRKs redegjørelse viser at distriktskontorene har sine egne nettsider, og fremhever i tillegg at forsiden av nrk.no formidler distriktsstoff fra hele landet. Det vises til at nrk.no er det eneste nyhetsnettstedet med nettjournalister i alle fylker og bemanning gjennom hele uken. Et hovedfunn i den eksterne undersøkelsen av NRKs nyhetstilbud på Internett er at NRK har et løpende og oppdatert nyhetstilbud på nettet i 2009, og at nyhetsinnholdet på nrk.no i stor grad var preget av nyheter produsert i NRKs distriktskontorer. Undersøkelsen viste at NRKs nettsted som helhet reflekterer strukturen i organisasjonen NRK, hvor distriktskontorene er sentrale nyhetsprodusenter, se gjengivelsen av hovedfunnene i kapittel 2.3.2 om nyheter og aktualiteter. Medietilsynet finner at kravet i § 17 bokstav a. er innfridd i 2009.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene i § 14 a., § 14 e. og § 17 a.

2.3.4 Kultur og underholdning

§ 14 f. NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner.

§ 15 e. NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- *Kunst og kultur*
- *Sport og underholdning*

NRKs redegjørelse:

NRK har egne kapitler om kultur (s. 61 til 70) og underholdning (s. 103 til 111). NRK redegjør for programprofilen for hovedkanalene i henholdsvis radio og fjernsyn i

innledningskapittelet. NRK har også kommet med supplerende opplysninger i e-post av 28. mai.

Følgende punkter er særlig relevant for oppfyllelsen av § 14 f. og § 15 e.:

- P2 har som mål å speile vesentlige trender og tendenser innenfor kultur og samfunn, og byr både på kritisk journalistikk og formidling av kunst og kultur. For musikksgangrer som klassisk, jazz og folkemusikk er P2 en vesentlig formidlingskanal. NRK2 har hovedfokus på aktualitet, kultur og kunnskap.
- I kulturkapittelet vises det til at kulturkanalen P2 er fornyet, og at *Bok i P2* er en del av litteratursatsningen. Programmet har anmeldelser, forfatterintervjuer, reportasjer og analyser, og hver fredag er det opplesning under vignetten *Verdt å lese*. Redaksjonen henter frem mesterverk fra litteraturhistorien samt nye norske og internasjonale bøker.
- NRK sender et spesialmagasin for scenekunst *Scenerom* hver tirsdag kl. 1500 i P2. Magasinet byr på samtaler, anmeldelser og reportasjer om alt fra revy til samtidsdans. *Scenerom* dekker teater ukentlig, og innslagene dekker både institusjoner og frie grupper, pluss forestillinger utenfor Oslo.
- På fjernsynssiden fremhever NRK at NRK2 har et fokus på aktualitet, kultur og kunnskap.
- På fjernsyn sendes det ukentlige litteraturmagasinet *Bokprogrammet*, som er møter med forfattere om litterære temaer. NRK gir noen eksempler på programtitler fra høsten 2009: *Tror du på helvete*, *Kjærlighet i frihetens tid*, *Barnebokmesse i Bologna*, *På danskebåten med Per Petterson*, *Bøker der dyr spiller hovedrollen*, *Knausgård*, *Jacobsen og Ragde* og *Frodig og friskt fra Tyskland*. Programmet sendes NRK1 tirsdager kl. 2230 samt at det er tilgjengelig i nett-tv og bidrar til mye av innholdet på NRKs nettsider om litteratur.
- NRK sendte *Store Studio* på NRK1, med aktuelle gjester fra kultur og underholdning og reportasjer om internasjonale trender og fenomener. *Store Studio* hadde sin siste sending 14. desember 2009.
- I fjernsyn ble det også sendt et reportasjeprogram om samtidskultur i Norge og Verden: *Safari*, som gikk på tirsdager kl. 2230 i NRK1 og onsdager i NRK2. Bredden i NRKs kultursatsning illustreres ifølge NRK ved programmer som *Store Studio*, *Bokprogrammet*, *Safari* og *KORK*.
- NRK legger fram oversikt over de 24 forestillingene/dokumentarene som er formidlet i *Hovedscenen* på NRK2 i 2009: *De tolv cellistene fra Berlinfilharmonien*, *Maurice Béjarts siste verk*, *Arturo Toscanini – med egne ord*, *Minnekonsert for Luciano Pavarotti*, *Reise gjennom tre daler*, *En utfordring for Bolsoj*, *Pasjonsspill i Manchester*, *Carmen*, *@lice*, *Tosca*, *En utfordring for Bolsoj*, *Leif Ove Andsnes og Det Norske Kammerorkester*, *La Boheme*, *Tango for engler*, *Berlinfilharmoniens sommerkonsert*, *Last Night of the Proms*, *Trondheimsolistene: Serena*, *Haydn*, *Oslo Filharmoniske Orkester*, *'El Sistema' – en unik musikksskole*, *Gustavo Dudamel*, *Yo-Yo Ma med venner* og *Nobelkonsert fra Stockholm*.

NRK redegjør for at den samlende familieunderholdningen og de store begivenhetene sendes på NRK1. NRK3 retter seg mot en yngre målgruppe og legger vekt på å være annerledes med ulike nisjeprogrammer. Her vises det til hvordan NRK fremdeles skaper opplevelser som samler store deler av befolkningene foran tv-skjermen, som for eksempel gjennom oppslutningen om *Melodi Grand Prix* i 2009. Gjennom programserier som *Nytt på nytt*, *Skavlan*, *Tore på Sporet*, *Kvitt eller dobbelt*, *Norsk attraksjon*, *De ukjente* og *Norsk humor* samlet NRK mange seere i 2009. NRK gir eksempler på hvordan nettet tas i bruk til samspill med disse programkonseptene, blant andre med egenproduserte innslag på nrkP3.no. En nysatsning i 2009 på det populærkulturelle området var *Trygdekontoret*, og gir en arena for nye stemmer og vinklinger.

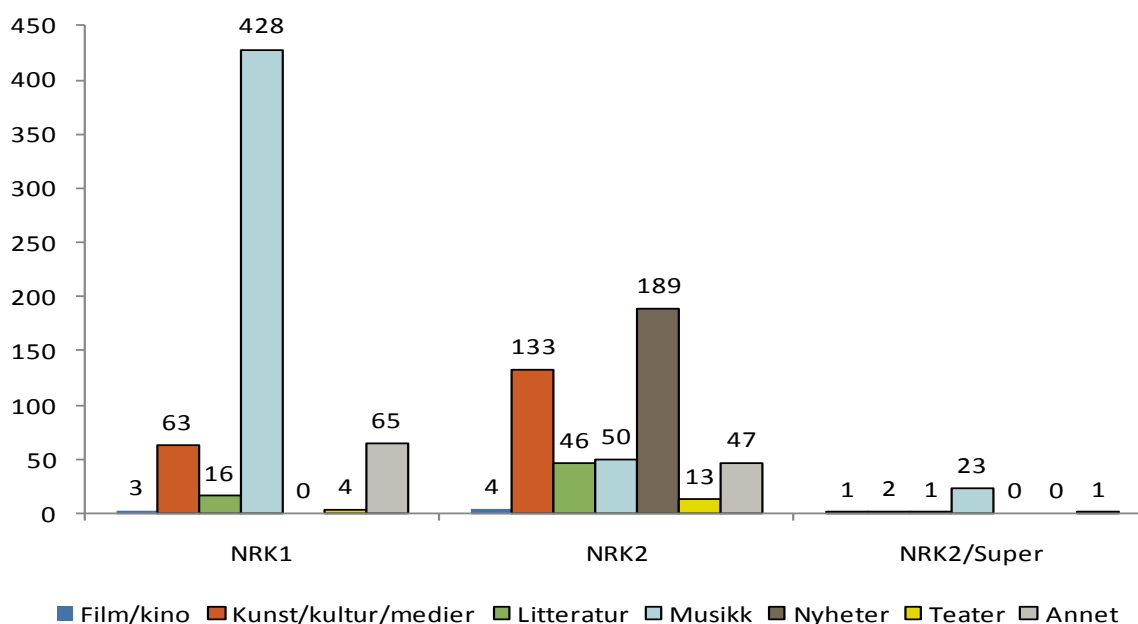
Følgende punkter er særlig relevant for oppfyllelsen av § 17 a.:

- På nettsidene er det aktuelt litteraturstoff, bokanmeldelser, litteraturquiz, lenker til *Verdt å lese*, lyrikkprogrammet *Diktafon* på P2 og *Bok i P2* i nettradio. Samt *Nordisk Forfatteratlas*, som er

et samarbeid mellom de nordiske allmennkringkasterne og har som formål å fremme interessen for nordisk litteratur på en spennende og visuell måte.

- NRK viser til at det aller meste av nettinnholdet forutsetter en løpende oppdatering for at det skal fremstå som attraktivt for publikum, herunder underholdning og kulturnytt. NRK jobber med å utvikle Kultursidene på nett, og alle programmer har en programside hvor programinnholdet presenteres i tekst og lyd/bilde. For litteratur har NRK daglige nyhetsartikler og bokanmeldelser, i tillegg til presentasjon av klassiske bokverk og forfatterdebutanter. Sidene har også daglige nyhetsartikler om musikk, og omfattende presentasjon av anmeldelser innen de fleste musikkjangrer. NRK har anmeldelser og nyhetsartikler innen teater, kunst, arkitektur, scene og film.
- NRK driver en egen festivalguide med brukermedvirkning, som dekker alle kulturfestivaler i landet, og har egne større satsinger knyttet til ca. 10 festivaler hvert år.
- Alle underholdningsprogrammer har egne hjemmesider, og de fleste programmer er tilgjengelig i opptak, noen også for nedlastning. Filmpolitiet anmelder tv-serier o.a. hver uke på NRKs kultursider. Kultur og underholdningslivet dekkes gjennom daglige nyhetsartikler og reportasjer på forsiden av nrk.no.
- Litteratursidene ligger som en underside av *Kultur og underholdning*, som er en av snarveiene fra forsiden på nrk.no, og som leder nettbrukere rett inn i kulturstoffet. Her er daglige nyheter fra kultur-Norge og undersider om film, litteratur, musikk, spill og anmeldelser.

Figur 4: Antall tv-timer med kulturinnhold i fjernsynskanalene

Medietilsynets vurdering

§ 14 f. NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner.

§ 15 e. NRK skal tilby (...) kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.

Medietilsynet gjør en samlet vurdering av NRKs innfrielse av § 14 f. og § 15 e. Kravene må forstås som en presisering av NRKs krav om å formidle norsk kultur. Departementet har uttrykt at dette punktet skal understreke at "NRK har plikter andsynes skapende og utøvande kunstnarar, i tillegg til pliktene andsynes publikum. Dette gjeld mellom anna musikk litteratur, teater og dans." (St.meld. nr. 6 (2007-2008):24). Ordlyden i bokstav f. bidrar til å presisere at kulturformidlingen skal være bred og variert både med hensyn til ulike kulturuttrykk og kunstnere. Det settes også eksplisitt krav til at NRK skal formidle kunst og kunstnere både fra uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner. I dette ligger en forventning til at NRK tar hele det norske kulturlivet i bruk i sin programvirksomhet, og at NRK, med sin kanalprofilering både på radio- og fjernsynsplattformen, har gode forutsetninger for å by på et bredt og variert kulturtilbud. Formidling av musikk hører hjemme i dette kravet og inngår således i vurderingen av hvordan NRK innfrir kravet til å formidle norsk kultur. Ettersom det er en egen vedtektsbestemmelse i § 14 g. som gir en nærmere presisering av hvilke krav som stilles til NRKs formidling av norsk musikk, vil vurderingen av hvordan NRK ivaretar denne delen av kravet i hovedsak gjøres i punkt 3.3.5 nedenfor.

NRKs krav til kulturstoff og kulturprogrammer inngår i bestemmelsen i § 15 e. sammen med krav til nyheter og aktualiteter, som vurderes i punkt 2.3.2 ovenfor. I dette kravet presiseres det også at innfrielse innebærer at tilbudet skal ivareta både smale og brede publikumsgrupper, og speile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Videre er det presisert at det samlede tilbudet skal appellere til alle aldersgrupper, noe som korresponderer med at NRK kan ha en viss målgruppeinnretning i dette tilbudet i samsvar med profileringen av hovedkanalene for radio og fjernsyn. Medietilsynet legger til grunn at denne presiseringen om variasjon i publikumshenvendelse understreker at kulturtilbudet (på lik linje med nyheter og aktualiteter) står sentralt i allmennkringkasteroppdraget. Medietilsynet legger også til grunn at NRKs ivaretagelse av kulturkravet inkluderer at dekningen både speiler norske og internasjonale kunstnere og kulturuttrykk, jf. også vurderingen av § 15 f. om økt kunnskap om internasjonale forhold i punkt 2.3.1. ovenfor.

Programstatistikken for NRKs hovedkanaler for fjernsyn viser at det er en liten økning i antall timer *kunst/kultur/medier* i NRK1 fra 552 timer i 2008 til 579 timer i 2009, noe som gir en andel på 6,9 prosent av det totale programtilbudet. I NRK2 er det stabilt på 482 timer, noe som gir en andel på 7,7 prosent. I NRK3 var 0,7 prosent viet til *kunst/kultur/medier* tilsvarende 26 timer i 2008. Dette er en reduksjon på 38 timer, eller over en halvering av tilbudet sammenlignet med 2008. I P1 er det fortsatt lite omfang, med fire timer i 2009, noe som betyr at det ikke er nok til å utgjøre noen prosentandel. P2 har en liten økning med 47 timer fra 2008, noe som gir en prosentandel på 21,9 i det samlede programtilbudet. I P3 er programkategoriene i statistikken endret i 2009 på dette området, og er ikke helt sammenlignbar med fjoråret. Hvis det er *musikkjournalistikk* og *om film* som erstatter *kunst/kultur/medier* er det i så fall en betydelig reduksjon på dette temafeltet. Samlet sett viser statistikken i tabellene 1 til 7 at NRK byr på mange timer med *kunst/kultur/medier* både gjennom radio og fjernsyn.

NRKs regnskap for 2009 gir en rekke eksempler på at norsk kultur formidles gjennom NRKs programvirksomhet, og at den norske kulturen gis noe ulikt rom og ulik profilering i de ulike kanalene. I radiokanalene P1 og P2 redegjør NRK for satsning på norsk musikk, se nærmere punkt 3.3.5 nedenfor. NRK beskriver P2 som kulturkanalen, som byr på kritisk journalistikk og formidling av kunst og kultur. P2 har en time med kulturnytt og en ny litteraturstripe med *Bok i P2* på ettermiddagen gjennom hele uken. NRK redegjør for at *Bok i P2* formidler både nye norske og internasjonale bøker, i tillegg til at redaksjonen henter frem mesterverk fra litteraturen. Gjennom et eget spesialmagasin for scenekunst, som sendes ukentlig, bidrar NRK til å formidle skapende og utøvende kunstnere på fast basis. Spesialmagasinet *Scenerom* dekker ifølge redegjørelsen et vidt spekter av kunst- og kulturuttrykk, og synes å ha en bred tilnærming hva gjelder å formidle uttrykk både fra uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner i Norge.

NRK har i regnskapet for 2009 fokus på dekingen av litteratur og samtidskunst. Formidlingen av samtidskunst har ifølge NRK vært tema for fjernsynsprogrammene *Store Studio* og *Safari*, som begge har formidlet både norske og internasjonale kulturuttrykk. NRK2s *Hovedscenen* bidrar også til dette, og byr i 2009 på en variasjon i norske og internasjonale utøvere. Det er også en rekke eksempler i underholdningskapittelet som illustrerer deking av populærkulturelle temaer gjennom flere faste programmer.

Medietilsynet mener at NRK redegjør for et betydelig antall faste, egne kulturprogrammer både på radio- og fjernsynsplattformen. Redegjørelsen viser også at NRK ivaretar et bredt spekter av kulturuttrykk, både fra norsk og internasjonalt kulturliv. NRK viser bredde i formidlingen av norske kunstnere, og variasjon mellom uavhengige og offentlige institusjoner. Radiokanalen P2 bidrar i stor grad til den store bredden i dekingen. NRK2 har den største sjangerbredden på fjernsyn, se figur 4 ovenfor.

Medietilsynets vurdering er at NRK tilbyr kulturprogrammer som ivaretar både smale og bredere publikumsgrupper gjennom at også kultursjangerer som ofte har smalere publikumspotensial regelmessig gis plass i sendeskjemaet. Gjennom målgruppeinnretningen i hovedkanalene på radio- og fjernsynsplattformen mener Medietilsynet at NRK ivaretar kravet til variasjon i publikumshenvendelse, herunder også aldersgrupper.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Kunst og kultur
- Sport og underholdning

NRKs redegjørelse viser at kultursidene på nettet er et prioritert område med fokus på daglige oppdateringer og egne underkategorier for kultur. For underholdningstilbudet fremhever NRK det nære samspillet mellom programkonsepter og nettet. Dette samsvarer med funnene i den eksterne undersøkelsen av NRKs nyhetstilbud på nett, som så nærmere på hvordan nyhetstilbudet på nrk.no var strukturert i tematiske delnettsteder (undersøkelsen s. 13ff).

Gjennom hele 2009 var *kultur* én av fire tematiske hovedkategorier på nrk.no, sammen med *utenriks*, *sport*, *økonomi*. *Kultur* var også en av de tematiske delnettstedene som inneholdt egne underkategorier, som eksempelvis litteratur. Ett av funnene i undersøkelsen var at *kultur- og underholdningsstoff*³ utgjorde den største innholdskategorien på forsiden av nrk.no, med 23 prosent. *Kriminalitet* og *politikk* fulgte med andeler på henholdsvis 19 og 18 prosent. Denne redaksjonelle prioriteringen viser at nyheter fra kultur- og underholdningssektoren hadde høyest nyhetsverdi i forsidepubliseringen. Dersom man ser nettstedet som helhet er *kultur- og underholdningsstoff* den nest største kategorien med 20 prosent, mens *sosiale spørsmål* er den største med 24 prosent. Se mer om fordelingen av innholdskategorier på nrk.no forsiden og nettstedet som helhet i den vedlagte undersøkelsen (s. 49). Videre viser undersøkelsen at det er forskjeller i den tematiske fordelingen innenfor *kultur- og underholdningsstoffet*. Blant annet er *populærkultur* den største kategorien, med 33 prosent av innholdet både på forsiden og nettstedet som helhet. *Kunst og høykultur* var ulikt prioritert på forsiden og nettsiden for øvrig, med henholdsvis én og 14 prosent, noe som tyder på at *kunst- og høykultur* i liten grad ble løftet opp på forsiden i forhold til den mengden *kultur- og underholdningsstoff* som finnes på NRKs nettsted som helhet, se nærmere i undersøkelsen (s. 51f).

Undersøkelsens funn bekrefter at kultur og underholdning er et prioritert stoffområde i NRKs nettilbud, og at dette stoffet har høy nyhetsverdi gjennom forsideprioritering og gjennom stor utbredelse på nettet som helhet. Undersøkelsen viser også ulik prioritering av populærkultur og kunst og høykultur, samtidig som den bekrefter at temaer innenfor kunst og høykultur har relativt stor utbredelse på nettet som helhet. NRKs redegjørelse viser en relativt stor bredde i de kulturområder det tilbys daglige artikler/anmeldelser på, og i tillegg at mange av radio- og fjernsynsredaksjonene/programmene ”samspiller” med nettredeksjonene slik at det bidrar til en høy oppdateringsfrekvens på mange kulturområder. Dette samspillet er også reflektert i NRKs redegjørelse om underholdningstilbudet på nett.

Medietilsynet vurderer på denne bakgrunnen at NRK har et løpende oppdatert tilbud innenfor både kunst og kultur og underholdning på nettet i 2009.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til kultur og underholdning slik de fremgår i § 14 f., § 15 e. og § 17 a. kulepunkt fem og kulepunkt seks (om underholdning).

³ Kultur- og underholdningsnyheter er i undersøkelsen definert som artikler som omhandler kunst og høykultur, populærkultur, kuriosas, kongestoff, markeringer og tidsspesifikke saker samt saker som omhandlet mediene. Se den vedlagte undersøkelsen NRKs nyhetstilbud på Internett i 2009, s. 49 og kodeboken. Underkategorien kuriosastoff som en av underkategoriene i *kultur- og underholdningsstoffet*, og en rekke av temaene innenfor denne underkategorien er mindre relevante for vurderingen av kulturdekningen på nett.

2.3.5 Norsk musikk, drama og film

§ 14 g. NRK skal formidle og produsere norsk musikk og drama. NRK skal formidle norsk film og stimulere det norske filmmiljøet. Minst 35 pst. av musikken som spilles skal være norsk, med vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk. NRK skal holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk.

NRKs redegjørelse

NRK har et eget kapittel om drama (s. 38 til 44), og her redegjøres det for formidling og produksjon av norsk drama. I det egne kapittelet om kultur (s. 61 til 70) redegjør NRK for norsk musikk. NRK har også kommet med supplerende opplysninger i e-post av 28. mai.

Følgende punkter er særlig relevant for oppfyllelsen av § 14 g. første setning:

- *Himmelblå* er et eksempel på tv-drama på NRK som samlet seere både på sendetidspunktet, i hjemmeopptak og i nett-tv. Andre store satsninger for NRK var *Harry & Charles*, som ble sendt i tre episoder julen 2009.
- På radio lager radioteatret ny og klassisk dramatik, krimserier, barnehørespill og satire. I P2 sendes *Radioteatrets Hovedscene/P2teatret* og *Hallo i uken*. I P1 sendes *P1-krimmen* og *Barneteatret* i Lørdagsbarnetimen. Mange av radioteatrets hørespill lastes ned fra Internett som podkast. NRK beskriver Radioteatrets satsning i 2009 med *Lars og Rakel*, sendt i ulike varianter i P2 og P1. I P2 ble også *Egil Skallagrimssons saga* sendt som actionkomedie i tre deler. Ingvar Ambjørnsen debuterte som dramatiker med *Bergtatt*. Radioteatret dramatiserte også *Ronja Røverdatter*, som ble sendt i Lørdagsbarnetimen, og det vises til at sjangeren er i ferd med å endre seg mot kortere, enklere produksjoner.
- NRK presenterer en oversikt over opphavsland for dramaserier på NRK fjernsyn (s. 42), der det fremgår at 30 av totalt 1059 timer var norske produksjoner i NRK1, 2 av 90 i NRK2, seks av 761 i NRK3 og 21 av 45 i NRKSuper. I NRK1, NRK2 og NRK3 var langt de fleste produsert i USA, mens i NRKSuper var flest produsert i Norge.
- Nordvisjonen fylte 50 år i 2009 og er hjørnesteinen i nordisk tv-samarbeid der samproduksjon og felles finansiering gir gode muligheter for nasjonale dramaserier. I 2009 sendte NRK den svenske dramaserien *Livet i Fagervik* og den danske serien *Forbrytelsen 2*.
- *Lydverket* er det musikkjournalistiske flaggskipet for NRK1 og P3. Programmet dekker en rekke sjangrer innenfor pop og rock.
- *Urørtfinalen* ble sendt direkte på P3, streamet på nrk.no og senere sendt i redigert versjon på NRK3. *Topp20-showet* ble vist på NRK1 og streamet på nrk.no, og i tillegg hadde NRK3 et forshow i en time med et yngre fokus. NRK beskriver også satsning på kor og world music, samt at NRK er en sentral bidragsyter til Euroclassics Notturmo, der 13 land versjonerer et felles høykvalitets konserttilbud som sendes hver natt på P2/NRK Klassisk.

Følgende punkter er særlig relevant for oppfyllelsen av § 14 g. andre setning:

- Oversikten over opphavsland for filmer vist på NRK fjernsyn i 2009 viser at NRK samlet viser flest filmer fra USA, Storbritannia kommer som nummer to og antall filmer fra Norge som nummer tre med 72 filmer totalt. NRK1 viste 46 norske filmer, NRK2 16 og NRK3 ti.
- Eksterne dramaprosjekter i NRK utgjør vel ti prosent av programbudsjettet. I 2009 ble det levert 72 prosjekter fra til sammen 52 leverandører. Alt fra store produksjonsselskaper til enkeltmannsforetak leverer slike prosjekter. Programsjangrene det leveres i er drama, fakta, dokumentar, barn og underholdning.

- NRK har i 2010 investert i en rekke uavhengig produserte dramaprojekter, og i 2011 kommer to store dramaserier. NRK har per i dag totalt investeringer for over 180 millioner i ekstern dramaproduksjon. NRK regner med å gjøre ytterligere investeringer i tiden som kommer.
- I kapitlet om barn redegjør NRK for at barneprogram utgjør 20 prosent av prosjektene som ble utviklet eksternt for NRK i 2009 (s. 25). Eksempler på slike eksterne produksjoner er dramaserien *Orps*, om et litt annerledes musikkorps og dokudramaet *Fjellgården i Trollheimen* om en familie på en gård.

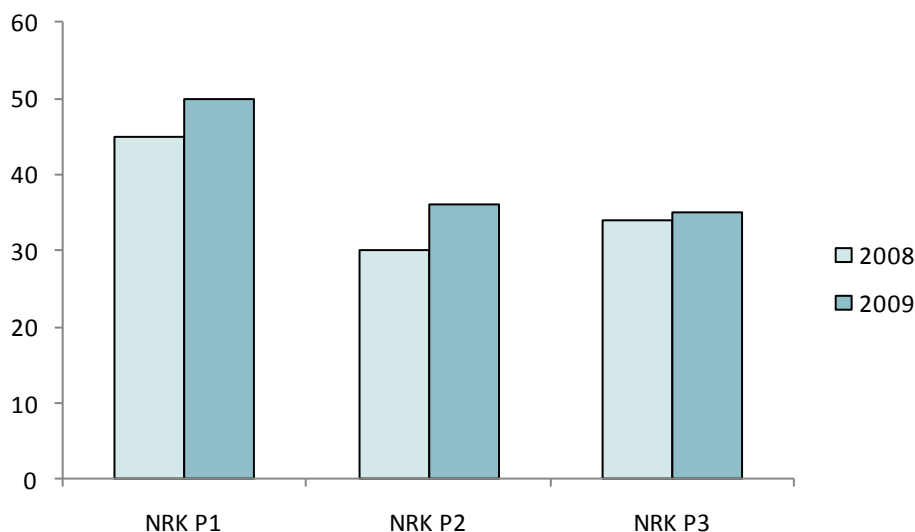
Følgende punkter er særlig relevant for oppfyllelsen av § 14 g. tredje setning:

- NRK viser til et eget mål om at 40 prosent av musikken som spilles skal ha norske utøvere og/eller opphavsmenn. Tall fra 2009 viser at P1 hadde en andel på 50 prosent, P2 en andel på 36 prosent og P3 en andel på 35 prosent, se figur 5 nedenfor.
- P1 har hatt en nysatsning som heter *Store norske*, som spiller utelukkende norsk musikkav store og kjente, men også ukjente band fra hele landet. 50 nye slapp til i 2009. Programmet sendes lørdag kveld.
- I P2 var *Kort og klassisk* en nysatsning som presenterte bl.a. unge klassiske musikk talenter i Norge, og ble sendt tidlig ettermiddag og tidlig kveld alle hverdager.
- NRK fremhever P3s rolle som kulturformidler for ny, norsk musikk og viser til at NRK bringer flere nye, norske artister frem i lyset hvert år gjennom livesendinger med *P3sessions* og *Urørt*.
- NRK beskriver også satsning på kor og world music, samt at NRK er en sentral bidragsyter til Euroclassic Notturmo, der 13 land versjonerer et felles høykvalitets konserttilbud som sendes hver natt på P2/NRK Klassisk.

Følgende punkter er særlig relevant for oppfyllelsen av § 14 g. fjerde setning:

- Kringkastingsorkesteret KORK er både til stede på tv, radio og nett samt har utstrakt konsertvirksomhet. KORK arrangerte dirigent-tiltredelseskonsert med tre operastjerner, og hadde blant annet samarbeid med Oslo World Music Festival, Bjørn Eidsvåg og Åge Aleksandersen og Sambandet i 2009. KORK samarbeidet også med Kometkameratene for å bringe den klassiske musikken ut til små barn.

Figur 5: Andelen norsk musikk på radiokanalene i prosent

Medietilsynets vurdering

§ 14 g. første setning: NRK skal formidle og produsere norsk musikk og drama.

Medietilsynet forstår dette kravet til å gjelde produksjon og formidling av norsk drama, og formidling av norsk musikk.

Programstatistikken for fjernsyn viser at NRK1 sendte 1 483 timer med drama i 2009, en liten økning fra de to foregående årene. 1 059 av disse timene er dramaserier, noe som representerer en økning på 424 timer sammenlignet med 2008. NRK2 sendte 365 timer drama i 2009, noe som representerer en økning på 151 timer fra 2008. 90 av disse timene var dramaserier. NRK3 sendte 1 059 timer drama i 2009, av disse var 761 timer dramaserier. Omfanget tilsvarer tilbudet i 2008. NRK Super sendte 1 016 timer drama, av disse var 45 timer dramaserier.

NRK redegjør for to store, norske dramatiseringer i fjernsyn, der også nettet er tatt i bruk i formidlingen. Det redegjøres også for det nordiske samarbeidet, noe som berører kravet i § 16 bokstav g. som er behandlet i punkt 2.3.1 ovenfor. NRK har også betydelig og variert produksjon og formidling av norsk drama i radio i 2009. Etter Medietilsynets vurdering innfrir NRK klart kravet til å produsere og formidle norsk drama, og den betydelige egenproduksjonen bidrar til å ivareta kravet til å styrke norsk språk, identitet og kultur, se punkt 2.4.2 nedenfor.

Medietilsynet ser positivt på at NRK redegjør for en rekke programmer som setter norsk musikk på dagsorden.

§ 14 g. andre setning: NRK skal formidle norsk film og stimulere det norske filmmiljøet.

Det fremgår av regnskapet at NRK i sine tre hovedkanaler for fjernsyn sendte til sammen 72 norske filmer, med 46 norske filmer i NRK1, 16 i NRK2 og 10 i NRK3.

Kravet til å stimulere det norske filmmiljøet må forstås som at NRK skal bidra til å styrke den uavhengige norske filmbransjen. Innfrielse av dette kravet forutsetter således at NRK setter ut en større del av dramaproduksjonen til uavhengige produsenter, jf. s. 25 i St.meld.nr.6 (2007-2008) *NRK-plakaten "Noe for alle. Alltid"*. NRK redegjør for at 20 prosent av de eksterne prosjektene for NRK i 2009 var barneproduksjoner og at de eksterne prosjektene utgjør vel ti prosent av programbudsjettet. I 2009 ble det ifølge NRK levert 72 prosjekter fra til sammen 52 leverandører.

Medietilsynets vurdering er at NRK ivaretar kravene til å formidle norsk film og stimulere det norske filmmiljøet i 2009, men at det i tråd med NRKs egen redegjørelse er rom for å gjøre ytterligere stimuleringsiltak fremover.

§ 14 g. tredje setning: Minst 35 pst. av musikken som spilles skal være norsk, med vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk.

De nye vedtektene presiserer at NRK skal ha vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk. Denne presiseringen ble drøftet allerede i de første stortingsmeldingene om NRK-plakaten med begrunnelsen at ”NRK bør vere eit føregangsselskap når det gjeld å fremje norsk musikkultur (St.meld. nr. 30 (2006-2007):kap 9 og St.meld. nr. 6 (2007-2008):23).

NRK redegjør for en bred formidling av norsk musikk, og fyller kravene til 35 prosent norsk musikk i samtlige av de tre hovedradiokanalene, og med svært god margin for P1. Figur 5 ovenfor viser at andelen norsk musikk øker i samtlige av de tre hovedkanalene på radio.

NRK kan imidlertid ikke redegjøre for hvor stor andel som er norsk på norsk. Medietilsynet pekte i allmennkringkastingsrapporten for 2008 på at kravet til norskspråklig og/eller norskkomponert musikk i NRK fordret rapporteringssystemer for dette i NRK. Av hensyn til at de kommersielle allmennkringkasterne på radiosiden har hatt et slikt krav i flere år, og av hensyn til likebehandlingen i allmennkringkastingstilsynet, er dette beklagelig. Medietilsynet forutsetter at NRK kan fremlegge slik statistikk i neste års rapport.

§ 14.g. fjerde setning: NRK skal holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk.

NRKs redegjørelse viser at NRK har et fast orkester som i 2009 har hatt et repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk. Kravet anses innfridd.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til norsk musikk, drama og film slik de fremgår i § 14 g.

Medietilsynet har imidlertid ikke grunnlag for å vurdere om NRK innfrir kravet om at NRK skal ha vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk.

2.3.6 Sport

§ 14 j. NRK skal ha sportssendinger som dekker både bredden i norsk idrettsliv, herunder funksjonshemmedes idrettsutøvelse, og store idrettsbegivenheter.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Sport og underholdning

NRKs redegjørelse

NRK har et eget kapittel i regnskapet om sport (s. 94 til 101), samt gitt supplerende opplysninger av 28. mai 2010.

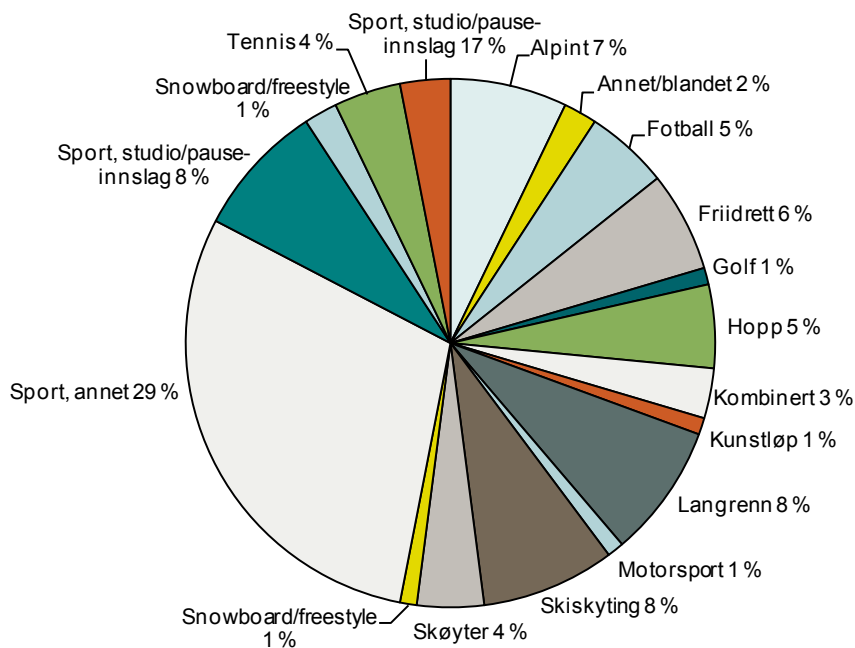
Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 14 j.:

- Innledningsvis viser NRK til at eliteidrett og folkeidrett engasjerer og berører mange, og at bredden i norsk idrettsliv er et sentralt område for NRK å dekke ettersom en del av NRKs samfunnsoppdrag er å speile det norske samfunnet.
- NRK Sport har som mål å være ledende på sportsnyheter i Norge, at de skal sette dagsorden og engasjere. Et fokusområde i 2009 har vært å skape et enda bedre nyhetsprodukt, og NRK var blant annet nyhetsledende på ”skøytebråket”. Samtidig er det redaksjonelt fokus på de ”gode historiene” uavhengig av idrettens størrelse og popularitet, og i 2009 var mange reportasjer rettet mot samfunnsorienterte områder som økonomi, doping og politikk.
- I løpet av de to første månedene av 2009 sendte NRK både fra VM i alpint i Val d’Isere, VM i nordiske grener i Liberec og VM i skiskyting i Pyeongchang. Det var både direktesendinger og kveldsmagasin for å gi seerne utfyllende kommentarer, reaksjoner og reportasjer fra samtlige mesterskap.
- I 2009 sendte NRK direktesendt norsk fotball for første gang siden 2005, med én kamp fra hver serierunde og én kamp fra hver runde i 1. divisjon, henholdsvis på lørdager i NRK1 og på tirsdager i NRK2. NRK sendte også samtlige kvalifiseringskamper i eliteserien og dekket fotball fra Alta til Kristiansand. Med 25 sendinger av *Bakrommet* på NRK2, har NRK også hatt et fordypnings- og debattprogram om fotball som har vært sendt hver tirsdag.
- NRK sendte semifinalen i fotball-EM for kvinner i Finland.
- På radio har P1 vært flaggskipet for dekningen av serierundene både i eliteserien og 1. divisjon på søndager. P1 har også sendt de aller fleste fotballandskampene for menn direkte.
- NRK dekket det 29. Finnmarksløpet, som er verdens nordligste trekkhundløp, både lokalt i Finnmark og i rikssendingene. Det ble laget 20 minutters daglige sendinger en hel uke på NRK2, slik at løpet ble dekket fra start til mål. Dette var ifølge NRK en suksess, som skal gjentas på NRK1 i 2010.
- NRK dekket Birkebeinerrennet, som er et skirenn mellom Rena og Lillehammer, i *Sportslørdag* på NRK1 den aktuelle renndagen.
- I 2009 utgjorde *sport* henholdsvis 1 057 timer eller 13,2 prosent av NRK1s sendetid, 572 timer eller 9,2 prosent av NRK2s sendetid og 250 timer eller tre prosent av P1s sendetid. Se nærmere om fordelingen av de ulike sportskategoriene i figurene 6, 7 og 8 nedenfor.
- NRK har lagd flere portretter på funksjonshemmedes utøvere til *Sportsrevyen* og onsdagssporten. NRK Sport har laget flere nyhetssaker med fokus på funksjonshemmede utøvere i 2007, både til *Sportsrevyen* og i den daglige nyhetsdekningen. I nyhetene er det blant annet satt fokus på at Norge arrangerer for få internasjonale mesterskap i idretter for funksjonshemmede. Den enkeltidretten som har fått mest fokus i nyhetsdekningen er kjelkelandslaget.
- NRK dekket EM for funksjonshemmede ryttere i Kristiansand med en tretti minutters magasinsending. NRK fokuserte på de personlige historiene til deltakerne i tillegg til de sportslige resultatene, og ønsket å få frem hva som ligger bak de ulike prestasjonene og hvilke hindringer hver enkelt deltaker har måttet overvinne – idrettslig eller på andre måter.
- Det er et forbedringspotensial i dekningen av funksjonshemmede utøvere både i *Sporten* og den øvrige nyhetsdekningen. Gjennom endringer i måten *Sporten* organiserer nyhetsjobbingen på, mener NRK det vil føre til en ytterligere forbedring i dekningen av funksjonshemmede utøvere i 2010.

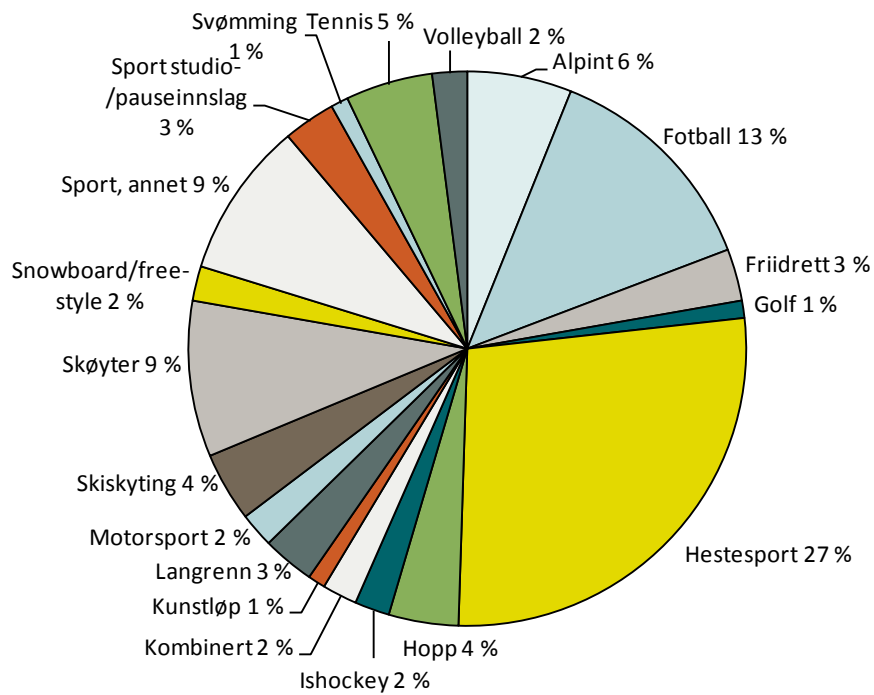
Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 17 a.:

- NRK mener dekningen av sport på nett forutsetter en løpende oppdatering for at det skal fremstå som attraktivt. Sporten dekkes av daglige nyhetsartikler, i tillegg til en omfattende resultatsservice og egne satsninger i tilknytning til større eventer.
- NRK har som mål at de store sportsøyeblikkene skal være tilgjengelig for publikum uavhengig av medier og uavhengig av hvor publikum befinner seg, og tilbyr derfor et mangfoldig sportstilbud på nye medier. Eksempelvis VM i alpint, skiskyting og nordiske grener, direkteoverføring av alle kamper fra 1. divisjon fotball herrer (Adecoligaen) og Wimbledon Grand Slamturnering i tennis ble overført i NRKs nett-tv, både direkte og som arkivklipp.

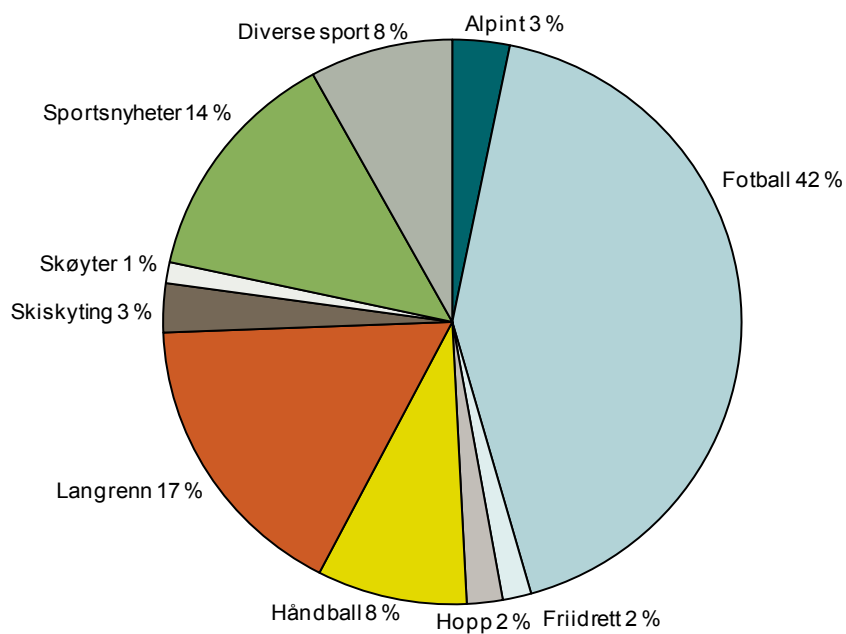
Figur 6: Sport i NRK1

Figur 7: Sport i NRK2

Figur 8: Sportssendinger på dagtid i P1

Medietilsynets vurdering

§ 14 j. NRK skal ha sportssendinger som dekker både bredden i norsk idrettsliv, herunder funksjonshemmedes idrettsutøvelse, og store idrettsbegivenheter.

§ 14 j. viderefører tidligere vedtektskrav til NRKs formidling av sport og idrett. Allmennkringkasterregnskapet til NRK viser at *sport* utgjør en betydelig programkategori i NRKs fjernsynstilbud, med i overkant av 13 prosent av sendetiden i NRK1 og 9 prosent av sendetiden i NRK2. Sammenlignet med året før representerer dette imidlertid en reduksjon, særlig i NRK2 som i 2008 hadde en *sportsandel* på i overkant av 14 prosent. På radio utgjør andelen stabilt tre prosent av tilbudet på P1.

NRK redegjør for dekning av både store idrettsbegivenheter og breddeidrett i 2009, og trekker særlig frem at den direktesendte fotballen er tilbake på NRK og samler stort publikum. Programstatistikken viser at NRKs sportssendinger er varierte, med innslag av et stort antall ulike sportsgrener. I NRK1s dekning overstiger ingen enkeltgrener åtte prosent, men det er en relativt stor samlekategori *Sport annet* som utgjør 29 prosent. I NRK2 har sportstilbudet et tyngdepunkt i *hestesport* med 27 prosent, men for øvrig er det en rimelig bred spredning. I P1 er det klare tyngdepunktet i tilbudet *fotball* med hele 42 prosent, men på samme måte som i 2009 fremstår tilbudet som mer variert enn det som er rapportert tidligere år. Redegjørelsen for de redaksjonelle satsningsområdene for sportsnyhetene reflekterer også et fokus på det å sette dagsorden, ivareta bredden i idrettslivet og sette saker inn i en større samfunnsmessig kontekst.

Etter Medietilsynets vurdering reflekterer NRKs redegjørelse om flere nyhetssaker og portretter av funksjonshemmede idrettsutøvere at NRK jobber for å inkludere denne dekningen i de ordinære nyhets- og magasinsendingene i *Sporten*. Samtidig peker NRK selv på at det er forbedringspotensial i dekningen av funksjonshemmede utøvere, og beskriver tiltak i nyhetsjobbingen som skal forbedre dekningen i 2010. Etter Medietilsynets vurdering har NRK i 2009 oppfylt kravet til å dekke funksjonshemmedes idrettsutøvelse. Samtidig vil tilsynet understreke NRKs særlige ansvar for dette området, og forutsetter at NRK kan redegjøre for resultatene av de igangsatte tiltakene i allmennkringkasterregnskapet for 2010.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Sport og underholdning

NRKs nye vedtekter stiller krav til et tilbud av sport på nett. Krav til underholdning nevnes samme sted, men behandles under punkt 2.3.4 ovenfor. NRK uttrykker en ambisjon om å gjøre store sportsøyeblikk tilgjengelige på nett, og viser til noen eksempler på hvordan dette er gjort i 2009. I tillegg vises det til daglige nyhetsartikler, en omfattende resultatservice og større arrangementer. Medietilsynet viser til funnene i den eksterne undersøkelsen av NRKs nyheter på nett i 2009. Den fant blant annet at *sport* var én av fire tematiske hovedkategorier på nrk.no frem til 8. desember, da de ble supplert med *utenriks*, *kultur*, *økonomi*. Som en av

de tematiske hovedkategoriene innen nyheter på nrk.no er tilbudet som sorteres under *sport* hovedsakelig eksklusivt produsert for Internett, altså typiske egne nyhetssaker presentert uavhengig av radio- og tv-tilbudet (undersøkelsen s. 14f). *Sport* var også en av de tematiske delnettstedene som inneholdt egne underkategorier, som eksempelvis alpint. Sport utgjorde 14 prosent av innholdet på nrk.no-forsiden, og 10 prosent av nrk.no før øvrig (undersøkelsen s. 49). Nrk.no-forsiden oppdateres kontinuerlig, noe som viser at NRK oppfylte kravet til et løpende oppdatert sportstilbud på nett.

Undersøkelsen fant at sportsnyhetsdekningen på nrk.no i 2009 i stor grad handlet om resultatformidling og dekning av omliggende sportsutøvelse. Dette inkluderer saker som omhandler salg av spillere, trenerbytte, skader og treningsopplegg. Sportsdekningen på nrk.no var i størst grad fokusert på aktiviteten i sportsgrenene og resultatene herfra, både på forsiden og i innholdet som helhet. Nyhetene på nrk.no inneholdt for øvrig en relativt høy andel sportsnyheter, altså sportsrelaterte saker som handlet om mer bakenforliggende tema som økonomi, politikk og strategier. Undersøkelsen peker i retning av sportsfeltet generelt sett ble behandlet journalistisk, og at sportsnyheter ble ansett som nyhetsverdige for nrk.no-forsiden (undersøkelsen side 54 til 55).

Samlet sett finner Medietilsynet at NRK i 2009 oppfylte kravet til sportstilbud på nett.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til sport, slik de fremgår av § 14 j. og § 17 a.

2.3.7 Barn og unge

§ 15 i. NRK skal fremme barns rett til ytringsfridom og informasjon, og skjerme barn mot skadelige former for innhold. NRK skal ha daglige norskspråklige programmer for barn under 12 år, jevnlig norskspråklige programmer for unge, og jevnlig programmer for barn og unge på samisk.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- *Egenutviklet innhold for barn og unge*

NRKs redegjørelse

NRK redegjør for tilbudet til barn og unge i et eget kapittel (s. 21 til 28), samt i supplerende opplysninger av 28. mai 2010. NRK redegjør for tilbudet til barn og unge på samisk i kapitlet om Sámi og minoriteter (s. 91).

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 i. første setning:

- NRK satser mye på å lage et trygt og godt nettsted for barn. NRK modererer innholdet for barne-tv-sidene, noe går innom redaksjonen før det legges ut, annet blir fanget opp av eksterne moderatorer. Nettspilleren er rensket for annet NRK-innhold, og dermed vil ikke barn få se

klipp av annet upassende programinnhold. Siden har også en knapp som rapporterer til politiet om upassende innhold. Den nye småbarnssiden vil være et fullskjermstilbud, noe som gjør at det ikke er så lett for de minste å rote seg bort på andre nettsteder. Barne-tv-siden vil ha en ”låseknapp” som raskt fjerner menyen øverst slik at muligheten for å komme videre til andre nettsteder begrenses.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 i. andre setning, første del:

- NRK viser til suksessen NRKSuper, som har tv-sendinger hver dag fra kl. 0630 til 1930. Programsettingen gjøres med tanke på to målgrupper: De minste barna fra 2-7 år og de eldre barna fra 8 til 12 år.
- Mer enn 80 prosent av innholdet på NRKSuper har norsk språk.
- Barna har en naturlig plass på skjermen, for eksempel *Dyrevenn* på onsdager.
- Barneprogram utgjør 20 prosent av prosjektene som ble utviklet eksternt for NRK i 2009.
- Radio Super sendes på P1 på hverdager kl. 1830-1900 og på lørdager fra kl. 1900 til 2000.
- Det er også egen DAB-kanal for barn

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 i. andre setning, andre del:

- P3 har flere daglige programmer som er rettet mot den yngste delen av ungdomsgruppen. *Popsalongen* sender fra kl. 1300 til 1600 mandag til torsdag, og er et musikkprogram som snakker om artister, spiller musikk og har dialog med lytterne. I tillegg sendes ukentlige listeprogrammer rundt VG-lista Topp 20 og Topp 30, som presenterer den mest populære musikken akkurat nå.
- I faktakapittelet redegjør NRK om *Juntafil* på P3, som i 2009 fikk utvidet sendetid med sendinger fra kl. 18 til 20 mandag til torsdag. I tillegg sendes den tradisjonelle lørdagssendingen fra kl. 14 til 16. Hverdagssendingene har temaer fra unge menneskers hverdag, følelsesliv og kultur i reportasjene, mens lørdagssendingene handler fremdeles mest om sex, kropp og følelser.
- I innledningskapittelet viser NRK til at NRK3 tilbyr engasjerende, underholdende og spennende programmer med betydning for ungdomskultur og identitet. Sammen med P3, mP3 og satsninger fra nrk.no fokuserer NRK3 spesielt på relevant innhold til yngre aldersgrupper. NRKs hovedmålgruppe er fra 12 til 29 år. I samspill med P3s utvidede satsning på *Juntafil* og *Juntafil.no*, har serien *Pinlige sykdommer* vært en stor suksess.
- I underholdningskapittelet redegjør NRK for at etableringen av NRK3 gir mulighet til å vise ung underholdning i beste sendetid. Det vises til internasjonale serier, men også den norske animasjonsserien *Kanal 1*, *Desken*, *Urørt-finalen*, *Amandusprisen*, *Topp 20 fra Rådhusplassen*, *Trygdekontoret* og *P3-aksjonen*.
- NRK viser til at unge mennesker 12 til 19 år bruker en rekke medier, og er vant til å bevege seg mellom ulike plattformer, noe som gjør det viktig for NRK å være tilstede med innhold på de plattformene unge mennesker til enhver tid bruker. Siste undersøkelse fra TNS Gallup viser at blant 12- til 14-åringer er bruken av tv og Internett mest utbredt.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 15 i. andre setning, tredje del:

- *Manaid-TV*, som er en del av NRK Super-universet, økte tv-sendingene fra to til tre ganger i uken i 2009. Programmet sendes både på NRKSuper og NRK1, samt at det ligger på nettsidene til NRKSuper. *IZÚ* er ungdomssatsningen med to programmer i uken for radio og ti programmer i løpet av 2009 på tv, i tillegg til at programmet har egen nettside.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 17 a. tredje kulepunkt:

- NRK Super har et omfattende tilbud til barn på nett, med egen nett-tv og nettradio, blogger, diskusjonssider, sosiale møtesteder for barn med pålogging og spill tilpasset barn. Sidene er uten reklame.
- Superia er et nettspill og et tv-program, som hadde premiere høsten 2009. Tv-serien ble lansert for de mindre lesedyktige og for de som ikke bruker tid på å få med seg historien gjennom Superias eget diskusjonsforum på nrksuper.no. Konseptet er basert på et britisk spill og videreutviklet av NRK. Spillet er en virtuell eventyrverden for barn, der programlederen og roboten KIM, den multifunksjonelle droidekompisen, gir barna tips, tricks og mye moro hver søndag morgen.
- NRK har også en egen nettside for Kometkameratene, med aktiviteter, karaoke for barn og spill.
- P3.no er et samlested for det unge nettilbudet i NRK som nylig er redesignet og oppgradert, og satser nå i enda større grad på å speile radiokanalen. Nettstedet har et omfattende spilleliste-tilbud og opptak av sendinger, i tillegg til nyhetsstoff, spillomtaler og annet innhold rettet mot ungdom. Det er lenket til både radio- og tv-programmer for en ung målgruppe, eksempelvis *Lydverket* og *Juntafil*.
- Juntafil.no ble lansert tidlig i 2009, og er en egenportal for helse- og livsstilsspørsmål for ungdom. Tjenesten lages i samarbeid med Senter for ung seksualitet, og de fleste spørsmålene besvares av lege- og psykologistudenter.

Medietilsynets vurdering

§ 15 i. første setning: NRK skal fremme barns rett til ytringsfrihet og informasjon, og skjerme barn mot skadelige former for innhold.

Nytt i dette kravet er den første setningen om å fremme retten til ytringsfrihet og informasjon samt å skjerme mot skadelige former for innhold. Departementet tok dette inn etter forslag fra Barneombudet, og mente at NRK har

...eit særleg ansvar for å skjerme barn og unge mot innhald som kan bli oppfatta som skadeleg. Dette må òg gjelde for nye medieplattformer. Medan dagens reglar i kringkastingslova og – forskrifta om vern av mindreårige mot skadeleg innhald berre gjeld for kringkasting, vil desse reglane venteleg bli utvida til også å gjelde levande bilete på nye medieplattformer i samband med den pågåande revisjonen av TV-direktivet. Departementet ser likevel behov for at NRKs særlege ansvar for barn som mediebrukarar går klart fram av plakaten.”(St.meld. nr. 6 (2007-2008):26)

Kravet er overordnet og vidt, og dreier seg både om å bidra til ytrings adgang og skjerme mot skadelig innhold. To ulike ytterpunkter, men samtidig er det to viktige mål som NRK må finne gode løsninger for å ivareta på samme tid. Når det gjelder ytrings adgang er det Medietilsynets vurdering at NRK gjennom regnskapet illustrerer at det legges stor vekt på barns medvirkning, og at barn ofte kommer til orde gjennom NRKs programmer og på nettet.

NRK har også etter spørsmål fra Medietilsynet redegjort for flere tiltak utover ”låseknappen” på barne-tv-sidene, som samlet sett viser at NRK legger ressurser i å skape et trygt og godt nettsted for barn. Medietilsynet har mottatt henvendelser fra en seer om NRKs ivaretagelse av dette kravet i 2010. Henvendelsen gjaldt vampyrserien *True Blood* som ligger ute på NRKs

nettsider og sikringen av sidene. Medietilsynet legger til grunn at dette kravet primært dreier seg om at NRK, som utvikler og tilrettelegger et bredt tilbud til barn på mange medieplattformer, også skal ha et særskilt ansvar for at barn i bruken av dette tilbudet er trygge med hensyn til skadelig innhold.

Tilbudet på nett skaper behov for andre mekanismer enn tradisjonell kringkasting, som regulerer tidspunkter for sending av innhold som kan være skadelig for mindreårige, jf. kringkastingsforskriften § 2-6. Etter Medietilsynets vurdering redegjør NRK for gode tiltak som bidrar til at barn har en trygg mediebruk innenfor det tilbudet som er rettet mot barn. Tilsynet forutsetter at NRK arbeider videre med spørsmål om skadelig innhold på sitt nettsted.

Medietilsynet anser at NRK ivaretar kravet i § 15 første setning tilfredsstillende i 2009.

§ 15 i. andre setning: NRK skal ha daglige norskspråklige programmer for barn under 12 år, jevnlig norskspråklige programmer for unge, og jevnlig programmer for barn og unge på samisk.

Etter Medietilsynets vurdering redegjør NRK for et bredt og allsidig tilbud som består av daglige norskspråklige program for barn under 12 år både i radio og fjernsyn.

Når det gjelder jevnlig norskspråklige programmer for unge over 12 år ser Medietilsynet positivt på at NRK har utvidet sendetiden for programmet *Juntafil* på P3 i 2009. Programmet sendes nå fra kl. 1800 til 2000 mandag til og med torsdag, pluss den tradisjonelle lørdags-sendingen fra kl. 1400 til 1600. Hverdagssendingene har temaer fra unge menneskers hverdag, følelsesliv og kultur i reportasjene, mens lørdagssendingene handler mest om sex, kropp og følelser. I tillegg vises det til radioprogrammer med den nyeste musikken samt mP3 og p3.no.

Det fremgår av NRKs redegjørelse at på tv-plattformen har for eksempel serien *Pinlige sykdommer* satt fokus på unges helse i samspill med *Juntafil-satsningen*. Selv om denne britiske serien er et tilbud til unge, kan den ikke inngå som en del av innfrielsen av norskspråklige programmer for unge. NRK viser til et antall underholdningsprogram, men utover de rene musikk- og konsertprogrammene er det et generelt inntrykk at disse programmene er for litt eldre ungdommer, og at den yngste ungdomsgruppen ikke er like godt ivare tatt. Gjennom tilbudet i NRK Super/NRK3 er det likevel Medietilsynets vurdering at NRK har et bredt fjernsynstilbud til ungdom.

Medietilsynet vurderer at NRK innfrir kravet til jevnlig programmer for unge.

Kravet til jevnlig programmer for barn og unge på samisk er videreført fra tidligere vedtekter. NRKs redegjørelse viser at tilbudet til barn ble styrket i 2009 ved at *Manaid-TV* økte fra to til tre sendinger i uken. Ungdomssatsningen *IZÛ* ble videreført med ti fjernsynsprogrammer i 2009, noe som betyr at NRK sendte dobbelt så mange programmer som i 2008. I tillegg sendes ukentlig to programmer *IZÛ* regionalt i radio. Både barnetilbudet og ungdomstilbudet har egne nettsider. Ut fra vurderingsgrunnlaget i NRKs tidligere vedtekter

har Medietilsynet tidligere vært kritisk til at NRK ikke har hatt et tilbud både til barn og til unge på samisk på begge plattformer. Medietilsynet vurderer ut fra kravets ordlyd om "jevnlige programmer for barn og unge" at det er naturlig å se på den helhetlige satsningen på det samiske tilbudet til barn og unge på begge plattformer. Det vurderes som positivt at både tilbudet til samiske barn og samiske unge er styrket gjennom flere programmer i 2009. At både barne- og ungdomstilbudet på samisk styrkes med eget innhold på nett, vurderes også som positivt. Medietilsynet vurderer at kravet om jevnlig programmer for barn og unge på samisk er innfridd i 2009.

§ 17 a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- *Egenutviklet innhold for barn og unge*

NRK har en utfyllende redegjørelse for tilbudet til barn og unge på nett. Etter Medietilsynets vurdering viser redegjørelsen at NRK tilbyr et variert og egenutviklet innhold på nett til barn og unge, og at NRK legger vekt på en løpende oppdatering av store deler av dette tilbudet. Dette gjelder blant annet *Superia*-spillet og nettdramaet *Sara*. Medietilsynet vurderer at kravet i § 17 om tilbud til barn og unge på Internett er innfridd i 2009.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til barn og unge slik de fremgår av § 15 i. og § 17 a. tredje kulepunkt.

2.3.8 Sámi og minoriteter

§ 14 b. NRK skal bidra til å styrke norsk og samisk språk, identitet og kultur. En stor andel av tilbudet skal ha norsk forankring og speile norske virkeligheter. NRK skal ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter. NRK skal ha daglige sendinger for den samiske befolkning.

§ 14 c. NRK skal formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske samfunnet. NRK skal skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.

NRKs redegjørelse

NRK har et eget kapittel om *Sámi og Minoriteter* (s. 86 til 93) og et eget kapittel om flerkulturelle (s. 55 til 60). NRK har også i e-post av 28. mai 2010 kommet med supplerende opplysninger.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 14 b. første og fjerde setning:

- Det overordnede målet for programvirksomheten i Sámi Radio er ifølge NRK å medvirke til at alle samer kan og vil være samer, og at landets øvrige befolkning får økt kunnskap om samer og den samiske kulturen og samfunnet.
- Størstedelen av Sámi Radios sendinger på radio og tv er på nordsamisk, men også lule- og sørsamisk har permanente sendinger.

- Samiske nyheter sendes alle hverdager på NRK1 mellom kl. 1700 og 1800 i programmet *Oddasat*, som lages i samarbeid med YLE og SVT. NRK har ikke fjernsynssendinger for den samiske befolkningen i helgene. Samisk kultur dekkes i radio- og tv-programmet *Ardna*, som sendes hver fredag på norsk i P2, søndager i P1 og på samisk språk regionalt i P1. NRK1 sendte i 2009 ti tv-sendinger av kulturprogrammet.
- Den løpende samiske nyhetsoppdateringen på Internett er både på norsk og samisk. Primærspåket er norsk, mens lyd og bildereportasjer er på samisk.
- NRK hadde utfyllende dekning av sametingsvalget på nett, med et eget stemmelokale på nettet. NRK Sámi Radio hadde også en kontinuerlig oppdatering av nyheter og hendelser. Det ble laget fem valgprogrammer på tv, hvorav fire ble sendt før valget på NRK2 kl. 2230. Resultatsendingen ble sendt på NRK1 etter *Oddasat* dagen etter valget. NRK Radio hadde også en bred dekning, med egne valgsendinger på ettermiddagen.

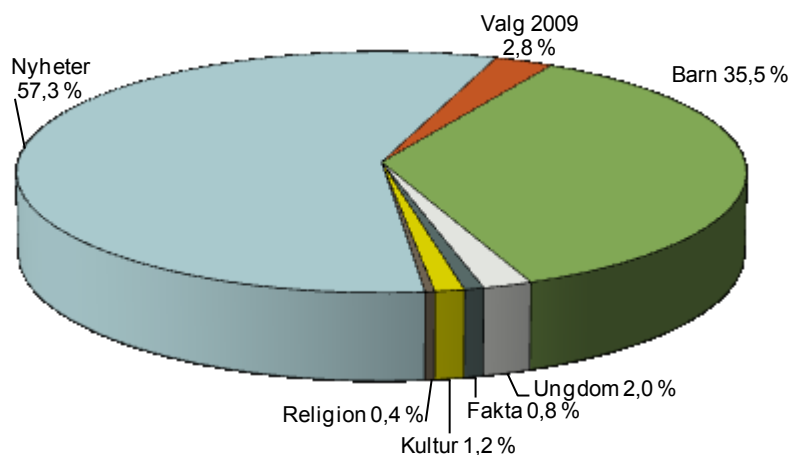
Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 14 b. tredje setning:

- De frittstående dokumentarprogrammene *Folk* på NRK1 hadde de nasjonale minoritetene i fokus i 2009. NRK viser til eksemplene *Tater – og stolt av det*, *Heiki – den siste finnskoging* og *Tre rein og en leilighet*.
- NRK2 sendte dokumentarfilmen *Tradra – i går ble jeg tater*. I NRK2 ble også den danske livssynserien i ti deler *Himmelen over Danmark* sendt, hvor ett av temaene i denne serien var ”de moderne jødene”.
- Videre vises det til *Finskesendinga* på finsk og kvensk for finner og kvener i Norge hver onsdag på P2 i Nord-Norge. *Norgesglasset* på P1 har hatt innslag om facebookgruppen *Kvener ut av skapet*.

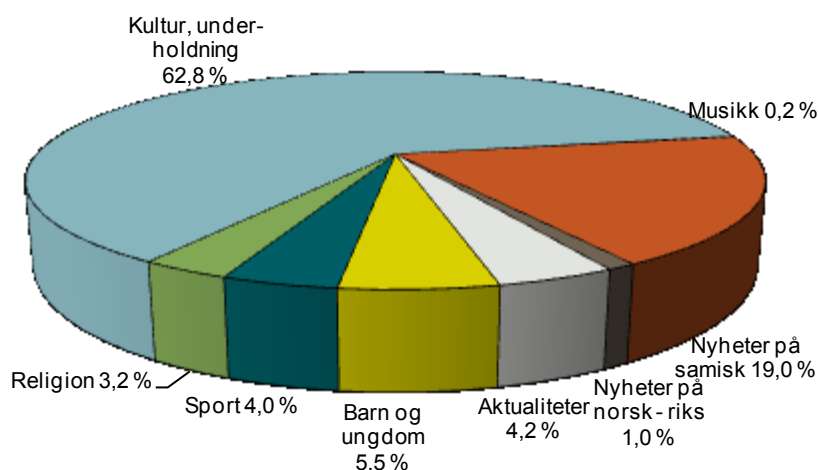
Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 14 c:

- NRKs mål er å tilby relevant innhold på egnet plattform for en kulturelt sammensatt befolkning. 67 prosent av alle innvandrere bruker NRKs innhold daglig i 2009. *NRK Alltid Nyheter* og *mP3* står sterkt i innvandrerbefolkningen, men generelt er det TV-mediet innvandrere bruker mest.
- For å kunne være relevant for en flerkulturell befolkning jobber NRK med temavalg og rekruttering av medarbeidere og medvirkende med ulik bakgrunn.
- *Migrapolis* sendes på NRK1 hver onsdag kl. 2200 til 2300, og det ble sendt 27 programmer i 2009. *Migrapolis* på radio sendes på P2 hver søndag kl. 1330.
- NRK mener *Migrapolis* (radio, tv og nett) og tv-seriene *Oh my God* og *Ja, vi elsker*, er eksempler på programmer der mangfoldet i det norske samfunnet er et sentralt tema. NRK nevner i tillegg dokumentarserien *Folk* på NRK1 som speiler det geografiske, kulturelle, sosiale og etniske mangfoldet i Norge.
- Redaksjonen i aktualitetsprogrammet *I kveld* på NRK2 la vekt på rekruttere medvirkende og ta opp temaer som bidro til å speile et flerkulturelt samfunn. *Norge Rundt* fikk i 2009 programleder med multietnisk bakgrunn (Samina Bruket).
- På P2 ble samfunnsmagasinet *Sånn er livet* sendt alle hverdager, og flere av temaene handler om et kulturelt mangfold.

Figur 9: Programprofil for tv-tilbudet til NRK Sámi Radio:

Figur 10: Programprofil for radiotilbudet til NRK Sámi Radio:

Medietilsynets vurdering

Medietilsynet vil innledningsvis si noe om de tolkningsmomenter tilsynet anser relevante ved vurderingen av kravene til særskilte programmer for ulike minoritetsgrupper. Formålet med krav til et eget tilbud for ulike minoritetsgrupper er hensynet til yringsadgang, informasjon og representasjon for de ulike minoritetsgruppene, og å speile Norge som et flerkulturelt samfunn. Medietilsynet mener at en viss regelmessighet i tilbudet må forutsettes for at formålet med disse programmene kan innfris. Kravene til egne programtilbud til minoriteter er i stor grad videreført fra NRKs tidligere vedtekter med samme ordlyd og regularitetskrav. NRKs nye vedtekter innebærer samtidig en styrking av kravene knyttet til dekningsgraden av Norge som et flerkulturelt samfunn, ved at det er tilført en ny bestemmelse § 14 bokstav c. Dette er et krav om å formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske

samfunn samt å skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.

§ 14 b. første setning: NRK skal bidra til å styrke norsk og samisk språk, identitet og kultur.
§ 14 b. fjerde setning: NRK skal ha daglige sendinger for den samiske befolkning.

Den samiske befolkningen er en minoritetsgruppe som har en særstilling i Norge⁴. Sameloven fastslår blant annet at norsk og samisk er likeverdige språk. Dette har blant annet fått sitt uttrykk i krav til allmennkringkasterne om et eget tilbud til den samiske befolkningen, og at deler av dette tilbudet skal være på samisk. Norge har også gjennom internasjonale avtaler forpliktet seg til at minoriteter blir likestilt med majoritetsbefolkningen⁵. Medietilsynet mener det er rimelig å forvente en større bredde i NRKs tilbud til den samiske befolkningen enn det som kreves av de kommersielle allmennkringkasterne.

Medietilsynet vurderer i dette punktet kun innfrielsen av kravet til et eget samisk tilbud. NRKs innfrielse av kravet om å styrke norsk språk, identitet og kultur, behandles i punkt 2.4.2 nedenfor.

NRK Sámi Radio sendte 1 631 timer radio og 248 timer tv i 2009, noe som representerer en reduksjon på nesten 100 timer i tv og en økning på litt over 40 timer i radio fra 2008.

I 2008 redegjorde NRK for en rekke nysatsninger i det samiske tilbudet, og Medietilsynet mente dette ga et styrket tilbud til den samiske befolkningen. Det samiske tilbudet på fjernsyn hadde i 2008 en større tematisk bredde sammenlignet med året før, og tilbudet i 2009 bød i stor grad på samme type innhold, selv om omfanget reduseres noe.

Valg 2009 var et nytt tilbud i forbindelse med Sametingsvalget i 2009. Andelen samiske *nyheter* økte dessuten i 2009, og er den dominerende innholdskategorien med godt over halvparten av sendetiden. Barneprogram er den nest største innholdskategorien med 88 timer, tilsvarende 35,5 prosent av sendetiden. NRK økte antall sendinger av tv-programmet *Mánaid* fjernsynssendinger fra to til tre ganger i uken i 2009. NRK Sámi Radio leverte for første gang i 2008 et fjernsynstilbud til ungdom, og viderefører dette tilbudet i 2010.

Det samiske tilbudet på radio byr fremdeles på en større tematisk bredde, selv om tilbudet har tyngdepunkt i kategorien *kultur/underholdning* med nesten 63 prosent eller 1 025 timer. I radiosendingene utgjorde *nyheter* 20 prosent. Temaer som *religion, aktualiteter, sport* og et eget tilbud til *barn/ungdom* er også representert.

⁴ St.meld nr. 55 (2000-2001) *Om samepolitikken*, jf. også Sameloven av 12. juni 1987.

⁵ Her vises det til:

*ILO-konvensjon nr. 169 (1989) som blant annet omhandler samenes rettigheter som urfolk,

*Artikkel 27 i FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, som fastslår at personer som tilhører etniske, religiøse eller språklige minoriteter har rett til, sammen med andre medlemmer av sin gruppe, å dyrke sin egen kultur, utøve sin egen religion eller bruke sitt eget språk,

*Den europeiske pakten for vern av regions- og minoritetsspråk, som Norge har ratifisert.

Andelen samiske kulturprogrammer som sendes i radio og fjernsyn sier noe om hvordan NRK innfrir kravet til å styrke samisk kultur. Gjennom det faste kulturmagasinet *Árdna*, som sendes ukentlig på radio (P2) og månedlig i fjernsyn (NRK1), bidrar NRK til å sette samisk kultur på dagsorden. Kakediagrammene ovenfor illustrerer at NRK har en betydelig andel *kultur og underholdning*⁶ i det samlede samiske radiotilbudet, mens det i fjernsynstilbudet ikke har en tilsvarende rolle. I rapporten for 2007 fremhevet Medietilsynet at andelen samisk kultur i fjernsyn var økende, men denne tendensen har snudd de to siste årene. Medietilsynet mener at omfang og regularitet i formidlingen av samisk kunst og kultur i fjernsyn er på et beskjedent nivå.

NRK tilbyr nyhetssendinger på samisk *alle hverdager* i fjernsyn og *alle dager* i radio⁷, når det regionale tilbudet i P2 tas med i vurderingen.

Tilsynet mener de nye vedtektene viderefører kravet om *daglige* programmer for den samiske befolkningen. Medietilsynet legger til grunn at det med daglige sendinger i denne sammenhengen menes alle dager inkludert helgedager⁸. Medietilsynet finner støtte for denne forståelsen ved at de nye vedtektene viderefører kravet om daglige sendinger på flere programområder, mens det for NRKs distriktssendinger er presisert til *alle hverdager*.

Medietilsynet legger til grunn at kravene til det samiske tilbudet er et sentralt programkrav i NRKs oppdrag. De tidligere vedtektene konkretiserte en rekke sentrale programforpliktelser i § 3-5, som alle skulle inkluderes i NRKs samlede riksdekkende programtilbud både i radio og fjernsyn. Videre fremgikk det at kravene var formulert som minstemål, altså at NRKs programtilbud minst skulle inneholde det programkravene spesifiserer. Med NRK Sámi Radio har NRK utvilsomt en helhetlig satsning på tilbudet til den samiske befolkningen. Medietilsynet mener de tidligere vedtektene ga et klart uttrykk for at det var et daglig tilbud på både radio og fjernsyn som ville utgjøre et fullgodt tilbud til den samiske befolkningen. Tilsynet mener mangelen på samiske fjernsynssendinger i helgene representerer et dårligere tilbud enn hva som tidligere ble uttrykt som et minstekrav til dette tilbudet. Medietilsynet ser derfor at det for et slikt sentralt programkrav kan være problematisk ikke å vurdere tilbudet til daglige samiske sendinger på hver enkelt plattform.

Medietilsynet ønsker likevel å legge avgjørende vekt på at NRK har en helhetlig satsning på området. Innholdet i tilbudet er styrket med hensyn til den tematiske bredden og det har vært en økning i antall sendetimer på fjernsyn når man ser tilbudet over tid.

⁶ NRK rapporterte tidligere *kultur og underholdning* i separate kategorier, noe som etter Medietilsynets vurdering er formålstjenlig i vurderingen av NRKs ivaretagelse av kravet til å styrke samisk kultur.

⁷ Se sendeskjema på NRKs nettsider:

http://www.nrk.no/programoversikt/radio/?p_artikkel_id=&p_forhandsvis_flg=0&p_soketekst=&p_knapp=Vis+nedfor&p_format=HTML&p_periode=dennedagen&p_type=prog&p_fom_dag=13&p_fom_mnd=6&p_fom_ar=2010&p_p1=P1

⁸ I Allmennkringkastingsrapporten 2005 fortolket Medietilsynet begrepet *daglige* til å være *alle hverdager* (mandag til fredag). Stortinget har forutsatt strengere krav for NRK enn de kommersielle allmennkringkasterne, og Medietilsynet mente følgelig at det for NRK sin del er å forvente at *daglige* også inkluderer helgedager.

Tilsynet mener på denne bakgrunn at NRK oppfyller kravet i § 14 b. fjerde setning, men at NRKs samlede tilbudet innehar en svakhet ved at NRK ikke har et fjernsynstilbud for den samiske befolkningen også i helgene.

§ 14 b. andre setning: *En stor andel av tilbudet skal ha norsk forankring og speile norske virkeligheter.*

§ 14 b. tredje setning: *NRK skal ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter.*

Medietilsynet mener at NRK gjennom de faste programmene *Migrapolis* og *Radio Migrapolis* har et regelmessig tilbud som både speiler og tematiserer det flerkulturelle Norge på en bred og fordypende måte. Medietilsynets vurdering er at NRK i 2009 ivaretar denne delen av kravet på en god måte, i samsvar med det særskilte ansvaret som er tillagt NRK som offentlig allmennkringkaster.

Medietilsynet har i de siste års allmennkringkastingsrapporter vært kritisk til NRKs ivaretagelse av kravet til programmer for nasjonale minoriteter. Nasjonale minoriteter i Norge er jøder, kvener, rom, romanifolket og skogfinner. I regnskapet for 2009 redegjør NRK for fire dokumentarer: NRK1 sendte *Tater – og stolt av det*, *Heiki – den siste finnskoging* og *Tre rein og en leilighet*. NRK2 sendte dokumentarfilmen *Tradra – i går ble jeg tater*. I NRK2 ble også den danske livssynserien i ti deler *Himmelen over Danmark* sendt, og ett av temaene i denne serien var ”de moderne jødene”. Videre vises det til *Finskesendinga* på finsk og kvensk for finner og kvener i Norge hver onsdag på P2 i Nord-Norge. *Norgesglasset* på P1 har hatt innslag om facebookgruppen *Kvener ut av skapet*. Etter Medietilsynets kjennskap handler dokumentaren *Tre rein og en leilighet* om en samisk familie, og inngår i denne sammenhengen ikke i kategorien ”nasjonale minoriteter”. NRK har i supplerende opplysninger oppgitt at programeksemplene ikke er uttømmende og at nasjonale minoriteter sikkert har vært tema også i andre program i 2009.

Medietilsynet understreker at kravet dreier seg om programmer, og ikke kan innfris med isolerte programinnslag. Etter tilsynets vurdering fremstår tilbudet som begrenset både med tanke på tematikk og representasjon, samt noe tilfeldig med hensyn til regularitet. Medietilsynet er kritisk til at NRK til tross for tilsynets gjentagende merknader på dette området fortsatt har et marginalt tilbud til nasjonale minoriteter. I St.meld. nr. 6 (2007-2008) fremgår det at Medietilsynets tidligere påpekninger av at NRKs programtilbud i større grad bør speile mangfoldet av nasjonale minoriteter i Norge, har gjort at kulturministeren, i egenskap av NRKs generalforsamling, har stilt krav om at dette følges opp. Medietilsynet har i de tre siste allmennkringkastingsrapportene konkludert med at NRKs tilbud til nasjonale minoriteter ikke har hatt et tilstrekkelig nivå, verken i omfang og tema. Denne konklusjonen gjelder også for tilbudet i 2009. Medietilsynet mener dette særskilte kravet tilsier at NRK med tre hovedkanaler både på fjernsyn og radio burde kunne vise til en større grad av systematisk programlegging for de nasjonale minoritetsgruppene i Norge gjennom et helt år. Kravet til programmer for nasjonale minoriteter vurderes å ikke være innfridd.

§ 14 c. NRK skal formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske samfunnet. NRK skal skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.

Ordlyden i § 14 c. første setning om *ulike grupper* og *mangfoldet* i det norske samfunnet kan tolkes vidt. Medietilsynet har med grunnlag i bestemmelsens andre setning, som bruker begrepet det *flerkulturelle* Norge, valgt å tolke ordlyden innskrenkende. Medietilsynet mener formålet med bestemmelsen må være å tydeliggjøre NRKs rolle når det gjelder å synliggjøre og bidra til kunnskap om Norge som et flerkulturelt samfunn. Dette skal gjøres både ved å formidle informasjon og å debattere flerkulturelle temaer.

Allmennkringkasterregnskapet gir mange eksempler på at NRK, både når det gjelder rekruttering og programvirksomhet, er bevisst oppdraget om å speile og synliggjøre et etnisk mangfold. Som nevnt ovenfor mener Medietilsynet at NRK ivaretar kravet til programmer for flerkulturelle på en god måte. Medietilsynet mener også at NRK gjennom programmer for flerkulturelle innfrir kravet til å formidle kunnskap og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.

Det legges i NRKs redegjørelse mindre vekt på kravet om å skape arenaer for *debatt* om Norge som et flerkulturelt samfunn. NRK viser til aktualitetsprogrammet *I Kveld* på NRK2, og at *I Kveld*-redaksjonen har lagt vekt på å rekruttere medvirkende, og belyse temaer, som bidrar til å speile et flerkulturelt samfunn. NRKs redegjørelse for innretningen og tematikken i P2s *Sånn er livet* viser at dette programmet også kan bidra til debatt. Medietilsynet mener således at NRK ivaretar kravet i § 14 c., men tilsynet har hatt begrenset grunnlag for å vurdere i hvilken grad NRK faktisk ivaretar kravet til å skape arenaer for debatt om Norge som et flerkulturelt samfunn i 2009.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til Sámi og minoriteter slik de fremgår av § 14 b. første og fjerde setning og § 14 c.

Medietilsynet mener imidlertid NRK ikke innfrir kravet slik det fremgår av § 14 b. tredje setning.

2.3.9 Livssyn

§ 14 i. NRK skal gjenspeile Norges religiøse arv og mangfold av livssyn og religion i det norske samfunnet.

NRKs redegjørelse

NRK har et eget kapittel om livssyn (s. 72 til 76) og der fremgår blant annet følgende:

- NRK viser innledningsvis til at Norge er blitt et multireligiøst samfunn.
- NRK vedtok i 2008 å tilby forkynnende program fra andre tradisjoner enn den kristne, og sendte 1. september fra en seremoni i forbindelse med den muslimske høytiden Id ul-Fitr (markerer slutten på fastemånedens ramadan). Sendingen bød på opptak fra Islamic Cultural Centre i Oslo og var også et møte med familiefaren Arslan F. Mohammed. Programmet hadde både muslimer og ikke-muslimer som målgruppe. NRK viser til at programmet fikk omtale i flere aviser, og at det skapte debatt at NRK valgte å sende en muslimsk seremoni.
- I en serie på fire programmer sendte NRK1 religiøs reality i serien *Oh my God*, der åtte ungdommer med ulike trossyn inviterte hverandre inn i sitt liv.
- P1 sendte både det flerreligiøse livssynsprogrammet *Under samme himmel* (lørdager på morgenen) og aktualitetsprogrammet *Mellom himmel og jord* (søndager på formiddagen) samt flere faste programposter med et kristent innhold (*Morgenandakten* mandag til fredag, *Radiogudstjenesten* søndag formiddag, og *Salmer til alle tider* søndag kveld). I P2 blir *Verdibørsen* sendt hver lørdag.
- NRK sendte tre *Radiomesser* i 2009 som et tilbud til lyttere og mennesker som ikke føler seg hjemme i kirkens tradisjonelle liturgi og musikkuttrykk, samt en dansebandmesse fra Selbu kirke.

Medietilsynets vurdering

§ 14 i. NRK skal gjenspeile Norges religiøse arv og mangfold av livssyn og religion i det norske samfunnet.

§ 14 i. pålegger NRK å formidle religion og livssyn i Norge. Vedtektsbestemmelsen angir ikke omfang eller regelmessighet i tilbudet som skal ivareta kravet. Det fremgår heller ikke hvordan tilbudet skal utformes, mens NRKs gamle vedtekter anga krav til livssynsprogrammer og religiøse programmer. Medietilsynet tolker kravet slik at NRK skal ha egne programmer om religion og livssyn. Tilsynet legger videre til grunn at kravet om å gjenspeile Norges religiøse arv og mangfold av livssyn og religion i det norske samfunnet, forutsetter et bredt tilbud. Formidlingen av mangfoldet er det sentrale, og for at gjenspeilingen skal være representativ forutsetter den et visst antall programmer.

NRKs redegjørelse viser at det er sendt enkelte programmer på NRK1 som reflekterer at det er et mangfold av livssyn og religioner i det norske samfunnet, inkludert *Oh my God*. Det er et relativt beskjedent antall programmer sammenlignet med radio, der det fremgår at en rekke faste programposter ivaretar begge sider av kravet, dvs. både den norske religiøse arven – den kristne – og flerreligiøse perspektiver.

Ifølge programstatistikken var det NRK1 og NRK2 som bød på fjernsynsprogrammer innenfor kategorien *religion/livsfilosofi*, jf. tabell 1 og 2 ovenfor. Tabellene viser at det i fjernsyn var et relativt stabilt tilbud innen *religion/livsfilosofi* med totalt 79 timer i 2009 mot 78 timer i 2008. Den relative fordelingen mellom de to fjernsynskanalene viser en tendens der andelen synker i NRK1 mens den øker tilsvarende i NRK2. I NRK1 har antallet timer med

religion/livsfilosofi gått ned fra 61 timer i 2007 til 45 i 2008 og til 31 i 2009. I NRK2 har timeantallet i samme periode steget fra 14 i 2007 til 33 timer i 2008 og til 48 i 2009. I radio har det også vært et relativt stabilt tilbud omfangsmessig i de tre siste årene, og i 2009 ble det sendt 211 timer i P1 og 100 timer i P2. P3 hadde ingen programmer i kategorien *religion/livsfilosofi*. Prosentandelene fremgår i figur 11 til 17 nedenfor.

Medietilsynets vurdering er at NRK gjennom det tilbudet som er beskrevet for radio og fjernsyn, ivaretar kravet om å gjenspeile Norges religiøse arv og mangfold av livssyn og religion i det norske samfunnet.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravet i § 17 i.

2.3.10 Tjenester og spill

§ 17 NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse

NRKs redegjørelse

NRK omtaler tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse i kapittelet *Mediehuset NRK/kanaler, barn og nyheter*, samt i supplerende opplysninger av 28. mai 2010. Der fremgår blant annet følgende:

- NRK Super har et omfattende tilbud til barn på nett som inkluderer blogger, diskusjonssider og sosiale møtesteder for barn med pålogging og spill tilpasset barn.
- For barn i alderen seks til tolv år tilbyr NRK nettspelet *Superia*, som er en virtuell eventyrverden. NRK har lansert tv-program basert på dataspillet, for de som ikke er så lesedyktige og for de som ikke bruker tid på å få med seg historien gjennom *Superias* eget diskusjonsforum på nrksuper.no.
- I forbindelse med stortingsvalget tilbød nrk.no flere interaktive tjenester. *Geirs Valgskole* var en innføring i alle sider ved et valg. På nettsiden *Sammenlign partiene* kunne publikum sammenligne hva de ulike partiene mente om viktige valgsaker. I *Valgomaten* kunne leserne teste ut og finne sitt parti. NRKs politiske reporter Lilla Sølhusvik kommenterte valgkampen i *Lillas Blogg*, og kombinasjonen av blogg, twitter og facebook ga reporteren mange tilbakemeldinger fra velgerne og publikum.
- *mP3-klanen* er en vennetjeneste for ungdom bygget rundt radiokanalen NRK mP3, med forum, musikkpanel, nyheter, chat osv.
- Turtjenesten *UT.no* tilbyr et lite nettsamfunn der aktive turgåere kan tipse andre om fine turmål. *UT.no* er et samarbeid mellom NRK og Den Norske Turistforening.
- *P3.no* er et interaktivt og opplevelsesorientert nettmagasin for unge, som blant annet tilbyr spill, konkurranser og eventer.

- På *Urørt* kan uetablerte norske band legge ut musikken sin, og publikum kan laste den ned gratis.
- *Spiller* er et nettmagasin om dataspill med egne spillservere.
- NRK tilbyr daglig spørrekonkurranser o.a. med interaktivitet på ulike nettsider.
- NRK åpner for kommentarer på artikler på nett.
- NRK.no driver med ulike kåringer, ofte i samarbeid med Nitimen, der publikum blir bedt om å diskutere kandidatene.

Medietilsynets vurdering

§ 17 NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse

§ 17 a. representerer et nytt krav for NRK. NRK har også tidligere år tilbudt ulike tjenester og spill på Internett, men dette er det første året det skal vurderes om NRK har tilbudt et løpende oppdatert tilbud som har stimulert til interaktiv deltakelse.

Det fremgår av NRKs redegjørelse at NRK har en rekke større og mindre tjenester og spill som bidrar til å oppfylle kravet, slik som valgtjenesten *Valgomaten* og barnespillet *Superia*. Når det gjelder kravet til et løpende oppdatert tilbud så fremgår det blant annet at spillet *Superia* utvikler seg kontinuerlig og følges opp av diskusjonsfora. Det fremgår også at NRKs tilbud under valget ble løpende oppdatert. Tjenestene og spillene knyttet til P3s nettilbud fremstår også som daglig oppdatert, og NRK opplyser også om daglige spørrekonkurranser på ulike nettsider. NRK dokumenterer slik løpende oppdaterte tjenester og spill i 2009.

Den eksterne undersøkelsen Medietilsynet har innhentet om NRKs nyheter på nett i 2009 inkluderer interaktive tjenester. Dette og neste avsnitt gjengir enkelte funn derfra, se den vedlagte undersøkelsen for den fulle analysen. Undersøkelsen viser at *spill* ikke var integrerte deler av nrk.nos tekstbaserte nyhets saker, men den tar høyde for at NRK kan ha lenket til spill i tilknytning til nyhetsformidlingen. Når det gjelder *spørreundersøkelser* viser undersøkelsen at kun i én prosent av sakene – 751 av til sammen 74 430 saker – inkluderte slike tjenester. Denne typen interaktive element ble brukt i en rekke ulike temakategorier, for eksempel i sak om mulige kandidater til Nobelprisen i litteratur, der leserne kunne tippe på sin favoritt. *Egentester* utgjorde kun drøyt 0,1 prosent av materialet, men ble for eksempel brukt i kulturnyheter om julelitteratur. *Videofiler* ble tilbudt i tolv prosent av nyhetssakene. Når det gjelder *kommentarmuligheter* var det tilgjengelig i drøyt en fjerdedel av de nyhetsrelaterte sakene. Oppsummert hadde kun 36 prosent av den tekstbaserte nyhetsformidlingen til NRK på nett interaktive elementer i 2009, noe som vurderes som begrenset (undersøkelsen s. 81 f.).

Undersøkelsen fant at det i dekningsvalget 2009 ble gjort omfattende bruk av tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse. Tilbudet var i stor grad preget av mindre forsøk, som tjenesten *Hvis måling var valg*. Det var også tjenester som fremstod som godt integrert i det øvrige tilbudet, inkludert *Valghistorie* og *Valgspill* som for eksempel

lenket til relevante saker og videoklipp fra NRKs arkiv (undersøkelsen s. 86 f.).

Undersøkelsen konkluderer med at NRK generelt sett benyttet interaktive elementer i begrenset grad i den tekstbaserte nyhetsformidlingen på nett i 2009. I formidlingen av særlige viktige hendelser, som stortingsvalget er et eksempel på, tyder analysen på at NRK i større grad benyttet interaktive tjenester. Disse kan stimulere til deltagelse og brukermedvirkning, men ga samtidig et uoversiktlig inntrykk, og kunne vært bedre integrert i den resterende dekningen. (Undersøkelsen s. 99 f.)

Selv om andelen interaktive tjenester var lav i NRKs nyheter på nett, så indikerer forekomsten i nyhetstilbudet at denne typen tjenester jevnlig ble tilbudt. Når det gjelder spill redegjør NRK selv for et tilbud med en viss regularitet. Til tross for begrensningene i tilbudet oppfylte NRK etter Medietilsynets vurdering kravet til løpende oppdaterte tjenester og spill i 2009.

§ 17 a. krever tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltagelse. NRK pålegges slik å bruke Internett til å aktivisere publikum og/eller skape samhandling. Samtlige av spillene og tjenestene NRK redegjør for kan sies å gjøre dette, inkludert *Superia*, *Geirs Valgtest*, *Lillas Blogg* og *mP3-klanen*. De gjelder også tjenestene omtalt i den eksterne undersøkelsen. Flesteparten av tjenestene er knyttet til tilbudet til barn, ungdom, nyheter og kultur. Mange bidrar til å oppfylle vedtektskravene innenfor disse områdene også, noe de respektive kapitlene i denne rapporten tar stilling til.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravet til tjenester og spill i § 17 a.

2.4 Overordnede krav i allmennkringkasteroppdraget som helhet

2.4.1 Den demokratiske funksjonen

§ 12 NRK skal understøtte og styrke demokratiet

§ 12 a. NRKs samlede allmennkringkastingstilbud skal ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet.

NRKs redegjørelse

NRK har ingen egen redegjørelse for hvordan kravene i § 12 og 12 a. oppfylles, men skriver i allmennkringkasterregnskapet at: "(...) for mange av punktene i vedtektene er det viktig å se på helheten. Det gjelder for eksempel hele § 12 (...), som vi mener gjelder NRKs samlede innhold på alle plattformer" (s. 19).

Medietilsynets vurdering

§ 12 NRK skal understøtte og styrke demokratiet

§ 12 a. NRKs samlede allmennkringkastingstilbud skal ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet.

Medietilsynet mener kravene i § 12 og i 12 a. utgjør kjernen i allmennkringkasteroppdraget. Bokstav a. angir selve formålet med NRKs samlede allmennkringkastingstilbud. De øvrige vedtektsbestemmelsene representerer på mange måter operasjonaliseringer av dette kravet.

Den demokratiske funksjonen står sentralt i definisjonen av allmennkringkasting, nemlig å fungere som offentlig arena som sikrer den norske befolkningens tilgang til vesentlig informasjon og debatt. Allmennkringkasteren skal videre oppfylle sosiale og kulturelle behov, noe som både dreier seg om ivaretagelse av ulike målgrupper og å formidle en bredde og variasjon i kulturuttrykk.

Medietilsynet er enig med NRK i at det er viktig å vurdere NRKs samlede innhold på alle plattformer når det gjelder disse kravene. I denne rapporten er tilsynets vurderinger av de øvrige vedtektsbestemmelsene organisert i ti tilbudskategorier, noen overordnede krav, og til slutt krav til tilgjengelighet og redaksjonell uavhengighet. Medietilsynet viser til vurderingene av hvordan NRK oppfylder kravene i de respektive kapitlene, og mener ut fra en samlet vurdering at NRK ivaretar formålskravet i § 12 a., og følgelig kravet om å understøtte og styrke demokratiet i § 12.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til den demokratiske funksjonen slik de fremgår av § 12 og 12 a.

2.4.2 Norsk språk, identitet og kultur

§ 14 NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur

§ 14 d. NRKs tilbud skal i hovedsak bestå av norskspråklig innhold. Begge de offisielle målformene skal benyttes. Minst 25 pst. av innholdet skal være på nynorsk.

NRKs redegjørelse

NRK omtaler temaer knyttet til kravet til norsk språk, identitet og kultur i innledningskapittelet *Mediehuset NRK/kanaler*, og i kapitlene om *distrikt*, om *kultur* og om *Sámi*. Medietilsynet viser til gjengivelsene av NRKs redegjørelse i denne rapportens punkt 2.3.3 om distrikt, 2.3.4 om kultur og underholdning, 2.3.5 om norsk musikk, drama og film og 2.3.8 om Sámi og minoriteter. NRK redegjør for kravet til nynorsk og norskspråklig innhold i

innledningskapittelet *Mediehuset NRK/kanaler*, samt i supplerende opplysninger av 28. mai 2010.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 14 d.:

- Mer enn 80 prosent av innholdet på NRKSuper har norskspråklig innhold.
- P1 har 26 prosent, P3 har 24 prosent og P2 har 23 prosent nynorsk. NRK1 har 24 prosent, NRK2 17 prosent, NRK3 og NRKSuper har henholdsvis 17 og 16 prosent.
- NRK viser til at nynorsk og dialekter er prioritert i dubbing av serier for barn.

Tabell 8: Andel norskspråklige programmer med og uten interaktive sendinger

Kanaler	Egen		Innkjøp		Totalt		% andel	
	Med	Uten	Med	Uten	Med	Uten	Med	Uten
NRK1	5 399	3 521	3 191	3 191	8 591	6 713	63	52
NRK2	4 532	4 435	1 886	1 886	6 418	6 321	71	70
NRK3	2 190	192	1 722	1 722	3 912	1 915	56	10
Super	1 215	1 215	3 416	3 416	4 631	4 631	26	26
Totalt NRK	13 336	9 363	10 216	10 216	23 552	19 579	57	48

Medietilsynets vurdering

§ 14 NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur

Ved vurderingen av hvorvidt NRK innfrir det overordnede kravet om å styrke norsk språk, identitet og kultur, legger Medietilsynet vekt på graden av innfrielse for en rekke andre vedtektsbestemmelser. Det vises her spesielt til punkt 2.3.3 om distrikt, 2.3.4 om kultur og underholdning, 2.3.5 om norsk musikk drama og film og punkt 2.3.8 om Samí og minoriteter.

Her går det blant annet frem at NRK byr på en tilfredsstillende andel norsk musikk i sine hovedkanaler på radio. NRK har imidlertid ikke kunnet rapportere om hvor stor andel av den norske musikken som var norskspråklig eller norskkomponert. NRK kan vise til kulturprogrammer som ivaretar et bredt spekter av norske kulturuttrykk og et fast program som formidler scenekunst, noe som bidrar til ivaretagelsen av dette overordnede kravet. NRK bidrar også gjennom den brede lokale forankringen i sin distriktsdekning til å styrke norsk språk og identitet. Videre bidrar det flerkulturelle tilbudet til å speile et mangfold av identiteter i det norske samfunnet. Medietilsynet er imidlertid kritisk til det begrensede tilbudet til nasjonale minoriteter. NRK innfrir også kravet om å styrke samisk språk, identitet og kultur.

Medietilsynet vil fremheve NRKs betydelige satsning på norsk drama både i radio og fjernsyn. Den eksterne undersøkelsen av NRKs nyhetstilbud på nett i 2009 viste også at kultur/underholdning utgjorde store innholdskategorier på NRKs nettsted, hva gjelder redaksjonell prioritering, både på forsiden og nettstedet som helhet, se punkt 2.3.2 ovenfor.

På denne bakgrunn mener Medietilsynet at NRK bidrar til å styrke norsk språk, identitet og kultur.

§ 14 d. NRKs tilbud skal i hovedsak bestå av norskspråklig innhold. Begge de offisielle målformene skal benyttes. Minst 25 pst. av innholdet skal være på nynorsk.

Kravet om at NRKs tilbud i hovedsak skal bestå av norskspråklig innhold er videreført fra de tidligere vedtektene, og gjelder nå for NRKs samlede tilbud. I TV 2s konsesjonsvilkår stilles det krav til at minst 50 prosent av sendingene skal være norskspråklige, og det er derfor rimelig å forvente at NRKs sendinger skal ha en minst like stor andel.

NRK kan for første gang legge frem statistikk for norskspråklig innhold i fjernsyns-sendingene. Denne statistikken viser at andelen norskspråklige programmer i hovedkanalene i fjernsyn er til sammen 57 prosent. NRK fremhever videre at mer enn 80 prosent av innholdet på NRK Super er norskspråklig.

Redegjørelsene fra NRK om en rekke norske programsatsninger og om tilbudet på nett viser at NRK har en betydelig norsk innholdsproduksjon som formidles bredt gjennom nye medieplattformer. Dette bekreftes også av den eksterne undersøkelsen av NRKs nyhetstilbud.

NRK redegjør ikke for bruken av norsk språk i radiokanalene, men Medietilsynet legger til grunn tidligere års redegjørelser fra NRK om at samtlige radiosendinger i hovedsak er norskspråklige.

Etter Medietilsynets oppfatning må kravet til at NRKs tilbud i hovedsak skal bestå av norskspråklig innhold, anses å være innfridd.

NRKs redegjørelse viser at NRK benytter begge de offisielle målformene, men at NRK fremdeles ikke innfrir kravet på 25 prosent i alle kanaler. Medietilsynet har gjennom flere år påpekt at NRK ikke har oppfylt dette kravet. Tilsynet vil imidlertid fremheve positivt at bruken av nynorsk har økt i NRK i 2009. Likevel er det kun P1 som innfrir kravet med sine 26 prosent nynorsk. NRK1 og P3 ligger rett under kravet med 24 prosent. P2 hadde 23 prosent. NRK2, NRK3 og NRK Super er langt unna kravet med henholdsvis 17, 13 og 16 prosent. NRK viser for øvrig til at nynorsk og dialekter er prioritert i dubbing av serier for barn.

Medietilsynet legger til grunn at kravet til 25 prosent nynorsk er en sentral forpliktelse som NRK forutsettes å oppfylle på alle plattformer, jf. også departementets føringer i brev av 26. oktober 2009. Følgelig innfrir ikke NRK kravet til at minst 25 prosent av innholdet skal være på nynorsk i radio og fjernsyn i 2009.

Forutsetningen om at NRK skal innfri kravet til bruk av nynorsk på alle plattformer medfører også at innholdet på Internett underlegges et slikt krav. Medietilsynet har forståelse for at slik

statistikk ikke kan fremlegges på nåværende tidspunkt, og imøteser en dialog om hvordan NRK kan rapportere på dette kravet fremover.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til norsk språk, identitet og kultur slik de framgår i § 14 og § 14 d. første og andre setning.

NRK innfrir ikke kravet i § 14 d. tredje setning.

2.4.3 Nyskaping, kvalitet og økt samfunnsverdi

§ 15 NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskaping.

§ 15 b. NRK skal være nyskapende og bidra til kvalitetsutvikling.

§ 15 c. NRK skal kunne formidle samme type tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, men bør etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet.

NRKs redegjørelse

NRK behandler noen av disse temaene i innledningskapittelet om ”Mediehuset NRK/kanaler” (s. 4 til 20) og faktakapittelet (s. 45 til 53). I disse kapitlene fremgår det blant annet følgende:

- NRK har gjennom mange år dyrket frem talenter, formater og miljøer med en dristighet som kommersielle kringkastere sjelden tar seg råd til. I 2009 ble det sju timer lange programmet *Bergensbanen minutt for minutt*, som fulgte reisen fra førerhuset og rundt i toget i sanntid, sendt på NRK2. Programmet var ”nyskapende” og en suksess.
- NRK skal tilby godt og relevant innhold til alle målgrupper der de måtte befinne seg. Målet er at 8 av 10 nordmenn skal benytte innholdet fra NRK hver eneste dag, enten det er tv, radio, nett, tekst-tv eller mobil. I 2009 hadde NRK totalt en daglig dekning på 83 prosent i befolkningen, og det var fremdeles de brede kanalene NRK1 og P1 som var bærebjelkene i denne oppslutningen. Andre deler av tilbudet spiller også vesentlige roller for at NRK skal nå målet, spesielt i forhold til yngre målgrupper. NRKs nettilbud, p3 og NRK3 er de sterkeste eksemplene på dette.

Medietilsynets vurdering

§ 15 NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskaping

§ 15 b. NRK skal være nyskapende og bidra til kvalitetsutvikling.

§ 15 c. NRK skal kunne formidle samme type tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, men bør etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet.

Etter Medietilsynets vurdering er disse bestemmelsene av en slik utpreget kvalitativ karakter at tilsynet vil være varsom med å gjøre en detaljert evaluering. Etter Medietilsynets oppfatning er dette krav som gjelder for NRKs samlede innhold på alle plattformer, og det er

flere beskrivelser i NRKs regnskap for 2009 som bekrefter NRKs fokus på kvalitet, mangfold og nyskaping. Dette reflekteres gjennom NRKs uttalte målsetninger for sentrale programområder og den virksomhet som beskrives.

Når det gjelder kravet i § 15 c. uttalte departementet i den første stortingsmeldingen om NRK-plakaten, at det skal sikre NRK ”rom til å utvikle seg i takt med tida (...) ikkje blir redusert til ein smal, marginal kringkastar med liten oppslutnad i folket” (St.meld. nr. 6 (2007-2008) *NRK-plakaten "Noe for alle. Alltid"*, s. 26).

Den bredden i tilbudet NRK byr på i sitt samlede tilbud og den oppslutningen tilbudet har i befolkningen, viser etter Medietilsynets oppfatning at NRK klarer å forene dimensjonene for høy publikumsappell og samfunnsverdi som disse kravene forutsetter.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene slik de fremgår i § 15, 15 b. og 15 c.

2.4.4 Tematisk og sjangermessig bredde

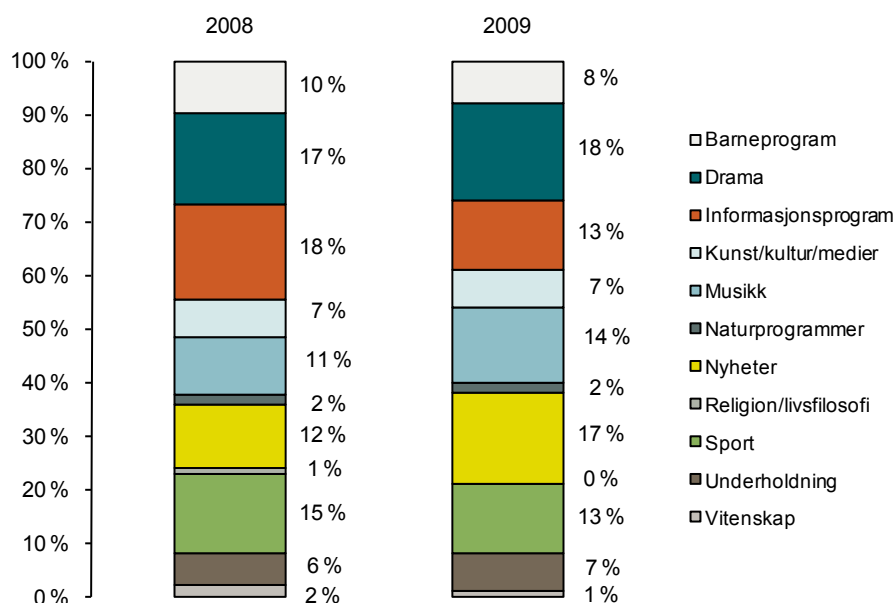
§ 15 d. NRKs tilbud skal ha tematisk og sjangermessig bredde.

NRKs redegjørelse

NRK beskriver hovedstolpene i hver kanals tilbud (NRK1, NRK2, NRK3, NRK Super, P1, P2, P3 og nisjekanaler) på s. 9-14 i regnskapet. På s. 17 i regnskapet redegjør NRK for innholdet på nrk.no. Her fremgår blant annet følgende:

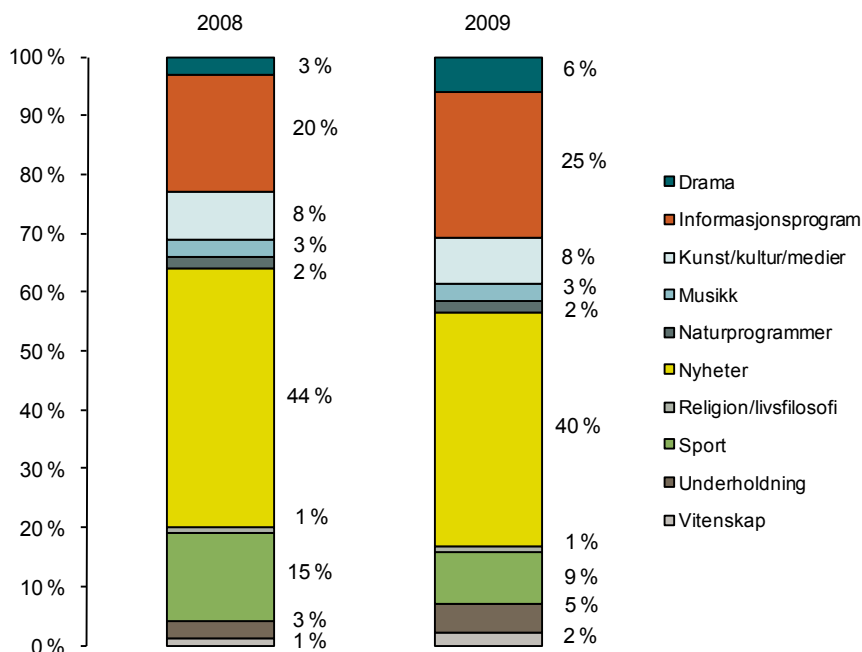
- NRK1 har som mål å være en bred kanal for alle aldersgrupper. NRK1 hadde 39 prosent markedsandel i 2009, og er den kanalen flest seere velger. I 2009 inneholder NRK alle programsjangrer, med hovedvekt på nyheter, distriktsnyheter, feature- og undersøkende dokumentar, underholdning, sport og norsk, nordisk og internasjonalt drama, blant andre store dramasatsninger som *Kautokeino-opprøret*, *Himmelblå* sesong to, *Harry og Charles* samt en tredelt dokumentarserie om Hamsuns liv som markerte Hamsun-året 2009.

Figur 11: NRK1, programprofil

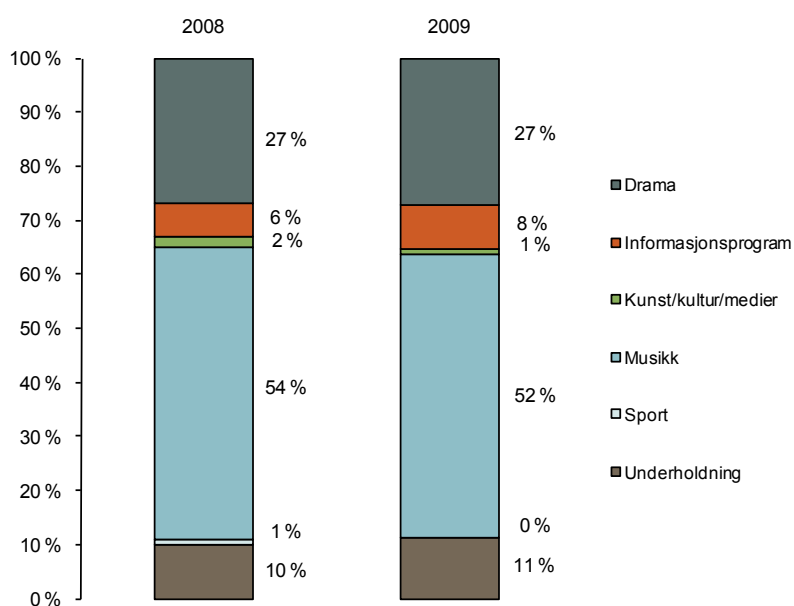
- NRK2 har hovedfokus på aktualitet, kultur og kunnskap. Kanalen skal være et supplement til de andre kanalene, og skal gi fordypning og opplevelse innenfor disse tre kjerneområdene. I 2009 hadde NRK en markedsandel på 4,1 prosent, som er den høyeste i NRK2s historie. *Spekter* fremheves som ett av de viktigste norske programmene i NRK2. Programmet gir publikum bakgrunn for nyhetsbildet, og vant i 2009 Gullruten for beste fakta- og aktualitetsprogram. NRK2s internasjonale fokus fremheves også, med *Urix* og dokumentar fra det internasjonale markedet.

Figur 12: NRK2, programprofil

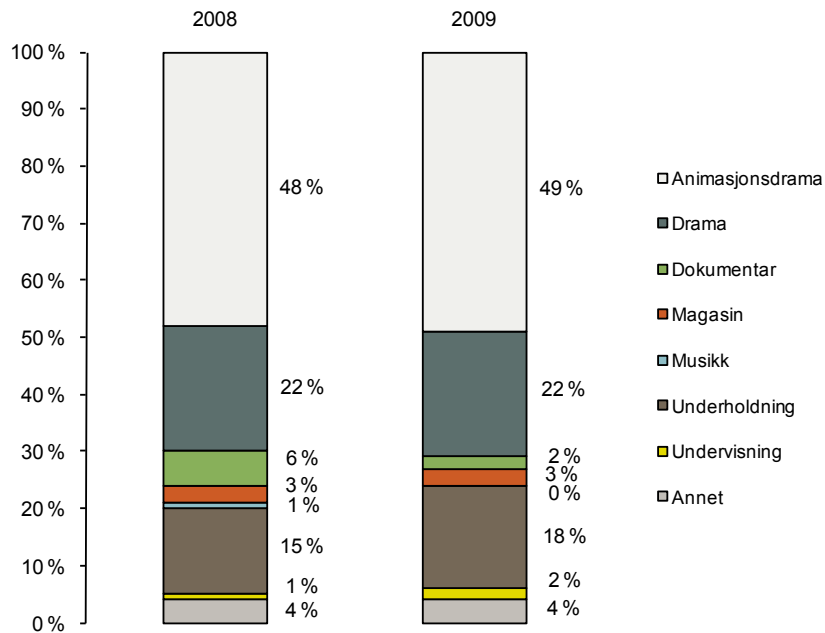
- NRK3 tilbyr engasjerende, underholdende og spennende programmer med betydning for ungdomskultur og identitet. Kanalen gir bredt tilbud til en aldersgruppe som er medievant, har svært forskjellige interesser og er stadig i utvikling. Sammen med P3, mP3 og satsninger fra nrk.no fokuserer NRK3 spesielt på relevant innhold til yngre aldersgrupper. I 2009 lanserte NRK3 programmet *Trygdekontoret*, som har vært et ”popkulturelt fyrtårn i natt og tåke, og samtidig en røykmaskin under stjerneklar himmel”. NRK mener dette viser at NRK3 tør å være annerledes, og uttrykker at kanalen vil fortsette sin utvikling i 2010 med flere nye norske satsninger.

Figur 13: NRK3, programprofil

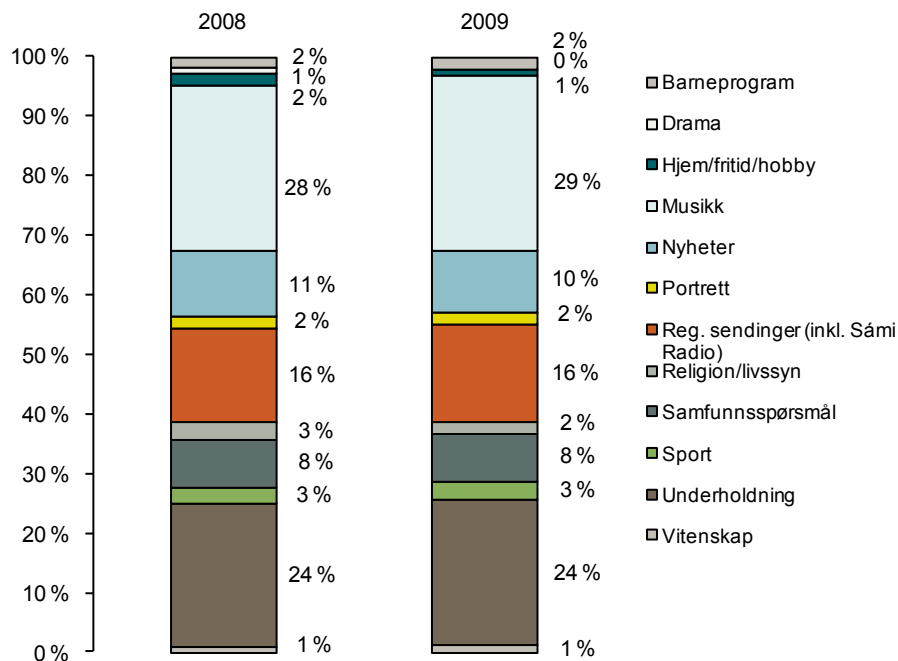
- NRK Super har i løpet av 2009 befestet posisjonen som en viktig kanal for målgruppen 2-12 år, og programtilbudet spiller hverdagen til barn i hele Norge.

Figur 14: NRK Super, programprofil

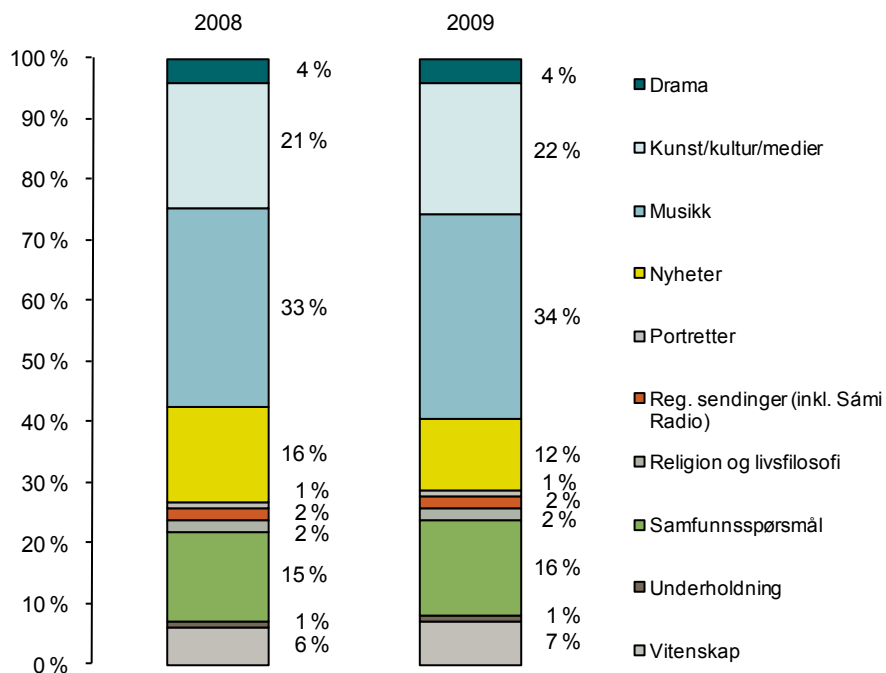
- Målgruppen for P1 er alle voksne i Norge over 30 år. Målet er å tilby godt innhold som treffer brede lyttergrupper. Kanalen legger vekt på nyheter, musikk, underholdning og hverdagsjournalistikk. NRKs distriktskontorer har ansvaret for de tre viktigste sendeflatene på hverdagene, og det lokale og regionale innholdet er viktig del av P1s profil.

Figur 15: P1, programprofil

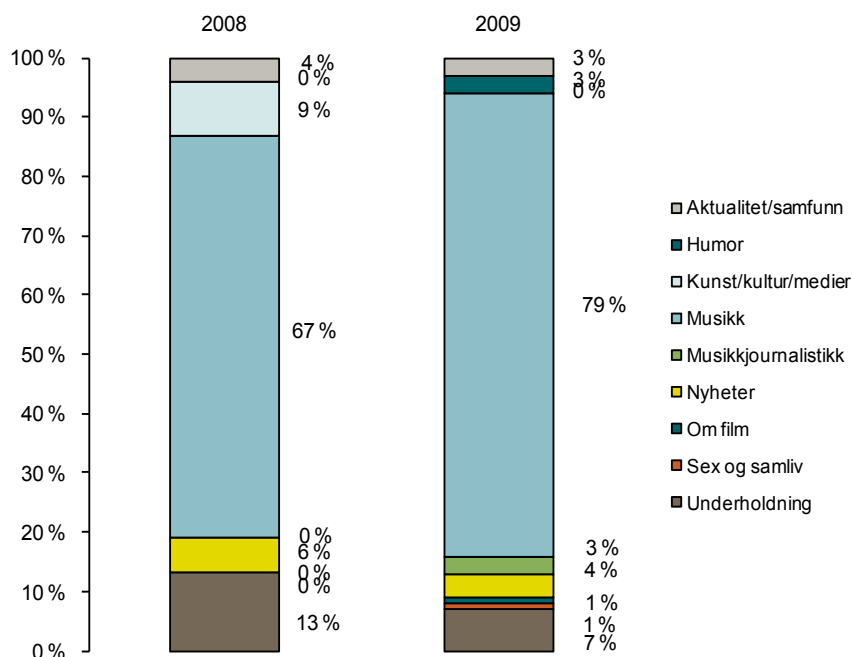
- P2 er ifølge NRK radiokanalen som skiller seg fra de andre NRK-kanalene; den utfordrer lytterne. Målet er å speile vesentlige trender innenfor kultur og samfunn, by på kritisk journalistikk og formidling av kunst og kultur. P2 er en vesentlig formidlingskanal for musikkjangrer som klassisk, jazz og folkemusikk. P2 har økt sin lytterandel i 2009 fra fire til fem prosent.

Figur 16: P2, programprofil

- P3 er de unges radiokanal med fokus på ny musikk, humor og underholdning, og å være en formidler av ung virkelighet. P3 skal utnytte sin uavhengighet til å ta dristige valg både i forhold til innhold og store satsninger.

Figur 17: P3, programprofil

- NRK redegjør også for en rekke andre kanaler utover hovedkanalene, der blant andre disse inngår: *NRK Jazz* som sender jazz fra det tradisjonelle til det eksperimentelle, fra de store klassikerne til det nyeste nye, *NRKGull* som baserer seg på NRKs rikholdige arkiv, og kan utfylle dagens nyhetsbilde ved å programsette relevant stoff, *NRK Klassisk* den første kanalen i verden som sender klassisk musikk døgnet rundt, *Alltid folkemusikk* gjør NRKs folkemusikkarkiv med opptak fra 1934 og frem til i dag tilgjengelig og *Alltid Nyheter* som sender nyheter og reportasjer fra hele NRK.

NRK lanserte ny forside på nrk.no 8. desember 2009, og lanserte samtidig en ny globalmeny som ligger på mesteparten av NRKs nettsider. Forsiden synliggjør mangfoldet av innhold og tjenester i NRK.

Medietilsynets vurdering

§ 15 d. NRKs tilbud skal ha tematisk og sjangermessig bredde.

I evalueringen av NRKs innfrielse av kravet om tematisk og sjangermessig bredde ser Medietilsynet både på NRKs tilbud som helhet og hvordan den tematiske og sjangermessige bredden ivaretas på de enkelte plattformene. Kravet til tematisk bredde og variasjon i sjangrer forutsettes også å gjelde innenfor den enkelte programkategori. Eksempelvis er det forventet av NRK kan by på en bredde i musikk- og kulturdekningen, i likhet med de kommersielle allmennkringkasterne. Medietilsynet viser forøvrig til vurderingene av de enkelte vedtektene i de ti tilbudskategoriene i punkt 2.3.2 til 2.3.10 når det gjelder ivaretagelsen av tematisk og sjangermessig bredde innenfor ulike tilbudskategorier. Disse vurderingene er også relevante

for vurderingen av NRKs innfrielse av dette kravet i tilbudet som helhet. Sjangerfordelingen i musikktilbudet vurderes nedenfor.

Med grunnlag i NRKs redegjørelse mener Medietilsynet at NRK kan vise til tematisk og sjangermessig bredde i sitt samlede tilbud i 2009. NRKs kanaler på henholdsvis fjernsyn og radio utfyller hverandre med de brede, ”folkelige” kanalene NRK1 og P1, fordypende og kunnskapsorienterte NRK2 og P2 og barne- og ungdomstilbudet i NRKSuper/NRK3 og P3⁹.

Medietilsynet gjør som nevnt også en vurdering av den tematiske og sjangermessige bredden på de enkelte plattformene. Når det gjelder fjernsyn ser vi at den tematiske og sjangermessige bredden i NRK1 ivaretas også i 2009, og fremstår som nesten uendret. Andelen *informasjonsprogrammer* i kanalen er fremdeles svakt synkende, men dette balanseres ved at NRK2s andel *informasjonsprogrammer* er økende. Gjennom NRKSuper og NRK3 får barne- og ungdomstilbudet vesentlig plass i NRKs tilbud. NRK3s tilbud domineres av sjangerer som *musikk*, med over 50 prosent sendetiden, *drama* med 30 prosent og *underholdning* på rundt 10 prosent. I NRKSuper er det også et naturlig tyngdepunkt i sjangeren animasjonsdrama/-drama, som samlet utgjør 70 prosent av tilbudet. Medietilsynet mener at NRK leverer et bredt og variert tilbud til barn.

På radiosiden viser P1 høy grad av stabilitet i den tematiske og sjangermessige bredden de siste årene, *musikk* og *underholdning* er fremdeles klare tyngdepunkter i programtilbudet. *Regionale sendinger, nyheter* og *samfunnsspørsmål* vies også mye plass i P1. Høy grad av stabilitet i programprofilen preger også P2. Kategoriene *musikk, kunst/kultur/medier, nyheter* og *samfunnsspørsmål* representerer de klare tyngdepunktene i P2s programtilbud. For P3 er det musikk som dominerer i tilbudet, og i 2009 øker musikkandelen med over ti prosentpoeng til 79 prosent. Medietilsynet finner grunn til å peke på at denne økningen bidrar vesentlig til å begrense rommet for andre sjangerer og temaer.

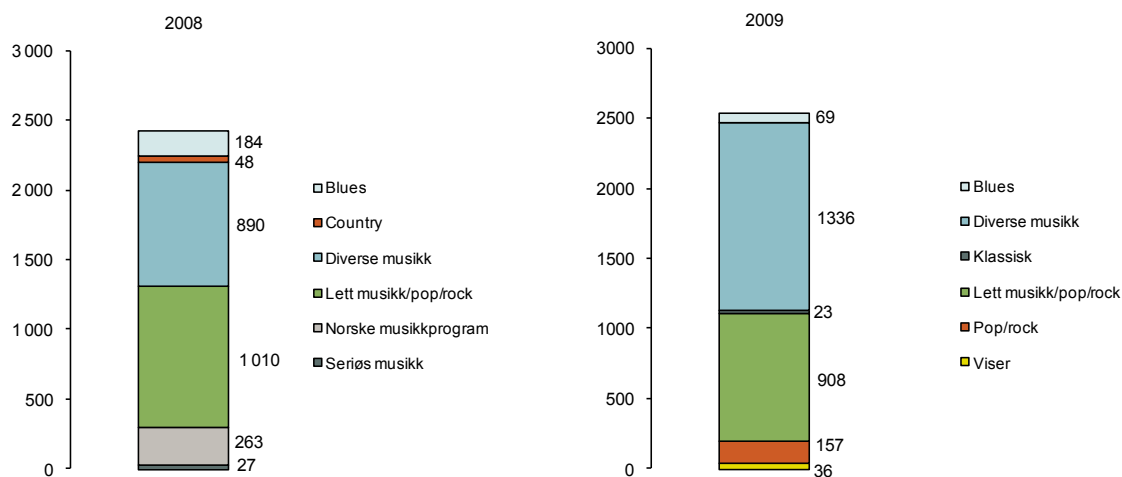
For nye medieplattformer tar Medietilsynet i denne sammenheng kun Internett med i vurderingen, og legger i denne første evalueringen vekt på at NRK i stor utstrekning formidler sitt programtilbud også via nett i tillegg til høy grad av løpende, oppdaterte tilbud innenfor de tilbudskategorier som er nedfelt i § 17 a. Det vises i denne sammenheng til vurderingen av NRKs nett-tilbud under tilbudskategoriene, særlig punktene 2.3.1 om kunnskap og innsikt, 2.3.2 om nyheter og aktualitet, 2.3.3 om distrikt, 2.3.4 om kultur og underholdning, 2.3.5 om norsk drama og film, 2.3.6 om sport og 2.3.7 om barn og unge. Den eksterne undersøkelsen Medietilsynet har innhentet om NRKs nyheter på nett i 2009 forteller også mye om innfrielsen av dette kravet. Undersøkelsen beskriver NRKs totale nett-tilbud som omfattende, bredt og mangslungent, og med innhold videreformidlet fra kringkastet radio og tv, men også av et mangfoldig og betydelig tilbud produsert eksklusivt for nettet som medieplattform (NRKs nyhetstilbud på Internett i 2009, s. 1).

⁹ Barnetilbudet gis i denne sammenheng fortrinnsvis i NRK Super, mens P3 kun har en vidt definert ungdomsmålgruppe.

Medietilsynet mener at NRK i sitt samlede tilbud og innenfor de enkelte plattformer, har høy grad av tematisk og sjangermessig bredde.

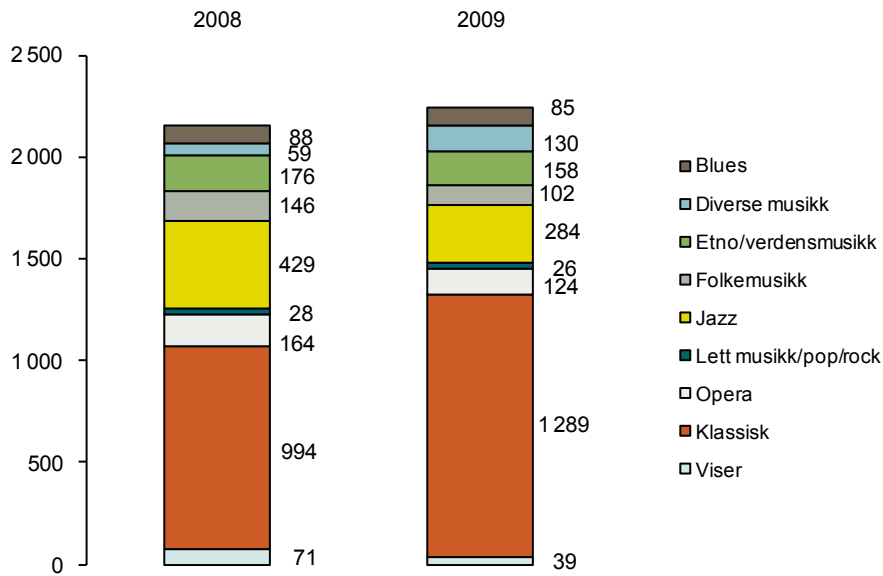
I vurderingen av den tematiske og sjangermessige bredden i NRK, må det også sees nærmere på musikkprofilen i NRKs tilbud og i hvilken grad ulike musikkjangrer formidles. NRK har rapportert om sjangerfordeling i de tre hovedkanalene i radio. Figurene 18 til 20 nedenfor viser musikkprofilen for henholdsvis P1, P2 og P3.

Figur 18: P1 – Musikkprofil

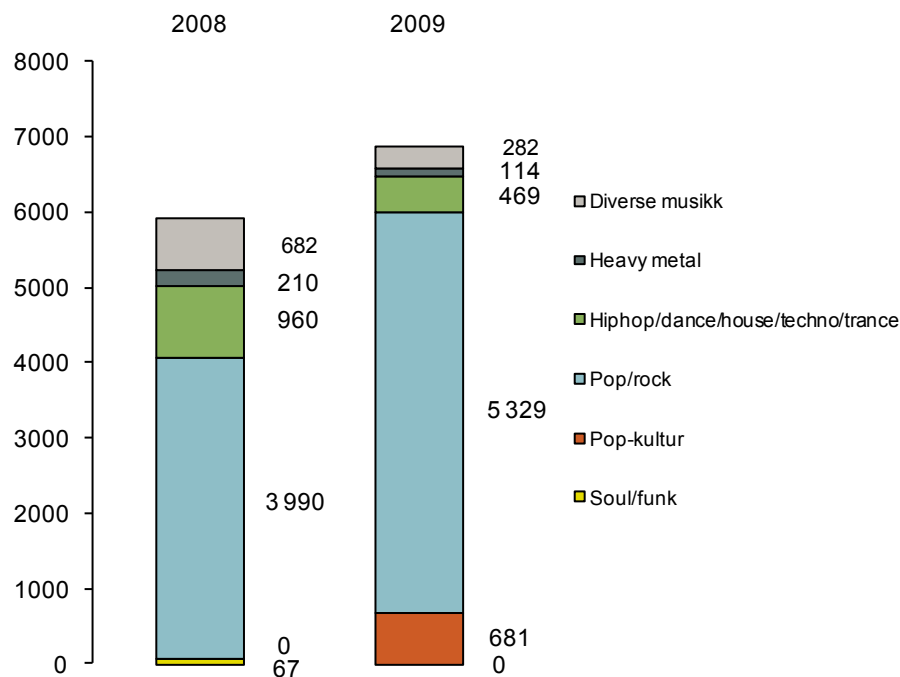
Figur 18 viser at NRK har endret kategoriseringen av musikkjangrene fra 2008 til 2009. Hovedtrekkene kan likevel fastslås som de samme, ved at musikkbildet i P1 domineres av *diverse musikk* og *lett pop/rock*. Medietilsynet er kritisk til at andelen *diverse musikk* øker betydelig i 2009. I antall timer har denne kategorien økt fra 99 i 2005 til 890 i 2008, og i 2009 er antallet 1 336 timer. Dette gir et svært begrenset grunnlag for å vurdere den faktiske bredden i P1s musikktilbud. Ettersom *musikk* er et klart tyngdepunkt i P1s tilbud, og P1 representerer den ”brede” radiokanalen i NRKs profilering, er det viktig at NRK fremlegger statistikk som gir grunnlag for en reell vurdering av variasjonen i musikktilbudet. Det nevnes i denne sammenheng at det stilles strenge krav til de kommersielle allmennkringkasterne Radio Norge og P4 med hensyn til rapportering av musikk, og det må derfor kunne forventes at NRK også presenterer en fullstendig statistikk.

Figur 19: P2 - Musikkprofil

Figur 19 viser at P2 har en betydelig større bredde i musikkprofilen enn de andre radiokanalene. I 2009 øker andelen klassisk, mens det var en nedgang i jazz-tilbudet. P2s musikkprofil viser at det som tradisjonelt anses som smalere musiksjangrer, har en tydelig representasjon i P2s tilbud. På denne måten representerer P2 en programsetting og et musikktilbud som langt på vei fremstår som en motvekt til det som må sies å være en trend i radiomedier generelt.

Figur 20: P3 - Musikkprofil

Musikkprofilen i P3 er som tidligere år dominert av pop/rock. I tillegg spilles en del *hiphop/dance/house/techno/trance* og *diverse musikk*. NRKs redegjørelse for musikk-satsningen i P3 generelt viser at kanalen gjennom sin satsning på norsk musikk, redaksjonell behandling i musikkformidlingen gjennom programmer som *Lydverket* og prosjekter som *Urørt*, gir viktige bidrag til norske ungdomsidentiteter.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravet til tematisk og sjangermessig bredde i § 15 d.

2.4.5 Smale og brede grupper

§ 15 e. NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.

NRKs redegjørelse

NRK har redegjort for ivaretagelsen av dette kravet i kapittelet om Nyheter (s. 77 til 85). Medietilsynet viser til gjengivelsene av NRKs redegjørelse i denne rapportens punkt 2.3.2 om nyheter og aktualitet og 2.3.4 om kultur- og underholdning.

Medietilsynets vurdering

§ 15 e. NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.

NRKs nye vedtekter inneholder både overordnede krav og en rekke spesifikke krav til sendingene, herunder både krav om programmer om bestemte temaer og et programtilbud til særskilte målgrupper, som barn og unge, minoritetsgrupper og den samiske befolkningen. Det tradisjonelle allmennkringkastingsprinsippet om et tilbud til brede og smale publikumsgrupper dreier seg om en variasjon i publikumshenvendelser, i betydningen ulike interesse- eller aldersgrupper. I NRKs nye vedtekter er det laget en samlebestemmelse for kravet til nyheter, aktualiteter og kultur, som nedfeller et særskilt krav til at dette innholdet skal tilbys både smale og brede grupper. I bestemmelsens andre og tredje setning er ordlyden videre. Det er ikke lenger er tale om spesifikke tilbudskategorier, men at ”tilbudet” skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen, og NRKs ”samlede tilbud” skal appellere til alle aldersgrupper. I de tidligere vedtektene var det et overordnet krav at NRK skulle ha et innhold som appellerte til brede lag av befolkningen og som ivaretok interessene til minoriteter og særskilte grupper (§ 3-4 første ledd, tredje strekpunkt). Medietilsynet forstår det slik at § 15 e. er en videreføring av dette overordnede kravet. Tilsynet tolker derfor ordlyden i de to siste

setningene i § 15 e. utvidende, slik at den gjelder tilbudet som helhet, og ikke kun nyheter, aktualiteter og kulturstoff.

Medietilsynets vurdering er at NRK redegjør for et bredt utvalg av programmer som appellerer til både brede og smale publikumsgrupper. Når det gjelder innfrielsen av kravene med hensyn til spesifikke målgrupper og interesser, vises det til vurderingene av tilbudskategoriene i punkt 2.3.4 Kultur og underholdning, 2.3.5 Norsk musikk, drama og film, 2.3.7 Barn og unge, 2.3.8 Sámi og minoriteter og 2.3.9 Livssyn. Av disse vurderingene fremgår det at NRK i stor grad ivaretar kravene til smalere publikumsgrupper. Når det gjelder tilbudet til nasjonale minoriteter innfris ikke kravene.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene til publikumshenvendelse slik de fremgår i § 15 e. Enkelte publikumsgrupper ivaretas likevel ikke i tilstrekkelig grad.

2.4.6 Nye medieplattformer

§ 17 NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

NRKs redegjørelse

NRK omtaler kravet i § 17 i innledningskapittelet *Mediehuset NRK/kanaler* og fremhever at tilbudet blir beskrevet i de ulike sjangerkapitlene i sin rapport. Det gjelder fortrinnsvis kapitlene *Nyheter, Distrikt, Fakta, Sport* og *underholdning, Kultur* og *Barn* der tilbudet på Internett blir omtalt. Når det gjelder tilbudet på internett innenfor disse sjangrene henviser Medietilsynet til sin gjengivelse under punktene 3.2.2 Nyheter og aktualiteter, 3.2.3 Distrikt, 3.2.4 Kultur og underholdning, 3.2.6 Sport, 3.2.7 Barn og unge og 3.2.10 Tjenester og spill. Her fokuseres det på NRKs redegjørelse for overordnede aspekter av tilbudet, samt innholdstilbudet på mobil-tv mv., der blant annet følgende framgår:

- Tilgangen til Internett holdt seg stabilt på 90 prosent i befolkningen totalt i 2009. I fjerde kvartal brukte 75 prosent, det vil si ca. 3 060 000 personer, Internett daglig.
- NRKs satsing på nett ga gode resultater i 2009. Nrk.no er det tredje største norske innholdsnettstedet i Norge, etter vg.no og dagbladet.no.
- NRK lanserte ny forside på nrk.no 8. desember 2009. Sammen med den nye forsiden ble det også lansert ny globalmeny som ligger på mesteparten av NRKs nettsider og ny mobilversjonering av nrk.no. Forsiden på nrk.no synliggjør mangfoldet av innhold og tjenester i NRK. Forsiden har fått et bredt sidefelt som rommer en navigasjonsdel for nett-tv og nett-radio, samt lenker og innganger til NRKs mange tjenester og nisjeområder. Den nye forsiden er godt mottatt av publikum.
- Forsiden viser det viktigste i Norge, verden og NRK – akkurat nå. Brukere som går inn på nrk.no skal oppleve at NRK er først ute med de viktigste nyhetshendelsene på nett, de skal få vite hva som skjer og hvorfor det skjer.

- Dybde og bakgrunn får publikum blant annet ved at NRK bruker nettets unike virkemidler og knytter artikkeltekster til nyhetsklipp på tv og radio. I noen tilfeller streames det også direkte fra store begivenheter, som for eksempel direkte fra Klimatoppmøtet i København.
- *MiniTV* er linjær tv via DMB-nettet. Dette er et prøveprosjekt sammen med MTG og TV2 i selskapet NMTV. Prøvesendinger pågår i Stor-Oslo frem til sommeren 2011. Prosjektet distribuerer NRK1, NRK2 og NRK3/Super i tillegg til alle DAB-radiokanaler.
- Yrs mobiltjenester er populære: Iphone-applikasjonen fra *yr.no* er trolig den mest populære applikasjonen i det norske markedet, og ble lastet ned ca. 140 000 ganger i 2009 (s. 28).
- NRKs podkasttilbud omfatter 15 tv-serier og 82 radioprogrammer som oppdateres daglig eller ukentlig. Dette er lyd- eller videofiler publikum kan laste ned til sin egen lyd- og videospiller (f.eks. iPod) eller mobiltelefon.
- Alle NRKs 15 radiokanaler sendes direkte i NRK nettradio. Så å si alle radioprogrammer sendt i hovedkanalene P1, P2 og P3 de siste tre uker - nær 2 000 timer - er til en hver tid tilgjengelig i opptak.

Medietilsynets vurdering

§ 17 NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

§ 17 stiller et overordnet krav til NRK på nett, mens § 17 a. presiserer hva NRK i det minste skal tilby på ulike områder. Oppfyllelsen av § 17 må i stor grad basere seg på en samlet vurdering av oppfyllelsen av kravene i § 17 a. Medietilsynet har vurdert de ulike kravene i § 17 a. under punktene 3.2.2 Nyheter og aktualiteter, 3.2.3 Distrikt, 3.2.4 Kultur og underholdning, 3.2.6 Sport, 3.2.7 Barn og unge og 3.2.10 Tjenester og spill. I tillegg til NRKs egen redegjørelse har Medietilsynet basert sine vurderinger på en ekstern undersøkelse av NRK nyhetstilbud på nett i 2009. Til tross for enkelte begrensninger, blant annet i oppfyllelsen av kravet til fakta og bakgrunnsinformasjon, har Medietilsynet funnet at alle punktene i § 17 a. er oppfylt. Medietilsynet konkluderer derfor med at NRK i 2009 hadde et attraktivt innholdstilbud på nett.

Foruten Internett stiller § 17 også krav til å ha et attraktivt innholdstilbud på mobil-tv mv. Det redegjøres i begrenset grad for mobil-tv av NRK ut over at det i 2009 ble gjort prøvesendinger for MiniTV som vil pågå i Stor-Oslo frem til sommeren 2011. Det fremgår at prosjektet distribuerer NRK1, NRK2 og NRK3/Super i tillegg til alle DAB-radiokanalene. Videre redegjøres det for enkelte andre satsninger, inkludert nettradio og podcast, der NRKs programtilbud tilgjengeliggjøres. Etter Medietilsynets vurdering oppfyller NRK også denne delen av kravet med sitt tilbud.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravet i § 17.

2.5 Tilgjengelighet og gratis tilbud

§ 13 NRK skal være allment tilgjengelig

a. NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være tilgjengelige for hele befolkningen. NRK skal søke en bredest mulig distribusjon av sitt øvrige programtilbud.

b. Det skal som utgangspunkt ikke kreves betaling for NRKs allmennkringkastingstilbud. NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være gratis tilgjengelige for alle lisensbetalere på minst én distribusjonsplattform.

c. Ved utformingen av NRKs tilbud må det tas hensyn til funksjonshemmede, bl.a. skal NRK ta sikte på at alle fjernsynsprogrammer blir tekstet.

d. NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.

e. NRK bør så langt som mulig benytte åpne standarder, så fremt ikke økonomiske eller kvalitative hensyn taler imot dette.

§ 14 h. NRK skal formidle kulturarven i Norge. Arkivene til NRK er en del av denne. NRK skal arbeide for å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene for befolkningen. Arkivtilbudet skal i hovedsak være gratis tilgjengelig.

§ 17 NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

b. NRK skal gjøre flest mulig av sine radio- og fjernsynsprogrammer tilgjengelig på Internett, både ved samtidig distribusjon og som arkivtjeneste for nedlasting og/eller individuell avspilling. NRK skal herunder minimum gjøre tilgjengelig hele sin egenproduserte sendeflate fra de siste sju dager som arkivtjeneste, forutsatt at dette ikke innebærer uforholdsmessig høye kostnader. NRK skal etterstrebe at også mest mulig av den øvrige sendeflaten fra siste sju dager gjøres tilgjengelig som arkivtjeneste.

c. NRKs programtilbud på Internett skal som hovedregel være gratis. Bruksavhengige kostnader som knyttes til programtilbudet skal likevel kunne kreves dekket ved brukerbetaling.

d. Bestemmelsene i forrige ledd skal ikke være til hinder for at NRK tilbyr programmer som kommersielle utgivelser. Slike utgivelser er ikke å anse som del av allmennkringkastingstilbudet og skal ikke ha et omfang som undergraver hovedprinsippet om at NRKs programtilbud på Internett skal være gratis.

NRKs redegjørelse

NRK redegjør for tilgjengelighet og gratis tilbud i kapittelet ”Mediehuset NRK/kanaler” og i supplerende opplysninger av 28. mai 2010.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 13 a:

- Etter at det digitale bakkenettet i Norge var ferdig utbygd, er det samme brede, helhetlige tv-tilbudet fra NRK tilgjengelig for alle i hele landet.
- Hovedkanalene på radioplattformen P1, P2 og P3 hadde henholdsvis 100, 99 og 95 prosent dekning gjennom FM-nettet. Hovedkanalene har sammen med NRK Sámi Radio, NRK Alltid Nyheter, NRK Klassisk og NRK Super (radio), NRK Folkemusikk, NRK Gull, NRK Sport, NRK mP3 og NRK Jazz 80 prosent dekning i DAB.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 13 b. og § 17 c. og d.:

- NRK hadde tidligere noen brukerbetalingsystemer knyttet til nett-tv, som ble avslått i 2007 og alt innhold ble gjort gratis tilgjengelig.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 13 c.:

- NRK tekster de fleste av sine forhåndsproduserte program, enten de er norske eller fremmedspråklige. Hvis de er norske, tekstes de for hørselshemmede eller andre som har behov for det. Disse tekstene er skjulte og fås frem via tekst-tv side 777 for NRK1, side 444 for NRK2 og side 333 for NRK3 og NRKSuper. I tillegg tekstes noen direktesendte program, som nyhetene kl. 19 og 21, *RedaksjonEN* og enkelte viktige nasjonale hendelser som valg. NRK viser til at tekstingen har økt i omfang fra gjennomsnittlig 25,3 timer i døgnet i 2008 til 30 timer i 2009. 46,4 prosent er skjult tekst.
- NRK deltar i Medietilsynets prosjekt *Tale til tekst*, der målet er å utvikle talegjenkjenningsteknologi som vil øke andelen tekstede direktesendte program.
- NRK bruker HTML-kode i nettsidene som skrives slik at sidene er lett tilgjengelig for blinde og svaksynte. Yr.no ble i 2009 kåret til Norges best tilgjengelige nettsted for blinde og svaksynte.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 13 d.:

- NRK viser til at flere av tjenestene på nrk.no er en videreutvikling av eksisterende innhold i radio og tv. Mange av tjenestene er en tilgjengeliggjøring av nyttig informasjon til publikum pakket inn på en brukervennlig måte.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 13 e.:

- NRK vil bruke åpne standarder i størst mulig grad. Dette innbefatter alt fra god HTML-kode på nrk.no, bruk av programvare utviklet som åpen kildekode og å tilgjengeliggjøre innhold og programvare fra andre.
- Alle podkaster er tilgjengelig i mp3-format.
- Radiokanalene streames i mp3 format, Windows Media (ikke åpen standard) og Ogg Vorbis.
- NRK er i ferd med å legge om nett-tv til MPEG4, og beklager at rundt halvparten av tjenesten fremdeles består av Windows Media (ikke-åpen standard).
- Flere tv-programmer er tilgjengelig for nedlasting som podkast eller bittorrent, i MPEG4-format.
- NRK bruker i stor grad åpen programvare. Åpent XML-format brukes i yr.no.

Følgende punkter er særlig relevante for oppfyllelsen av § 14 h. og § 17 b.:

- NRK jobber med å videreutvikle tilbudet som gir publikum mulighet til å velge mellom tradisjonell flyt-kanal-seing og et tilrettelagt on-demand tilbud. Ambisjonen er å gjøre alle programmer tilgjengelig på Internett.
- I NRKs nett-tv ligger det nær 100 000 ulike enkeltprogrammer eller klipp fordelt på 895 serier og programkategorier.
- Alle NRKs 15 radiokanaler sendes direkte i NRK nettradio, og nær alle programmer sendt i hovedkanalene P1, P2 og P3 de siste tre uker, er tilgjengelig i opptak.
- Alle tekst-tv-sidene kan sees på nett.
- NRK har også et podkasttilbud som omfatter 15 tv-serier og 82 radioprogrammer, som oppdateres daglig eller ukentlig.
- Helgetilbudet sommeren 2009 ble brukt til ønskerepriser fra eget arkiv i NRK. Kanalene NRK Sport, NRK Gull og Alltid Folkemusikk bruker også en del arkivstoff.
- NRKs arbeid med digitalisering av arkivene går etter planen. Gjennom et samarbeid mellom NRK og Nasjonalbiblioteket er det aller meste av arkivmaterialet fra radioen ferdig digitalisert, med unntak av noe materiale av høy kunstnerisk verdi, særlig hørespill og egne opptak.
- For fjernsyn er digitaliseringen planlagt avsluttet 2016, og all ny produksjon har det siste året blitt arkivert som digitale filer i Programbanken.

- Det digitale musikkarkivet ble satt i produksjon våren 2009, og brukes av alle enheter i produksjonen.
- Portalen *NRK Skole* er NRKs viktigste satsning når det gjelder å tilby innhold tilrettelagt for skoleverket, og teller 300 klipp fordelt på fagene norsk, samfunnsfag, naturfag og religion. Det inneholder både historisk og samtidig materiale.

Medietilsynets vurdering

§ 13 a. NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være tilgjengelige for hele befolkningen. NRK skal søke en bredest mulig distribusjon av sitt øvrige programtilbud.

NRKs redegjørelse for distribusjonen av hovedkanalene og det øvrige programtilbud viser etter Medietilsynets vurdering at § 13 bokstav a. ivaretas tilfredsstillende.

§ 13 b. Det skal som utgangspunkt ikke kreves betaling for NRKs allmennkringkastingstilbud. NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være gratis tilgjengelige for alle lisensbetalere på minst én distribusjonsplattform.

NRK benytter ingen brukerbetalingssystemer og ivaretar således kravet i § 13 bokstav b. om at NRKs allmennkringkastingstilbud skal være gratis, og at NRK kun i spesielle tilfeller kan kreve brukerbetaling til kostpris.

§ 13 c. Ved utformingen av NRKs tilbud må det tas hensyn til funksjonshemmede, bl.a. skal NRK ta sikte på at alle fjernsynsprogrammer blir tekstet.

Medietilsynet mener at NRK innfrir kravet i § 13 c. på en tilfredsstillende måte. NRK har sammen med TV 2 deltatt i prosjektet Tale til tekst, som skulle finne en god løsning for direkteteksting. Departementet besluttet i april 2010 at tale til tekst-prosjektet skulle avsluttes. Beslutningen ble begrunnet i at teknologien foreløpig ikke er tilstrekkelig utviklet til at kvaliteten blir god nok for de som skal nyte godt av tjenesten¹⁰. Medietilsynet vil også fremheve positivt NRKs arbeid med å tilgjengeliggjøre nettilbudet på en god måte for blinde og svaksynte i utarbeidelsen av HTML-koder.

13 d. NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.

Etter Medietilsynets vurdering dreier dette kravet seg først og fremst om tilgjengeliggjøring og en bredest mulig distribusjon av NRKs programtilbud gjennom å utvikle tjenester som gjør dette enklest mulig. Medietilsynet mener at NRK redegjør godt for ivaretagelsen av dette kravet, og at NRK har et tydelig fokus på å utvikle tjenester som øker publikums valgmuligheter med hensyn til on-demand-tilbud, se også § 17 bokstav b. nedenfor.

13 e. NRK bør så langt som mulig benytte åpne standarder, så fremt ikke økonomiske eller kvalitative hensyn taler imot dette.

¹⁰ <http://www.medietilsynet.no/no/Nyheter/Nyheter/Prosjekt-om-teknologi-for-talegjenkjenning-avsluttes/>

Medietilsynet vurderer NRKs redegjørelse som tilfredsstillende på dette området, og legger positiv vekt på at NRK nå arbeider med å omlegge til åpne standarder på de områder der dette ikke brukes i dag. Kravet anses innfridd.

§ 14 h. NRK skal formidle kulturarven i Norge. Arkivene til NRK er en del av denne. NRK skal arbeide for å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene for befolkningen. Arkivtilbudet skal i hovedsak være gratis tilgjengelig.

Departementet fremhever at NRKs arkiver er en del av norsk kulturarv, og at NRK skal prioritere arbeidet med å digitalisere arkivene slik at de gjøres tilgjengelig for publikum. Med begrepet kulturarven i Norge forstås både materiell og immateriell kultur som til sammen representerer kilder til å forstå vår egen historie, tradisjoner og identitet. Gjennom denne presiseringen av det overordnede kravet til å styrke norsk språk, identitet og kultur tillegges NRK et særskilt ansvar for å formidle kulturformer og kulturuttrykk fra tidligere tider, slik at det sammen med en bred dekning av samtidens kulturuttrykk fremmer bevisstheten om det mangfoldet av identiteter og kulturer som Norge nå rommer. Denne siden av kravet er presisert blant annet i § 15 bokstav e. som vurderes i punkt 2.3.9 om religion og livssyn ovenfor. I vurderingen av NRKs innfrielse av kravet i § 14 bokstav h. legger Medietilsynet således vekt på NRKs redegjørelse for arbeidet med å digitalisere og tilgjengeliggjøre sine arkiver, og behandler den innholdsmessige siden av kravet til å formidle kulturarven i forbindelse med vurderingen av kulturdekningen i punkt 2.3.4 ovenfor. Medietilsynets vurdering er at NRK har gjennomført en rekke tiltak som gjør store deler av arkivene tilgjengelig for befolkningen. NRK har en ambisjon om å tilgjengeliggjøre alle programmer på Internett. Redegjørelsen fra NRK viser at innholdet fra NRKs arkiv og programvirksomhet i all hovedsak gjøres gratis tilgjengelig på nettet. Kravet anses innfridd.

§ 17 b. NRK skal gjøre flest mulig av sine radio- og fjernsynsprogrammer tilgjengelig på Internett, både ved samtidig distribusjon og som arkivtjeneste for nedlasting og/eller individuell avspilling. NRK skal herunder minimum gjøre tilgjengelig hele sin egenproduserte sendeflate fra de siste sju dager som arkivtjeneste, forutsatt at dette ikke innebærer uforholdsmessig høye kostnader. NRK skal etterstrebe at også mest mulig av den øvrige sendeflaten fra siste sju dager gjøres tilgjengelig som arkivtjeneste.

NRK redegjør blant annet for at det meste av radio- og tv-programmene gjøres tilgjengelige på nett. Nett-tv har et stort antall programmer innenfor 895 kategorier, alle NRKs 15 radiokanaler sendes direkte i nettradio og alle tekst-tv-sidene kan sees på nettet. NRK har ambisjon om at alle programmer skal gjøres tilgjengelig på Internett. Etter Medietilsynets vurdering innfrir NRK dette kravet.

§ 17 c. NRKs programtilbud på Internett skal som hovedregel være gratis. Bruksavhengige kostnader som knyttes til programtilbudet skal likevel kunne kreves dekket ved brukerbetaling.

§ 17 d. Bestemmelsene i forrige ledd skal ikke være til hinder for at NRK tilbyr programmer som kommersielle utgivelser. Slike utgivelser er ikke å anse som del av allmennkringkastingstilbudet og skal ikke ha et omfang som undergraver hovedprinsippet om at NRKs programtilbud på Internett skal være gratis.

§ 17 c. og d. må forstås som en ytterligere presisering av hovedprinsippet i § 13 b. om at NRKs allmennkringkastingstilbud skal være gratis. I samsvar med det som er gjengitt fra NRKs redegjørelse ovenfor om at NRK ikke benytter noen brukerbetalingssystemer, vurderer Medietilsynet at kravet i bokstav b. er innfridd. Tilsynet har ikke mottatt noen redegjørelse fra NRK når det gjelder kommersielle utgivelser. Medietilsynet legger til grunn at disse ikke er en del av NRKs allmennkringkasteroppdrag, og således ikke skal være gjenstand for vurdering i allmennkringkastingstilsynet.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene i § 13, § 14 h. og § 17 b., c., d. og e.

2.6 Redaksjonell uavhengighet og krav til at NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt

§ 12 d. NRK skal være redaksjonelt uavhengig. NRK skal verne om sin integritet og sin troverdighet for å kunne opptre fritt og uavhengig i forhold til personer eller grupper som av politiske, ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innholdet. Virksomheten skal preges av høy etisk standard og over tid være balansert. Saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet skal etterstrebes, jf. bl.a. prinsippene i Redaktørplakaten, Vær Varsom-plakaten og Tekstreklameplakaten.

§ 16 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt

a. NRKs redaksjonelle avgjørelser skal ikke være styrt av kommersielle hensyn.

b. NRKs allmennkringkastingstilbud på radio, fjernsyn og tekst-tv skal være reklamefritt og skal ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til konsernets kommersielle tjenester og produkter.

c. NRK kan ha reklame på Internett, med unntak for nettsider som har barn som målgruppe. NRK skal tilstrebe et tydeligst mulig skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester tilbudt på Internett. Nedlastingstjenester som tilbys innenfor allmennkringkastingstilbudet skal ikke inneholde reklameinnslag. Det bør utvises særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press. Dette gjelder særlig for programmer rettet mot barn og unge.

d. Lisensmidler og andre offentlige inntekter skal ikke subsidiere kommersielle aktiviteter. Det skal være et klart regnskapsmessig og driftsmessig skille mellom NRKs kommersielle aktiviteter og allmennkringkastingsvirksomheten

e. NRKs allmennkringkastingstilbud, både i tradisjonell programvirksomhet og i form av nye medietjenester, skal hovedsakelig finansieres ved kringkastingsavgift.

f. NRK skal kunne videreutvikle kommersielle tjenester som genererer overskudd som bidrar til å finansiere allmennkringkastingstjenester. Den forretningsmessige virksomheten skal være forenelig med de krav til kvalitet og integritet som gjelder for NRK.

NRKs redegjørelse

I innledningskapittelet ”Mediehuset NRK/kanaler” redegjør NRK generelt om grunnlaget for sin virksomhet, og i kapittelet om *barn* sies det også noe om det ikke-kommersielle grunnlaget for NRKs tilbud. I disse kapitlene fremgår blant annet følgende:

- NRKs virksomhet er til ca. 97 prosent finansiert via kringkastingsavgiften, og har således ingen spesiell tilknytning til kommersielle tjenester eller produkter.

- På radio og tv er NRK uten reklame, mens det på nettet er et klart skille mellom det redaksjonelle innholdet og reklame/annonser.
- NRK presiserer at det er viktig å holde den journalistiske integriteten ren og uplettet, ikke minst gjelder dette på områder som omfatter barn og unge. Det vises til at området for barn og unge på nettet ikke bare er udekket rent kommersielt, men at det er et område som NRK er opptatt av å beholde uten sterk kommersiell påvirkning. Nettsidene for barn er uten reklame.
- Ingen av NRKs nedlastningstjenester inneholder reklame. Det skilles klart mellom NRKs nettredaksjon underlagt nyhetsavdelingen og den kommersielle delen som styres av NRK Aktivum. Disse to har ingen direkte kontakt med hverandre. Alle inntekter via nettet går over til NRK Kringkasting som en ren sum slik at dette inngår som en del av NRKs totale innsats for å bestille nytt innhold. Det er ingen kobling mellom det kommersielle innholdet og det stoffet som bestilles påfølgende år.

Medietilsynets vurdering

§ 12 d. NRK skal være redaksjonelt uavhengig. NRK skal verne om sin integritet og sin troverdighet for å kunne opptre fritt og uavhengig i forhold til personer eller grupper som av politiske, ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innholdet. Virksomheten skal preges av høy etisk standard og over tid være balansert. Saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet skal etterstrebnes, jf. bl.a. prinsippene i Redaktørplakaten, Vær Varsom-plakaten og Tekstreklameplakaten.

§ 12 bokstav d. representerer et mer overordnet uttrykk som bestemmelsene § 16 presiserer med hensyn til NRKs redaksjonelle uavhengighet og finansiering, herunder mulighetene for kommersiell virksomhet. Den redaksjonelle uavhengigheten er et vel etablert allmennkringkastingsprinsipp som henger sammen med de forventninger til grunnleggende demokratiske, journalistiske og medieetiske idealer som tradisjonelt står sentralt i oppdraget, og som også er nedfelt i NRKs nye vedtekter, jf. blant andre § 12 b. og c. I kjernen av disse bestemmelsene ligger en forutsetning om at NRK i sin redaksjonelle virksomhet skal opptre fritt og uavhengig overfor eier, kommersielle interesser, offentlige og private selskaper og maktsentra, for slik å kunne ivareta kritikkfunksjonene i den offentlige samtalen og ytringsfriheten.

§ 16 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt

a. NRKs redaksjonelle avgjørelser skal ikke være styrt av kommersielle hensyn.

b. NRKs allmennkringkastingstilbud på radio, fjernsyn og tekst-tv skal være reklamefritt og skal ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til konsernets kommersielle tjenester og produkter.

c. NRK kan ha reklame på Internett, med unntak for nettsider som har barn som målgruppe. NRK skal tilstrebe et tydeligst mulig skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester tilbudt på Internett. Nedlastningstjenester som tilbys innenfor allmennkringkastingstilbudet skal ikke inneholde reklameinnslag. Det bør utvises særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press. Dette gjelder særlig for programmer rettet mot barn og unge.

d. Lisensmidler og andre offentlige inntekter skal ikke subsidiere kommersielle aktiviteter. Det skal være et klart regnskapsmessig og driftsmessig skille mellom NRKs kommersielle aktiviteter og allmennkringkastingsvirksomheten

e. NRKs allmennkringkastingstilbud, både i tradisjonell programvirksomhet og i form av nye medietjenester, skal hovedsakelig finansieres ved kringkastingsavgift.

f. NRK skal kunne videreutvikle kommersielle tjenester som genererer overskudd som bidrar til å finansiere allmennkringkastingstjenester. Den forretningsmessige virksomheten skal være forenelig med de krav til kvalitet og integritet som gjelder for NRK.

Bestemmelsene i § 16 tydeliggjør at allmennkringkastingstilbudet på radio, fjernsyn og tekst-tv skal være reklamefritt, samtidig som Internett kan finansieres ved reklame. Unntakene er sider rettet mot barn og nedlastingstjenester innenfor allmennkringkastingstilbudet.

Bokstavene d. til og med f. dreier seg om hvordan NRK kan bruke lisensmidler og en rekke regnskaps- og forretningsmessige krav til NRK. Som redegjort for i innledningen punkt 1.3, er det etablert et kontrollsystem der Riksrevisjonen – og til en viss grad Konkurransetilsynet – er tillagt å føre tilsyn med bruken av lisensmidler, oppfølging av regnskap og skillet mellom hva som skal subsidieres med offentlig midler. I tillegg er det NRKs revisor og ekstern revisor som har spesiell kontroll med at disse prinsippene følges. Medietilsynet legger til grunn at allmennkringkastingstilsynet ikke skal gå nærmere inn i NRKs regnskaper og de forretningsmessige sidene ved NRKs virksomhet. På grunnlag av den overordnede redegjørelsen NRK selv gir om disse temaene i allmennkringkasterregnskapet for 2009, gjør tilsynet en vurdering av hvordan prinsippet om redaksjonell uavhengighet og kravet til at allmennkringkastingstilbudet til NRK skal være ikke-kommersielt, søkes ivaretatt av NRK.

Etter Medietilsynets vurdering viser NRKs egen redegjørelse om *NRKs ikke-kommersielle tilbud* at NRK har et klart fokus på sin redaksjonelle uavhengighet, og hvilke begrensninger som ligger på NRKs kommersielle aktiviteter som følge av den offentlige finansieringen via lisensavgiften. Det vises til at ca. 97 prosent av NRKs virksomhet er finansiert via lisens, og følgelig er det ingen spesiell tilknytning til kommersielle tjenester. Radio og tv er uten reklame, og på nettet er det klart skille mellom det redaksjonelle innholdet og reklame/-annonser. Både nettilbudet til barn og nedlastningstjenester er uten reklame. NRK redegjør også for at alle inntekter via nettet går inn i NRKs totale sum for ny bestilling av innhold. Medietilsynet har verken behandlet egne saker etter reklame- og sponsoreglene for NRK eller mottatt klager eller andre henvendelser vedrørende NRKs redaksjonelle uavhengighet i 2009. NRK har besluttet å fjerne reklame på nettet i løpet av 2010, og kringkastingssjef Hans Tore Bjerkaas begrunner denne beslutningen med at nye medier og Internett er blitt definert som en del av NRKs allmennkringkasteroppdrag¹¹.

Med grunnlag i den redegjørelsen NRK har gitt i allmennkringkasterregnskapet er det Medietilsynets vurdering at kravene i § 12 bokstav d. og hele § 16 er ivaretatt i 2009.

Medietilsynets konklusjon

NRK innfrir kravene i vedtektene § 12 d. og § 16.

¹¹ http://www.nrk.no/kultur_og_underholdning/1.7053523

Vedtekter for Norsk rikskringkasting AS

fastsatt i konstituerende generalforsamling 30. april 1996, sist endret i generalforsamling 29. juni 2009.

II NRKs allmennkringkastingsoppdrag

§ 12 NRK skal understøtte og styrke demokratiet

- a. NRKs samlede allmennkringkastingstilbud skal ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet.
- b. NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser. NRK skal ha en bred og balansert dekning av politiske valg. Samtlige partier og lister over en viss størrelse omtales normalt i den redaksjonelle valgdekningen.
- c. NRK har som oppgave å avdekke kritikkverdige forhold og bidra til å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.
- d. NRK skal være redaksjonelt uavhengig. NRK skal verne om sin integritet og sin troverdighet for å kunne opptre fritt og uavhengig i forhold til personer eller grupper som av politiske, ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innholdet. Virksomheten skal preges av høy etisk standard og over tid være balansert. Saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet skal etterstrebnes, jf. bl.a. prinsippene i Redaktørplakaten, Vær Varsom-plakaten og Tekstrekklameplakaten.

§ 13 NRK skal være allment tilgjengelig

- a. NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være tilgjengelige for hele befolkningen. NRK skal søke en bredest mulig distribusjon av sitt øvrige programtilbud.
- b. Det skal som utgangspunkt ikke kreves betaling for NRKs allmennkringkastingstilbud. NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være gratis tilgjengelige for alle lisensbetalere på minst én distribusjonsplattform.
- c. Ved utformingen av NRKs tilbud må det tas hensyn til funksjonshemmede, bl.a. skal NRK ta sikte på at alle fjernsynsprogrammer blir tekstet.
- d. NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.
- e. NRK bør så langt som mulig benytte åpne standarder, så fremt ikke økonomiske eller kvalitative hensyn taler imot dette.

§ 14 NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur

- a. NRK skal reflektere det geografiske mangfoldet i Norge og ha et godt lokalt tilbud og lokal tilstedeværelse.
- b. NRK skal bidra til å styrke norsk og samisk språk, identitet og kultur. En stor andel av tilbudet skal ha norsk forankring og speile norske virkeligheter. NRK skal ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter. NRK skal ha daglige sendinger for den samiske befolkning.
- c. NRK skal formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske samfunnet. NRK skal skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.
- d. NRKs tilbud skal i hovedsak bestå av norskspråklig innhold. Begge de offisielle målformene skal benyttes. Minst 25 pst. av innholdet skal være på nynorsk.
- e. NRK plikter å sende innhold som enten er produsert i, eller som tar det innholdsmessige utgangspunkt i, distriktene. NRK skal ha distriktssendinger alle hverdager.
- f. NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner.
- g. NRK skal formidle og produsere norsk musikk og drama. NRK skal formidle norsk film og stimulere det norske filmmiljøet. Minst 35 pst. av musikken som spilles skal være norsk, med vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk. NRK skal holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk.
- h. NRK skal formidle kulturarven i Norge. Arkivene til NRK er en del av denne. NRK skal arbeide for å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene for befolkningen. Arkivtilbudet skal i hovedsak være gratis tilgjengelig.
- i. NRK skal gjenspeile Norges religiøse arv og mangfold av livssyn og religion i det norske samfunnet.

j. NRK skal ha sportssendinger som dekker både bredden i norsk idrettsliv, herunder funksjonshemmedes idrettsutøvelse, og store idrettsbegivenheter.

§ 15 NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskaping

- a. NRK skal tilby tjenester som kan være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap gjennom programmer av høy kvalitet.
- b. NRK skal være nyskapende og bidra til kvalitetsutvikling.
- c. NRK skal kunne formidle samme type tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, men bør etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet.
- d. NRKs tilbud skal ha tematisk og sjangermessig bredde.
- e. NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.
- f. NRK skal bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold.
- g. NRK skal formidle innhold fra Norden og bidra til kunnskap om nordiske samfunnsforhold, kultur og språk.
- h. NRK skal bidra til utdanning og læring, herunder tilby innhold tilrettelagt for skoleverket.
- i. NRK skal fremme barns rett til yttringsfridom og informasjon, og skjerme barn mot skadelige former for innhold. NRK skal ha daglige norskspråklige programmer for barn under 12 år, jevnlig norskspråklige programmer for unge, og jevnlig programmer for barn og unge på samisk.

§ 16 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt

- a. NRKs redaksjonelle avgjørelser skal ikke være styrt av kommersielle hensyn.
- b. NRKs allmennkringkastingstilbud på radio, fjernsyn og tekst-tv skal være reklamefritt og skal ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til konsernets kommersielle tjenester og produkter.
- c. NRK kan ha reklame på Internett, med unntak for nettsider som har barn som målgruppe. NRK skal tilstrebe et tydeligst mulig skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester tilbudt på Internett. Nedlastingstjenester som tilbys innenfor allmennkringkastingstilbudet skal ikke inneholde reklameinnslag. Det bør utvises særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press. Dette gjelder særlig for programmer rettet mot barn og unge.
- d. Lisensmidler og andre offentlige inntekter skal ikke subsidiere kommersielle aktiviteter. Det skal være et klart regnskapsmessig og driftsmessig skille mellom NRKs kommersielle aktiviteter og allmennkringkastingsvirksomheten
- e. NRKs allmennkringkastingstilbud, både i tradisjonell programvirksomhet og i form av nye medietjenester, skal hovedsakelig finansieres ved kringkastingsavgift.
- f. NRK skal kunne videreutvikle kommersielle tjenester som genererer overskudd som bidrar til å finansiere allmennkringkastingstjenester. Den forretningsmessige virksomheten skal være forenelig med de krav til kvalitet og integritet som gjelder for NRK

§ 17 NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

a. NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Nasjonale og internasjonale nyheter
- Et eget regionalt nyhets- og innholdstilbud
- Egenutviklet innhold for barn og unge
- Fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunnsspørsmål
- Kunst og kultur
- Sport og underholdning
- Tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse

b. NRK skal gjøre flest mulig av sine radio- og fjernsynsprogrammer tilgjengelig på Internett, både ved samtidig distribusjon og som arkivtjeneste for nedlasting og/eller individuell avspilling. NRK skal herunder minimum gjøre tilgjengelig hele sin egenproduserte sendeflate fra de siste sju dager som arkivtjeneste, forutsatt at dette ikke

innebærer uforholdsmessig høye kostnader. NRK skal etterstrebe at også mest mulig av den øvrige sendeflaten fra siste sju dager gjøres tilgjengelig som arkivtjeneste.

c. NRKs programtilbud på Internett skal som hovedregel være gratis. Bruksavhengige kostnader som knyttes til programtilbudet skal likevel kunne kreves dekket ved brukerbetaling.

d. Bestemmelsene i forrige ledd skal ikke være til hinder for at NRK tilbyr programmer som kommersielle utgivelser. Slike utgivelser er ikke å anse som del av allmennkringkastingstilbudet og skal ikke ha et omfang som undergraver hovedprinsippet om at NRKs programtilbud på Internett skal være gratis.

e. NRK skal stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre.

Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

Nygata 4 - 1607 Fredrikstad
Tel: (+47) 69 30 12 00
Faks: (+47) 69 30 12 01 |
E-post: post@medietilsynet.no
www.medietilsynet.no